

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

05 Aralık 2012 Çarşamba

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

05 Aralık 2012 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2009 ve 2010 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

1:45

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:24
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		1:5
Öneri 1 (2010 yılına ait)		5
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		5
Cevap (2010 yılına ait)		5
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		5:6, 20:23
Necati ÖZENSOY	Bursa	6:7
Ali İhsan KÖKTÜRK	Zonguldak	7:8
Muhammet Rıza YALÇINKAYA	Bartın	8:10, 22
İsmail GÜNEŞ	Uşak	10:11, 17
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	11:12, 19:20
Aydın BIYIKLIOĞLU	Trabzon	12:13
Bülent BELEN	Tekirdağ	13:14, 15, 23
Mehmet DOMAÇ	İstanbul	14:15, 17, 18, 23
Kamer GENÇ	Tunceli	15:16
Tufan KÖSE	Çorum	16
Haydar AKAR	Kocaeli	16:18, 21
Ziver ÖZDEMİR	Batman	17, 18
Mehmet Cemal ÖZTAYLAN	Balıkesir	18
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	18:19, 22, 23:27
Mehmet ÖNTÜRK	Hatay	18
Sayıştay Temsilcisi		20
İKİNCİ OTURUM		25:45
Öneri 2 (2009 yılına ait)		25
Sayıştay Temsilcisi		25
Cevap		25

Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		25:26, 27:28
Kamer GENÇ	Tunceli	26:27
Necati ÖZENSOY	Bursa	26, 27, 28
Sayıştay Temsilcisi		26:27, 28
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	27
Öneri 3 (2009 yılına ait)		28
Sayıştay Temsilcisi		28
Cevap		28
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		28
Öneri 2 (2010 yılına ait)		28
Sayıştay Temsilcisi		28
Cevap		28
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		28:29, 30
Necati ÖZENSOY	Bursa	29
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	29
Kamer GENÇ	Tunceli	29
Haydar AKAR	Kocaeli	29:30
Bülent BELEN	Tekirdağ	30
Levent KARADAYI (Hazine Müsteşarlığı Daire Başkanı)		30
Öneri 3		31
Sayıştay Temsilcisi		31
Cevap		31
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		31
Kamer GENÇ	Tunceli	31
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	31
Mehmet GELDİ	Giresun	31
Öneri 4		31
Sayıştay Temsilcisi		31
Cevap		31:32
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		31:32, 32:33
Sayıştay Temsilcisi		32, 33
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	32, 33
Haydar AKAR	Kocaeli	32, 33
Mehmet GELDİ	Giresun	33
Öneri 5		33
Sayıştay Temsilcisi		33
Cevap		34
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		34, 37
Kamer GENÇ	Tunceli	34, 36, 37
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	34, 36:37
Necati ÖZENSOY	Bursa	34:35
Haydar AKAR	Kocaeli	35
Bülent BELEN	Tekirdağ	35:36
Ziver ÖZDEMİR	Batman	37
Öneri 6		37:38
Öneri 7		38
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		38
Cevap		38
Haydar AKAR	Kocaeli	38, 40:41, 43
Necati ÖZENSOY	Bursa	38, 42, 43
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	38:39, 41
Bülent BELEN	Tekirdağ	39, 41:42
Arif Hikmet CESUR (TTK Yönetim Kurulu Üyesi)		39

Mehmet AKYÜREK	Şanlıurfa	40
Kamer GENÇ	Tunceli	40, 42
Mehmet GELDİ	Giresun	42:43
Mehmet ÖNTÜRK	Hatay	43
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		43
Hüseyin TORUN (Sayıştay Uzman Denetçisi)		44
Sonuç (2009 yılına ait)		44
Sonuç (2010 yılına ait)		44
Burhan İNAN (TTK Genel Müdürü)		45

Açılma Saati: 10.32

Kapanma Saati: 16.24

BİRİNCİ OTURUM

5 Aralık 2012 Çarşamba

Açılma Saati: 10.32

BAŞKAN : Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ : Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ : Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP : Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

(Oturum, Başkan Vekili Ahmet Yeni tarafından açıldı)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının, kamu kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; toplantımıza hepiniz hoş geldiniz.

24'üncü Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 4'üncü Birleşimini açıyorum.

Bugün, gündemimizde, **Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2009 ve 2010 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri** yer almaktadır.

Değerli üyeler, Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2009 ve 2010 yıllarına ait hesap ve işlemlerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Bildiğiniz gibi, ülkemizde taş kömürü rezervleri, “Zonguldak havzası” dediğimiz, Karadeniz Ereğlisi'nden İnebolu'ya kadar uzanan sahil şeridinde, yaklaşık 7.000 kilometrekareyi bulan bir alanda yer almaktadır. Büyük ölçüde insan gücüne dayalı, emek yoğun bir şekilde gerçekleştirilen taş kömürü üretimi, yöredeki insanlarımız için de istihdam yaratan önemli bir ekonomik faaliyet alanıdır.

Bu önemli yer altı servetimizin işletilmesiyle, bildiğiniz gibi, Türkiye Taşkömürü Kurumu görevlidir.

Kömür, bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de sanayinin ve özellikle de elektrik enerjisi üretiminin önemli bir girdisidir. Ülkemizdeki kömür rezervlerinin daha verimli ve ekonomiye daha fazla katkı sağlayacak şekilde değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Zira, bugün ülkemizin ihtiyacı olan taş kömürünün önemli bir kısmının ithalatla karşılanıyor olması bizi hakikaten üzmektedir.

Türkiye Taşkömürü Kurumunun daha verimli çalışmasının, üretimini artırmasının, uzun yıllardan beri hazine tarafından karşılanan zararın azaltılmasının ve hem ülke ekonomisine hem de yöre halkına daha fazla katkı sağlamasının yolları mutlaka bulunmalıdır.

Değerli üyeler, şimdi, komisyonumuzu bilgilendirmek üzere, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür Burhan İnan'a söz vereceğim. Ancak, ondan önce, toplantımıza katılan kurum yetkililerinin ve diğer kuruluş temsilcilerinin komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Değerli üyeler, şimdi, komisyonumuzu bilgilendirmek üzere, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Burhan İnan'a söz veriyorum.

Buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, KİT Üst Komisyonunun sayın üyeleri, sayın Devlet Planlama Teşkilatı temsilcileri, sayın Hazine Müsteşarlığı temsilcileri, sayın Sayıştay üyeleri, sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın temsilcileri; öncelikle, değerli heyetinizi kurumum adına saygıyla selamlarım.

Kurumumuz, ülkemizin koklaşabilir özellikte taş kömürü üreten tek kuruluşu olup 28/10/1983 tarih ve 96 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur. Kurumun ana statüsü 11/12/1984 tarih ve 18602 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Kurumumuzun nominal sermayesi Yüksek Planlama Kurulunun 13/01/2012 tarih ve 2012/T-2 sayılı Karar'ı ile 5 milyar 215 milyon TL'den 5 milyar 715 milyon TL'ye yükseltilmiştir.

Merkezi Zonguldak'ta bulunan kurumumuzun Genel Müdürlük teşkilatı; Yönetim Kurulu, Genel Müdür ve 3 Genel Müdür Yardımcılığı, 12 Daire Başkanlığı, Denetim, Güvenlik ve Danışma birimleri ile İşletme Müdürlüklerinden -Maden Makineleri Fabrika İşletme Müdürlüğü, Liman ve Demiryolu İşletme Müdürlüğü, Yüksek Gerilim İşletme Müdürlüğü- oluşmaktadır.

Kurumumuz taş kömürü üretim faaliyetlerini Armutçuk, Kozlu, Üzülmaz, Karadon ve Amasra olmak üzere toplam 5 müessesede sürdürmektedir.

Havzanın -1.200 metre derinliğe kadar hesaplanmış jeolojik rezervi yaklaşık 1 milyar 316 milyon ton olup bunun yüzde 39'u -yaklaşık 523 milyon ton- görünür rezerv olarak kabul edilmektedir.

Havza taş kömürleri "koklaşır" ve "koklaşmaz" olmak üzere iki ayrı kalitededir ve kalorifik değerleri 6.200 ila 7.250 kilokalori/kg arasında değişmektedir. Doğrudan metalürjik kok elde etmeye uygun rezervler Kozlu, Üzülmaz ve Karadon üretim alanlarında bulunmakta olup toplam rezervlerdeki payları yaklaşık 2/3'tür.

Kurumumuzda yevmiyeli, kadrolu ve sözleşmeli olmak üzere 3 ayrı statüde personel istihdam edilmektedir. 2012 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla istihdam edilen personel sayısı 10 bin 558'i (1.853'ü yer üstü işçisi) yevmiyeli, 1.767'si kadrolu-sözleşmeli olmak üzere toplam 12 bin 325 kişidir.

2011 yılı itibarıyla satılabilir üretim 1 milyon 592 bin 515 ton olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı üretimimiz 2 milyon 20 ton olarak programlanmış olup ekim ayı sonu itibarıyla 1 milyon 213 bin 721 ton üretim yapılmıştır.

Kurumumuzun 2011 yılı yatırım programı 55 milyon TL olup yıl sonu itibarıyla yüzde 69'luk nakit gerçekleşme sağlanarak 37 milyon 834 bin TL olmuştur. 2012 yılı yatırımı 58 milyon TL olarak programlanmış olup ekim ayı sonu itibarıyla yüzde 25,6'lık gerçekleşme sağlanmıştır. Kurumumuzun yaptığı yatırım faaliyetleri tamamen üretime yöneliktir.

2011 yılı satış miktarımız 1 milyon 562 bin 72 ton olarak gerçekleşmiştir. 2012 Ekim ayı sonu itibarıyla, demir-çelik sektörüne 345 bin 919 ton, ÇATES'e 700 bin 846 ton ve diğer sanayiye 141 bin 43 ton olmak üzere toplam 1 milyon 187 bin 808 ton satış yapılmıştır.

Kurum ticari maliyeti, 2010 yılında 409,25 TL/ton, 2011 yılında 483,21 TL/ton olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı programlanan ticari maliyeti 426,97 TL/ton'dur.

Maliyeti teşkil eden ana girdiler işçilik giderleri olup, bunların toplam ticari maliyetteki payları yüzde 65'tir.

Kurumun ortalama satış fiyatları 2010 yılında 151,26 TL/ton, 2011 yılında 188,69 TL/ton olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı programlanan ortalama satış fiyatı 192,10 TL/ton'dur.

Kurum zararı, 2010 yılında 456,4 milyon TL, 2011 yılında 460,06 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı beklenen zararı ise 446,6 milyon TL olarak öngörülmüştür.

Kurumun 31 Ekim 2012 tarihi itibarıyla 27 milyon 70 bin TL alacağına karşılık 74 milyon 490 bin TL borcu bulunmaktadır.

Yeniden Yapılanma Programı kapsamında yürütülen faaliyetler: 2004 yılından itibaren Türkiye Taşkömürü Kurumunun rasyonel bir işletme hâline getirilmesi, üretim ve verimliliğin artırılması, ülkemiz taş kömürü kaynaklarının en etkin bir şekilde değerlendirilerek ekonomiye kazandırılması amacıyla Yeniden Yapılanma Programı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Bu program ile hedef, satılabilir taş kömürü üretimini kurumun kurulu kapasitesi olan 5 milyon ton/yıl seviyelerine çıkarmaktır.

Bu doğrultuda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

1) Ana altyapı hazırlıkları

Kurumdaki üretim düşüklüğünün en önemli nedenlerinden biri, havzanın altyapısını oluşturan hazırlıkların -kuyular, ana kat galerileri, kömürü hazır hâle getiren rekup galerileri ve diğer- çok gecikmesi veya zamanında yapılamamasıdır. Bu nedenle, yıllardır gecikmiş olan ve kurum için önem arz eden ana altyapı hazırlıklarımızın bir an evvel tamamlanması amacıyla ihale yoluyla sürdürülme başlanmıştır.

Bu kapsamda yaptırılan kuyu ve galeri projelerimiz özetle şu şekildedir...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, on birde bitecek şekilde biraz özetleyin. Çok geniş bir sunumunuz gözüküyor.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Hizmete alınan kuyular: Gelik 75'inci Yıl Cumhuriyet Kuyusu, Kozlu Uzun Mehmet-1 Kuyusu, Karadon Yeni Servis Kuyusu, ayrıca; Karadon Taşkömür İşletme Müessesesi Kilimli Havalandırma Kuyusu tesisi ile

bağlantı galerilerinin sürülmesi, Kozlu Taşkömür İşletmesi, İncirharmanı Havalandırma Kuyusu'nun taranması ve derinleştirilmesi için 8 Nisan 2009 tarihinde ihale yapılmıştır. İhaleyi kazanan China Coal No: 5 Constraction Company firması ile 2 Temmuz 2009 tarihinde sözleşme imzalanmış ve 12 Kasım 2009 tarihinde de yer teslimi yapılmıştır.

Karadon Taşkömür İşletmesi 1 no.lu Kuyu derinleştirme ve tesisi ile Çatalağzı Kuyusu'nun devre dışı bırakılması işi ile ilgili ihale çalışmaları devam etmektedir.

Ana kat hazırlıkları: Toplam 35 kilometre galeri ihalesi yapılmış olup bunun 28 kilometresi tamamlanmıştır. Bu hazırlık çalışmalarının tamamlanması ile yaklaşık 97 milyon ton taş kömürü üretime hazır hâle getirilecektir.

Tamamlanan ve devam eden hazırlık çalışmaları özetle şu şekildedir: Kozlu'da -560 rekup galerileri, -630 katı ilk kısım galerilerinin sürülmesi, Kozlu -560 Kılıçlar galerisi, -630 ikinci kısım galerilerinin sürülmesi, Kozlu -425/-485 kat galerilerinin ıslahı, Armutçuk -400/-450 kat galerilerinin ıslahı ve -500/-550 kat hazırlığı, Karadon Taşkömür İşletmesi, Karadon yeni servis kuyusu, bağlantı galerileri ve -540 kat hazırlığı, Üzülmüş Taşkömür İşletmesi -250 kat hazırlığı ve havalandırma ve nakliyat galerilerinin ıslahı.

2) Tüvenan kömürlerin yıkattırılması: Üretim miktarlarının artırılmasına yönelik altyapı yatırımlarına paralel olarak başta demir-çelik sektörü olmak üzere günümüz piyasa şartlarına uygun kalitede ürünler elde edilebilmesi için tüvenan kömürlerin hizmet alımı yolu ile yıkattırılmasına başlanmıştır.

Bu çerçevede, Kozlu ve Üzülmüş müesseselerinde kurulan lavuarlarda kömür yıkama işlemlerine başlanmış, aynı şekilde Karadon ve Amasra müessese lavuarlarında ihale ile, hizmet alımı yoluyla yıkattırılmak üzere ihaleye çıkılmıştır.

3) Redevanslı Sahalar: 5/6/2004 tarih ve 25483 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5177 sayılı Kanun'la getirilen düzenlemelerle özel sektörün Zonguldak havzasında redevans yoluyla üretim yapmasının önü açılmıştır. Maden Kanunu'na getirilen düzenlemelerle toplam 1 milyar 316 milyon ton olan havza rezervinin 610 milyon tonu -yaklaşık yüzde 46'sı- özel sektöre açılmıştır. Bu kapsamda 29 taş kömürü, 3 kuvars kumu ve 1 adet de boksit olmak üzere toplam 33 saha redevans yoluyla özel sektör işletmeciliğine açılmıştır. Redevanslı sahaların tamamında 2012 Ekim ayı sonu itibarıyla 642 bin 989 ton taş kömürü üretimi gerçekleştirilmiştir.

Redevanslı saha, yıllar itibarıyla üretimler ve kurumun kazandığı redevans geliri... 2011 yılını vermek istiyorum: 1 milyon 26 bin 732 ton kömür, 72 bin 48 ton kuvars kumu redevansçı işletmeler tarafından üretilmiş, 14 milyon 789 bin 915 lira redevans payı alınmıştır.

Amasra B sahası, Alacağzı-Kandilli -300 kotu üzeri sahası ve Bağlık-İnağzı sahası olmak üzere 3 büyük ölçekli sahada işletme faaliyetleri sürdürülmektedir. Amasra B sahası ve Bağlık-İnağzı sahasında hazırlık çalışmaları devam etmekte olup Alacağzı-Kandilli -300 kotu üzeri sahasında 2012 Ekim ayı sonu itibarıyla 126 bin 885 ton üretim yapılmıştır.

4) Kömür Kaynaklı Metan Gazı Arama ve İşletme Projesi: Havzada kömürlü seriler içerisinde bulunan ve işletmecilik esnasında tehlike arz ettiği için ortamdan uzaklaştırılması gereken metan gazının üretimden önce dışarı alınması, ortamdan çekilen gazın kullanıma sunulması kuruma ve ülke ekonomisine katkıda bulunması amacıyla Kömür Kaynaklı Metan Gazı Araştırma ve İşletme Projesi ihale edilmiştir.

Havza, 2 sahaya bölünmüştür. 2 sahayı da Hattat Enerji ve Maden Ticaret AŞ açık ihale sonucu kazanmıştır. 2'nci sahada yeterince çalışma yapmadığından 2'nci saha sözleşmesi iptal edilmiş ve yeniden ihaleye çıkılmış, bir başka firma ihaleyi almış, şu anda etüt çalışmalarını sürdürmektedir.

5) İşçi alımı: Yaşanan yoğun emeklilikler nedeniyle bozulan yer altı ve yer üstü işçilik dengesi 2006 yılında alınan 1.223 işçi ile yeniden tesis edilmiştir. 2007 yılında, 2006 yılında emekli olan 1.218 kişinin yüzde 10'una tekabül eden 120 kişi işe alınmıştır. 2008 yılı içinde de 3.000 kişi işe alınmıştır.

Gelinen bu aşamada, kurumumuzun önümüzdeki otuz yılı içine alacak şekilde yapılan altyapı yatırım çalışmalarında, kömür üretimine paralel olarak yapılacak olan tüm yer altı faaliyetlerinin iş güvenliği kuralları çerçevesinde idamesinin sağlanması da büyük önem arz etmektedir. Bu hizmetleri yapacak eleman alınmadığı takdirde, mevcut altyapının korunması ve ileriye yönelik olarak yapılan yatırımların idamesi güçleşecek, hatta imkânsız hâle gelecektir.

Bu nedenle, gerek mevcut yapının korunması ve gerekse yeni yatırımlara paralel olarak, yer altında üretime destek gayesiyle bu işlerin sağlıklı ve güvenli bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bu amaçla acilen 2.500 yer altı işçisinin kurumumuza alınması gereklidir. Konu ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

6) Verimliliğe dayalı ücretlendirme politikaları: Kurumumuzun faaliyetlerinden dolayı oluşan zararın azaltılması ve hazineye olan yükün azaltılması için yeni bir çalışma başlatılmıştır. Bilindiği gibi, kurumumuzun ticari maliyetlerini oluşturan gider cinslerinin en önemli kısmını yüzde 65 ile işçilik giderleri oluşturmaktadır. Bu durumun iyileştirilmesi için son dört yıl içinde yeni alınan işçilerin ücretlendirilmesi, yapılan özel düzenleme ile daha önceki işçi ücretlerinin yüzde 57'si oranında yapılmış olup bu durum ortalama işçilik giderlerinde yüzde 10 oranında iyileşme sağlamıştır. Ancak, bu seviyedeki iyileşme yeterli değildir. İşçilik giderlerinin yapılan üretime kıyasla yüksek olması sorununu köklü bir çözüme kavuşturmak üzere yeni bir çalışma başlatılmış olup çalışmadan ortaya çıkacak alternatif çözüm önerilerinden en uygun olanı gerçekleştirilecektir.

Bu çalışmada üretimde verimliliği teşvik eden bir otokontrol mekanizmasının sağlanması ve verimliliğe dayalı bir ücret sisteminin uygulanması sağlanacaktır.

7) Liman hizmetleri: İşletme hakkı kuruma ait olan Zonguldak Limanı uluslararası deniz taşımacılığına uygun hâle getirilmiştir.

ERDEMİR ile müşterek yapılan Tren Ferisi Projesi ile Ereğli, ulusal demir yolu şebekesine bağlanmıştır.

Sayın Komisyon, bu konuda bir düzeltme yapmak istiyorum: Geçtiğimiz günlerde ferinin işletmecisi olan ERDEMİR, tren ferisi seferlerini artık yapmayacağını ifade etti. Kendileriyle görüşmelerimiz devam ediyor. Rusya'yla bu seferlerin yapılması için teklifler var, onları değerlendiriyoruz.

Ayrıca bizim limanımızdan inşaat malzemeleri, makine teçhizat, narenciye ve tekstil ürünleri ihraç edilmektedir. Bunların dışında sac, kömür, cüruf, boksit gibi dökme yük ithalat ve ihracatı da sürdürülmektedir.

8) Demir yollarının ıslahı: Yıllarca ihmal edilen yaklaşık 14 kilometrelik iç bağlantı yolları ıslah edilmiştir. 2 adet yeni lokomotif alınarak demiryolu nakliyatı rahatlatılmıştır.

9) Üretimde Mekanizasyon Projesi: Kömür üretiminde mekanizasyonun sağlanarak üretim ve randımanlarda önemli oranda iyileştirme sağlanması amacıyla 1,1 ila 2,2 metre kalınlıklarındaki kömür damarlarında mekanize kazı yöntemlerinin uygulanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda, başlangıçta, pilot bir kömür panosunda mekanize üretim metodunun uygulanması ve elde edilecek sonuçlara göre havza çapında yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Bu amaçla 13 Haziran 2012 tarihinde ihale yapılmış olup 15 Ağustos 2012 tarihinde de sözleşme imzalanmıştır. İhaleyi kazanan OSTROJ firması teçhizatın imalatına yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Şubat 2013 tarihi itibarıyla teçhizatın montaj çalışmalarına başlanacaktır. Montaj çalışmaları tamamlandıktan sonra, 2013 yılı ilk yarısında deneme çalışmalarına başlanması beklenmektedir. İlk uygulamayı Amasra Taşkömürü İşletmesinde yapmayı planladık.

10) Maden Ocaklarından Aspiratörle Emilen Hava İçindeki Metan Gazından Enerji Üretimi Projesi: Kurumumuz, taş kömürü üretim faaliyetleri esnasında ocak içinden aspiratörle emilen, normal atmosferik koşullarda yakılamayan, hava içindeki düşük oranlı metan gazının kurulacak tesiste yakılarak elektrik enerjisi yanında, sıcak buhar ve karbondioksit üretimine de imkân sağlanarak ekonomiye kazandırılması amacıyla 21/11/2011 tarihinde uluslararası ihaleye çıkmıştır. İhaleyi METANOKS Elektrik Üretim AŞ kazanmıştır. Firma ile 8 Şubat 2012'de sözleşme imzalanmıştır.

Proje, öncelikle, Amasra +40 pervane sahası içinde başlatılacaktır. Amasra'da başarılı olduğu takdirde, kurumumuz gerek görürse, kuruma ait diğer pervanelerin de emdiği hava içindeki metanın değerlendirilmesi işini ihaleye çıkmaksızın aynı firmaya aynı şartlarda verebilecektir.

Sonuç: Kurumumuzun öncelikli hedefi satılabilir üretim miktarını artırmak, zararını mümkün olduğunca azaltıp hazineye olan yükünü kabul edilebilir düzeylere ve hatta hedef yılda başa baş düzeylere indirmektir. Bu kapsamda, 2004 yılından itibaren Yeniden Yapılandırma Programı uygulanmaya başlanmıştır. Bu program ile kurumun ana altyapı hazırlıklarının yukarıda da özetlendiği üzere önemli bir kısmı tamamlanmış olup bir kısım hazırlıklar ise devam etmektedir.

Devreye alınan derin kuyular ve sürdürülmekte olan ana kat hazırlıklarının tamamlanması ile kurum satılabilir üretiminin 5 milyon ton/yıl seviyesine çıkarılması hedeflenmektedir. Ayrıca önümüzdeki 5 yıl içinde özel sektör üretiminin de 5 milyon ton/yıl seviyesine ulaşacağı hedeflenmektedir.

Böylece, Türkiye Taşkömürü Kurumu ve özel sektör tarafından havzanın toplam üretimi 10 milyon ton/yıl seviyesine çıkarılacak ve bugünkü seviyesi ile ülkemizin yıllık 5 milyon ton metalürjik kömür üretiminin, ihtiyacının önemli bir kısmı yerli kaynaklardan karşılanacaktır.

Yeniden yapılandırma çalışmaları birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Tüm bu çalışmalar sonucunda hazineye olan yükümüz azaltılarak başa baş noktasına ulaşılacaktır. Kurumun hedeflediği üretimin gerçekleştirilmesi, yatırım ve istihdam projelerinin desteklenmesine bağlı bulunmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Zonguldak Milletvekilimiz Ali İhsan Köktürk Bey ve Bartın Milletvekilimiz Muhammet Rıza Yalçınkaya Bey aramızdalar. Kendilerine “Hoş geldin.” diyorum.

Değerli arkadaşlar, **2009 yılına ait 3 adet öneri** bulunmaktadır. 1’inci öneri **2010 yılının 1 numaralı** önerisiyle aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız:

“Öneri 1:

Elde edilen satış hasılatının işçi ücretlerini dahi karşılayamadığı, kurumun sürekli olarak zarar ettiği ve birikmiş zararların büyük tutarlara ulaştığı göz önüne alınarak, dönem zararlarının önlenmesi için, başlatılan hazırlık yatırımlarının planlanan sürede tamamlanması, çalışan sahaların yapısına uygun mekanizasyon imkânlarının araştırılması, iş yeri disiplinine daha fazla önem verilerek iyi bir çalışma düzeni oluşturulması ile iş gücü verimliliğinin yükseltilmesi suretiyle üretim miktarlarının artırılması ve birim üretim maliyetlerinin düşürülmesi yönünde etkin önlemler alınması.”

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, siz mi cevaplayacaksınız?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, daha ziyade güncel cevabı, son durum nedir onu öğrenmek istiyoruz.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – **2010 cevabını** okumak istiyorum, vermek istiyorum.

Kurum hedefi; kurulu kapasitesi olan 5 milyon ton/yıl satılabilir taş kömürü üretimini gerçekleştirmektir. Bu hedefe ana alt yapı hazırlıklarının tamamlanması ve personel ihtiyacının karşılanması hâlinde ulaşılacaktır. Kurumda önümüzdeki otuz yıllık bir dönemde istikrarlı bir üretimin gerçekleştirilebilmesi amacıyla makro seviyede bir amenajman planı yapılmıştır. Bu plan içinde derinleştirilmekte, açılmakta, teçhiz edilmekte olan derin kuyulara paralel olarak ana kat galerilerinin de sürülmesi zorunluluğu ortaya konmuştur. Bu doğrultuda yatırım miktarlarında sağlanan artışla kurumumuz müesseselerinin derin kuyu ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Hedeflenen üretim miktarlarına uygun kapasitede seçilen bu kuyuların büyük bir kısmı tamamlanmıştır. Bu kapsamda, Kozlu Taşkömürü İşletmesinde 1, Karadon Taşkömürü İşletmesinde 2 olmak üzere toplam 3 adet derin kuyu tesis edilerek hizmete alınmıştır. Ayrıca, yine bu müesseselerimizde birer adet hava çıkış kuyusu tesis edilmesi planlanmış olup bu kuyuların devreye alınması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Diğer taraftan, ana kat hazırlıklarının bir kısmının ihale yoluyla sürdürülmesine devam edilmektedir. Bu kapsamda yaklaşık 35 kilometre galeri ihale edilmiş olup, bugüne kadar 28 kilometresi tamamlanmıştır. Ana altyapı hazırlıklarımızın, yatırımlarımızın tamamlanmasıyla yaklaşık 90 milyon ton rezerv üretime hazır hâle getirilecektir. İhale yoluyla sürdürülen ana kat hazırlıklarımızın tamamlanmasına müteakip damar içi hazırlıklar sürdürülmekle birlikte, bu alanda çalışan işçi sayılarının yetersizliğinden dolayı bu hazırlıklarımızda gecikmeler yaşanmaktadır. Kurumun gerek yeniden yapılanma çalışmaları gerekse stratejik planlamalarında hedeflenen üretim artışları hazırlıklara paralel olarak işçi alımı öngörüsüyle yapıldığından bunun sağlanamaması nedeniyle -diğer bir ifadeyle norm kadronun sağlanamaması- yapılan üretim programlarında aksamalar oluşabilmektedir.

Diğer taraftan, işçi sayısının yetersizliğinin yanında öngörülemeyen nedenlerden dolayı da üretim programlarında istenilen hedeflere ulaşamamıştır. Bu kapsamda Armutçuk müessesemizde eksi 500 katı bir ve ikinci blokta sürdürülen hazırlık çalışmaları ile 1 milyon 760 bin ton rezervin hazırlanması planlanmıştır. Ancak bu rezervin 845 tonu üretime hazır hâle getirilirken 900 bin ton rezerv meydana gelen ocak yangınları nedeniyle hazırlanamamıştır. Çalışma alanlarının bir kısmının yangını önlemeye yönelik olarak bekleme barajlarından kapatılması sonucu hazırlıkları yapılamamış, hazırlık programında gecikmeler meydana gelmiştir. Karadon müessesemizde yeni servis kuyusu bağlantı galerileri ve eksi 540 katı hazırlığı işi kapsamında yüklenici firmanın eksi 540 kat hazırlığına yönelik olarak çalışmalarını yürüttüğü alanda 17/05/2010 tarihinde meydana gelen grizu patlaması sonucu arama, kurtarma faaliyetleri ve patlama sonrası hasar gören Karadon yeni servis kuyusunun hizmete alınması çalışmaları nedeniyle projede on üç aylık çalışamayan bir süre meydana gelmiş ve bu da hazırlıkların gecikmesine sebebiyet vermiştir.

Diğer taraftan, kat hazırlıklarını sürdüren yükleniciler kendilerinden kaynaklanan nedenlerden dolayı yapılan uyarı ve ihtarlara rağmen, iş temininde gecikmelere sebebiyet vermekte ve bu durum da hazırlıklarda aksamalar oluşturmaktadır. Bununla birlikte gerek kurum tarafından gerekse yükleniciler tarafından ana kat hazırlıkları tamamlanan projelerimizde üretime yönelik hazırlıklar

sürdürülmektedir. Kurumda işçiliği azaltıcı, verimliliği artırıcı önlemler sürdürülmektedir. Bu kapsamda kazı yöntemi olarak dik damarlarda yüksek basınçlı hava ile patlatma yöntemiyle üretim yapma kuruma adapte edilmiştir.

Yine, başlangıçta dik damarlarda olmak üzere tam mekanize kazı sisteminin uygulanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmekte olup, sistem ile ilgili olarak ihaleyi kazanan OSTROJ firması ile sözleşme imzalanmıştır. Sistem öncelikle Amasra Taşkömürü İşletmesinde uygulanacaktır. Deneme çalışmalarının başarılı olması hâlinde bu sistemin kurum çapında yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Tahkimat sistemi olarak hidrolik direk, çelik sarma tahkimat sisteminin uygun şartlarda kullanılması sağlanmaktadır.

Yine, üretim panolarında işçiliği azaltıcı, verimliliği artırmak amacıyla pnömatik domuzdamı yastığı kullanılmasına devam edilmektedir. Öneride belirtilen TH bağları mevcut durumda Kozlu TİM’de eksi 425, eksi 485 katlarında olmak üzere 3 ayrı noktada damar içi hazırlıklarda başarıyla kullanılmaktadır. Ayrıca, ihalesi yapılacak Karadon galeri ıslahı projesinde tahkimat tipi olarak TH bağlarının kullanılması planlanmıştır. Elde edilecek sonuçlara göre galeri ve taban yollarında da kullanımı yaygınlaştırılacaktır.

Yer üstü işlerinde verimli yapılamayan yardımcı üretim ve hizmetlerin ihale edilmek suretiyle dışarıdan sağlanmasına yönelik çalışmalara devam edilmektedir. İş gücünün rehabilite edilmesi amacıyla, üretimle doğrudan ilgili olmayan yer üstü iş yerlerimizin tamamında emekliliğini hak eden işçilerimizin yerine işçi alımı yapılmamaktadır. Bu şekilde yer üstü hizmet birimlerimizde hizmet alımı yoluna gidilmektedir. Ayrıca, 2003 yılından itibaren taş kömürü ve malzeme nakli, tüvenan kömürü yıkattırılması, parça kömürlerin torbalatırılması işleri hizmet alımı yoluyla yapılmaktadır.

İş gücü rehabilitasyonu: Kurumda üretim verimliliğinin artırılması amacıyla iş gücünün iyileştirilmesine yönelik çalışmalar, iş gücü sayısının gerçek ihtiyaç düzeyine çekilmesi, niteliğinin yeni kadrolarla takviye edilerek yükseltilmesi, ticari maliyetteki payının düşürülmesi ve çalışma ortamının iyileştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda hazırlanan norm kadroya göre fazlalıkların eritilmesi ve açıkların da bir program dâhilinde giderilmesi planlanmıştır. Bu doğrultuda, yaşanan yoğun emeklilikler nedeniyle bozulan yer üstü, yer altı işçilik yapısının yeniden tesis edilmesine yönelik çalışmalar başlatılmış ve 2006 yılında gruplu çalıştırmak üzere düşük ücretli 1.120 pano ayak üretim işçisi, 100 nitelikli işçi olmak üzere 1.220 kişi; 2007 yılında 120 kişi, 2008 yılı içinde de 3.000 gruplu pano ayak üretim işçisi alınmıştır. 31/10/2010 tarihi itibarıyla 8.705 yer altı, 1.853 yer üstü olmak üzere toplam 10.558 işçi mevcut olup, norm kadroya göre yer altında 3.295 işçi açığı bulunmaktadır. Bu nedenle, öncelikli olarak yer altında ihtiyaç duyulan sanatlardaki işçi açığının bir an önce giderilmesine yönelik yer altı üretim ve üretim işçiliği dışındaki sanatlarda 1.258’i yer altı, 164’ü yer üstü olmak üzere toplam 1.422 işçi alımıyla müracaatımız 19/04/2010 tarih ve 1249 sayılı yazımızla Hazine Müsteşarlığına iletilmiştir. Alınacak yeni işçiler kalın ve verimli damarlara yönelme, uygulanan motivasyon ve zamanında hazırlanacak panoların etkisiyle işçilik randımanları hedef yılda 1.500 kilogram yevmiye seviyesine yükseltilecektir.

Diğer taraftan, tüm müesseselerimizde devam eden ana kat hazırlıkları tamamlanma aşamasında olup, bu katlarda kısa süre içerisinde damar içi hazırlıklara müteakip yeni üretim panoları üretime hazır hâle getirilecektir. Bu şekilde ana altyapı hazırlıkları ve diğer modernizasyon çalışmalarının tamamlanması ile üretim dışı işçiliklerde azalma sağlanarak norm kadroya ulaşılabacaktır.

Ayrıca, kurumumuzun faaliyetlerinden dolayı oluşan zararın azaltılması ve Hazineye olan yükün azaltılması için yeni bir çalışma başlatılmıştır. Kurumumuzun ticari maliyetini oluşturan gider cinslerinin yaklaşık yüzde 67’sini işçilik gideri oluşturmaktadır. Bu durumun iyileştirilmesi için son dört yıl içinde yeni alınan işçilere yapılan özel düzenlemeyle daha önceki işçi ücretlerinin yüzde 57’si oranında bir ücretlendirme yapılmış ve bu durum, ortalama işçilik giderlerinde yüzde 10 oranında iyileştirme sağlamıştır. İşçilik giderlerinin yapılan üretime kıyasla yüksek olması sorununu köklü bir çözüme kavuşturmak üzere yeni bir çalışma başlatılmış olup, çalışmadan ortaya çıkacak alternatif çözüm önerilerinden en uygun olanı gerçekleştirilecektir. Bu çalışmada üretimde verimliliği teşvik eden bir otokontrol mekanizmasının sağlanması ve verimliliğe dayalı bir ücret sisteminin uygulanması sağlanacaktır.

BAŞKAN – Tamam mı Sayın Genel Müdürümüz?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Tamam, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, şimdi milletvekili arkadaşlarımıza söz vereceğim ancak milletvekillerimiz söz aldıklarında kendilerini tanıtıyor, siz de not alıyorsunuz. Tek tek milletvekillerimizin sorularına cevap vereceksiniz.

Evet, buyurun Sayın Özensoy.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bursa Milletvekili Necati Özensoy.

Tabii, Türkiye Taşkömürü Kurumu stratejik bir kurum ancak ben beş yıldır bu sorunun, bu önerinin cevabını aynı şekilde dinliyorum yani beş yıldır bu kurumun denetimine girdiğimde edilen zararlarla ilgili, hatta sizden önceki genel müdür de “Beş yıl

içerisinde kurumu başa baş noktaya getireceğim.” İşte, sizin gibi birtakım öneriler, vesaireler falan ortaya koyup... İşte, o beş yılı da doldurduk, Ahmet Bey de herhâlde on yıldır dinliyordur aynı şeyleri. Yani bu verilen cevaplar bizi tatmin eden cevaplar değil. İşte, burada önümüzde tablolar duruyor. Her yıl yaklaşık, ortalama yedi yılda neredeyse 3 katrilyona varan bir zararla karşı karşıya kalmış kurum.

Şimdi, bu 5 milyon ton hedefi her sene var. Bununla ilgili bakıyoruz tablolara, bırakın yukarı çıkmayı, daha çok geriye giden bir üretim ve satış tablosu var. Bununla ilgili müşahhas yani “Şuraya şu yatırımlar yapılırsa, şu kadar tutan işçilikleri azaltacak yatırımlar, teknolojik yatırımlar...” Şimdi, işçilerin çoğalmasından bahsediyorsunuz, zaten işçilik ücretlerinin de bir taraftan maliyetlere yansımalarının yüksek olduğundan bahsediyorsunuz yani burada bir türlü bu sarmalın içerisinden çıkamıyor bu Türkiye Taşkömürü Kurumu. Yani şöyle daha teknik, daha detaylı... Şimdi, bakın, hâlâ en son söylediğiniz cümlede bile “İşte, yeni çalışmalar yapılıyor. Nasıl verimli...” Yani bu yeni bir şey değil. Türkiye Taşkömürü Kurumu son birkaç yılda zarar eden bir kurum değil ki yani yıllardır zarar eden bir kurum ama hep yeni çalışmalar, yeni... Nedir bu çalışmalar? Yani bir an önce sonlandırıp bu Türkiye Taşkömürü Kurumunun artık ben başa baş noktaya değil, zararlarının azaldığını görmek istiyorum yani zararlarının azalmaya başladığına, azaldığına şahit olmak istiyorum. Sadece benim temennim mi, bunun için bir şey var mı Sayın Genel Müdürüm? Yani böyle bir müşahhas çalışmanız var mı yani bir programınız, bir planınız, ortaya koyduğunuz bir fizibiliteniz, bir şeyiniz var mı? Bunu lütfen, belki burada cevap olarak vermediniz ama bize iletin, biz de bu konuda aydınlanalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, sayın kurum yetkilileri, değerli katılımcılar; ben de öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, hepimizin bildiği gibi Türkiye Taşkömürü Kurumu hem Zonguldak için hem de Türkiye için son derece önemli bir kurum. Zonguldak çok küçük bir yerleşim birimiyken taş kömürünün bulunmasından sonra hızla büyüyüp serpilmiş, Türkiye'nin dört bir tarafından göç almış ve ürettiği taş kömürüyle de ülke ağır sanayisini, ülke ekonomisini uzun yıllar omuzlarında tutmuş bir kent ve dolayısıyla 29 Ekim 1923'te kurulan cumhuriyetimizin, taş kömürü üretimindeki katkılarıyla, ilk ili olma onuruna ulaşmış bir kent Zonguldak. Bu anlamda taş kömürü hem Zonguldak açısından hem de ülke açısından çok önemli. Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün özellikle 1930'lu yıllardan sonra 34-35'li yıllarda Parlamentonun açılış konuşmalarına baktığımızda konuşmalarının büyük bir bölümünü Türkiye Taşkömürü Kurumuna ayırdığını görüyoruz, o zaman ki adıyla EKİ'ye ayırdığını görüyoruz ve Türkiye Taşkömürünün ve Zonguldak'ın ne kadar önemli olduğuna vurgu yaptığını görüyoruz. Bununla ilgili sözü de zaten biliyorsunuz yani “Taş kömürü ne kadar değerliyse Zonguldak bizim için de o kadar değerli bir kenttir.” demiş. Yani cumhuriyet dönemine baktığımızda taş kömürü gerçekten çok stratejik bir varlık olarak ele alınmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Parlamentonun açılış konuşmalarına bile uzun süre konu olmuş Büyük Önderimiz tarafından.

Ancak, değerli arkadaşlar, AKP'nin 2002 yılındaki iktidarından sonraki sürece baktığımızda, kurumun önemini ve kısmen de anlamını yitiren çalışmalara tanık olduğumu görüyoruz. Maalesef, ülkemizin diğer stratejik kurumlarında olduğu gibi, AKP döneminde TTK'nın ağır darbe aldığını görüyoruz. Alınan darbenin ağırlığının üretime, istihdam ve ithalat rakamlarına da açık bir şekilde yansıdığını görüyoruz. Şimdi, elimde bir kısım rakamlar var. Sayın Genel Müdürümüzde de bu rakamlar var. 2002 yılında 2 milyon 244 bin ton olan satılabilir taş kömürü üretimi 2011 yılına gelindiğinde, maalesef, 1 milyon 593 tona gerilemiş yani 2,2 milyon tondan 1,593 tona gerilemiş. Çalışan sayısına baktığımızda 15.119 olan 2002'deki çalışan sayısı, bu yıl kasım ayı itibarıyla –sanıyorum Müdürümüzde de bu rakamlar var- 10.857'ye inmiş yani çalışan sayısında da oldukça azalma olmuş. Üretim miktarında da oldukça azalma olmuş ancak ithalat rakamlarına baktığımızda Türkiye'nin taş kömürü ihtiyacının mütemadiyen arttığını görüyoruz ve ithalat rakamlarının da mütemadiyen arttığını görüyoruz. 2002 yılında 749 milyon dolar olan taş kömürüne ödenen ithalat rakamı, maalesef, yıllar itibarıyla mütemadiyen artmış. İşte, 2003'te 986 milyon dolar, 2004'te 1 milyar 316 milyon dolar, 2005'te 1 milyar 687 milyon dolar, 2006'da 2 milyar 55 milyon dolar, 2007'de 2 milyar 665 milyon dolar, 2008'de 3 milyar 411 milyon dolar yani neticede 3 milyar dolarların üzerine çıkan bir ithalat rakamı var.

Şimdi, tabii bu alanda benim Sayın Genel Müdürümüze birtakım sorularım olacak yani ülkenin taş kömürü ihtiyacı artıyor, ithalat artıyor, ithalat sonucunda dışarıya ödenen döviz miktarı mütemadiyen artıyor. Son altı-yedi yılda dışarıya yaklaşık 19 milyar doları aşan, 20 milyar doları aşan döviz ödenmiş yani ülkenin cari açığının hakikaten kabul edilemez, telafi edilemez bir noktaya geldiği

düşünüldüğünde son altı-yedi yılda 20 milyar doları aşan, 25 milyar dolara ulaşan bir döviz ödenmesi söz konusu yani cari açığı ciddi anlamda etkileyen bir döviz ödeniyor yurt dışına.

Şimdi, bu bağlamda yani ithalatın arttığı, taş kömürüne ihtiyacın arttığı, döviz miktarının mütemadiyen ülkemizi sarsacak bir şekilde arttığı bir süreçte kurumda çalışan işçi sayısının düşmesi, kurumun ürettiği taş kömürü miktarının düşmesi bir çelişki değil midir? Yani, normal olarak bu kadar ithalatın patladığı bir dönemde, taş kömürüne ihtiyacın bu kadar arttığı bir dönemde, döviz miktarının bu kadar dışarıya ödendiği bir dönemde normal olarak bizim üretimi artıracak, ithalatı azaltacak bir formül bulmamız ve bunun üzerinde yoğunlaşmamız gerekmez mi? Bunu sadece Zonguldak'taki istihdam ve işsizlik açısından söylemiyorum yani ülke ekonomisi açısından söylüyorum. Bence bu bir çelişki. Bu bir çelişki değil midir? Birinci sorum.

İkinci sorum: Üretimin artırılması ve zararın azaltılması için sendikanın, Genel Maden-İş'in ve Genel Müdürlüğünüzün işçi talebi olduğunu biliyorum. Sürekli işçi talebinde bulunuluyor ancak bugüne kadar söz verilmesine rağmen, zararın azaltılması ve üretimin artırılması için gerekli olan bu işçi alımı gerçekleşmiyor. Bunun nedeni nedir? İkinci sorum budur.

Üçüncü sorum: TTK yönetiminin belirlediği kurum toplam norm kadro rakamı nedir? Yani TTK yönetiminin belirlediği bir norm kadro var, biliyorum. Bu norm kadro nedir? Yani kurumun verimli çalışabilmesi için, üretimin artırılabilmesi için, zararın azaltılabilmesi için kurumun belirlediği norm kadro sayısı nedir?

Dördüncü olarak, kurumun belirlediği norm kadro sayısına ulaşılabilmesi için üretime alınması gereken işçi sayısı ne kadardır? Yani norm kadroyla bugünkü çalışan işçi sayısı arasındaki fark nedir? Ne kadar az işçiyle üretim yapılıyor? Sizin belirlediğinize göre aradaki fark nedir?

Beşinci sorum: Üretim, işçi açığının kapatılması... Yani şimdi, bir sürü yer altında kömür var, hazırlıklar yapılmış ancak bunu çıkartacak işçi yok. İşçi olmadığı için yukarıda memur var, hazırlık var, kömür var ama üretecek işçi yok. İşçi olmadığı için her şey hazır olmasına rağmen -hani "Un var, şeker var ama helva yapamıyoruz." diyor ya klasik bir tabir- yani memur var, yönetim kadrolarında müdürlerimiz var, yer altında kömür var, hazırlıklar da yapılmış ama buna rağmen kömürü çıkartacak işçi yok. Yani ben bu bağlamda şunu soruyorum: Üretim-işçi açığının kapatılması kurum zararının aşağıya çekilmesine katkı sağlamayacak mıdır? Yani sizin bu konudaki düşüncenizi almak istiyorum.

Altıncı olarak, taş kömürünün teşvik dışında bırakılmasının kuruma ve sektöre olumsuz yansımaları nelerdir? Biliyorsunuz, linyit teşvik kapsamına alındı ancak Zonguldak'ın 2 önemli varlığı olan çelik ve taş kömürü teşvik dışında bırakıldı. Şimdi, bu bir eşitsizlik. Yani, bence, bu kadar üretime ihtiyaç bulunduğu yani bu kadar dışarıya döviz ödendiği bir süreçte taş kömürü üretiminin teşvik edilmesi gerekmez mi? Yani, burada teşvik politikasında da bir yanlışlık yok mu? Kömürün teşvik edilememesinin kuruma yönelik olumsuz yansımaları nelerdir?

Yedinci olarak, son günlerde Soma şirketiyle yaşanan sorunlar gündemi işgal ediyor. Yani, Soma şirketi baştan ciddi yatırımlar yaptığını söylüyordu, hatta yıllık 10 milyon tona ulaşan bir kömür üretimi yapacağını ifade ediyordu ancak en son geline noktada, basından okuduğumuz kadarıyla, işte "Biz aldatıldık, yanıltıldık veya yer altında böyle bir kömür yok." gibi söylemleri oldu. Yani şimdi, bunlar çok kısa süre aralıklarla geliştirildi. Şimdi, buradaki gerçek durum nedir, hakikaten üretecek kömür mü yok? Baştan bunlar nasıl hesap edildi, nasıl anlaşıldı? Yani ben buradaki sorunun kaynağını, sebebini ve bugünkü gelinen süreçteki durumu öğrenmek istiyorum.

Bunların dışında, teşekkür ediyorum.

Yani bu soruları, tabii, aldıktan sonra buna ilave sorularımız da olacak. İyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Muhammet Rıza Yalçinkaya Bey, buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri ve değerli bürokratlar; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Gerçekten Türkiye Taşkömürü Kurumu, yöremiz için, Zonguldak, Bartın ve Karabük illeri için çok önem arz eden bir kurumdur. Bu kurumun ne kadar güçlü olması bizim için o kadar önemlidir. Sayın Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk'ün de söylediği gibi, Türkiye Taşkömürü Kurumu yöre insanı için aş, iş ve umut kapısıdır. Dolayısıyla, TTK'nın zarar eden bir kurum değil kâr eden bir kurum hâline gelmesi yöre insanının daha çok aş, daha çok iş ve daha çok umut kapısı olacaktır. Bu anlamda biz TTK'ya gereken önemin verilmesini arzu ediyoruz. TTK'ya bağlı 5 müessese müdürlüğüne de yatırımlar açısından gerekli destek ve katkıların

bir an önce verilerek ve özellikle üretim işçi eksikliğinin acilen tamamlanarak işçi alımıyla üretimin artırılması konusunda çalışmaların başlatılmasını arzu ediyoruz.

Dediğim gibi yöremiz için çok önem arz eden bir kurum ve özellikle benim seçim bölgem olan Bartın ilini de ilgilendiren bir konumu var. Türkiye Taşkömürü Kurumuna bağlı 5 müessese müdürlüğü var. Bunlardan bir tanesi de Amasra Müessese Müdürlüğü. Amasra Müessese Müdürlüğü 1960'lı yıllardan bu yana kömür çıkarmaya devam eden bir kurum. Orada 1980'li yıllarda yaklaşık 4.000-4.500 kişiyle üretim yapılırken bugün yaklaşık 1.000 kişiyle devlet A sahasında kömür çıkarmaya devam etmektedir. Gene Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TTK Genel Müdürlüğüne Amasra A sahasının dışında kalan B sahasının redevans usulü bir sözleşmeyle özel şirkete devredilmesi konusunda bir çalışma yapmasını söylemiş ve bu çalışma sonunda da 2005 yılında HEMA şirketine redevans karşılığı Amasra B sahası devredilmiştir. Sene 2005, sene 2012; yaklaşık yedi senedir, sözleşme gereği taahhüdünü yerine getirmesi gereken firma, maalesef, o sözleşme gereği yapması gereken üretimine hâlâ başlamamıştır. 2005 yılında alan teslim edilmiştir, üretim çalışmaları için kendisine üç sene hazırlık izni verilmiştir. Üç sene sonunda da -birinci sene hazırlık, ikinci sene hazırlık, üçüncü sene sonunda da- 500 bin ton kömür üretimini gerçekleştirmesi gerekiyordu ve devam eden yıllarda; dördüncü yılda, beşinci yılda 2,5 milyon ton; altıncı ve yedinci yıllarda da 3 milyon ton kömür çıkarması gerekiyordu ama maalesef, bugüne kadar 1 kilo kömür çıkmadı. Her seferinde, ilgili firma yani Amasra B sahasının işletilme hakkını alan -reddevans karşılığı- firma TTK Genel Müdürlüğüne müracaat ederek, kendisinden kaynaklanmayan sebepler nedeniyle üretime başlayamadığını ileri sürerek süre uzatımı talebinde bulunmuştur ve bu süre uzatımı talepleri birinci defa da bir on yedi ay, ikinci defa da bir on yedi ay ve en son da dokuz ay on altı günlük bir ek süre talebiyle 2013'ün 21 Ocakına kadar uzatılmıştır yani önümüzdeki 21 Ocakta yaklaşık dört senelik ek süre uzatımı da bitmek üzeredir.

Ben şimdi Genel Müdüre sormak istiyorum: 2008 yılı içerisinde vadettiği kömürü çıkarıp 500 bin ton üzerinden kuruma redevans bedeli ödemesi gereken bu şirketin ileriki yıllarda da 2,5 milyon ton, daha ileriki yıllarda da 3 milyon ton, yaklaşık bugüne kadar bir 10 milyon ton kömür çıkarması gerekiyordu. 10 milyon ton kömür çıkartılmayıp kurum redevans bedeli açısından zarara uğratılmıştır. Aynı zamanda da çıkarılacak ton başına devletin alacağı KDV bedelinden de bir zararı vardır. Dolayısıyla, bu süre uzatımları neye dayanarak bu firmaya devamlı olarak verilmekte, bu firma neden korunup kollanmaktadır? "Hayır, korunup kollanma olayı yoktur." dersiniz buna da inanmıyorum. Sizden önce bu kurumun başında genel müdür olarak görev yapan Sayın Rifat Dağdelen şu anda bu şirkette Enerjiden Sorumlu Genel Koordinatör olarak görev yapmaktadır. Yani TTK gibi, Türkiye Taş Kömürü Kurumu gibi 5 müessese müdürlüğü olan, 10 bin işçi çalıştıran ve gerçekten yöremiz için çok önem arz eden bu kurumun başındaki genel müdür, iş ilişkileri olan bir firmada nasıl bir görev alarak -emekli olmasından sonra daha bir yıl geçmemesine rağmen- Amasra'daki size ait, müessese müdürlüğüne ait iş yerlerinde denetleme yetkisine sahiptir? Şirket adına Amasra'daki iş yerlerindeki denetleme yetkisi nasıl emekli olmuş bir genel müdür tarafından yerine getirilmektedir ve sizin bu konudan haberiniz var mıdır? Bu konuyla ilgili düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

Bir de bir sorum olacak, çok özür dilerim Sayın Başkanım.

Sizin 2011 yılı üretim miktarınız, Türkiye Taş Kömürü Kurumu olarak yaklaşık 5 müessese müdürlüğünde yani Armutçuk, Karadon, Üzülmüş, Kozlu ve Amasra müessese müdürlüklerinde çalışan 10 bin işçiyle tüvenen olarak yıllık üretim miktarınız 1 milyon 750 bin ton. Amasra'daki redevans usulü verdiğiniz sahada taahhüt gereği yerine getirilmesi gereken üretim miktarı ise -yıllar itibarıyla söyledim- neredeyse en sonu itibarıyla 3 milyon ton kömür çıkarılması gerekiyor yılda. Yani TTK 10 bin işçiyle Amasra'dan Karadeniz Ereğlisi'ne kadar olan bir havzada 1 milyon 750 bin ton kömür çıkarırken bu şirket nasıl olacak da sadece Amasra'da yılda 3 milyon ton, yirmi senede toplam 50 milyon ton kömürü nasıl çıkaracaktır? Bunu da sizin ağzınızdan duymak istiyorum. Gerçekten bir soru işareti yaratıyor herkesin kafasında çünkü koskoca TTK yıllık 1 milyon 750 bin ton kömür üretirken bir özel şirket 3 milyon ton kömür vaadiyle geliyor ve yirmi yılda da 50 milyon ton kömür çıkartacağını diyor ve sekiz sene geçiyor daha bir kilo kömür çıkarmadı, hâlâ bu üretim ne zaman başlayacak merak içerisindeyiz. Bu konuda sorularıma cevap vererseniz memnun olurum.

Aynı zamanda, bir de Türkiye Taşkömürü Kurumunun genel anlamda bir görevi vardı. Taşkömürü Kurumunun havzasında çıkan yerin altındaki "Kara elmas" denilen o cevhere yönelik olarak da Türkiye'deki demir çelik endüstrisinin gelişimi yönünde tesisler kurulmuştu. Karabük Demir Çelik, Ereğli Demir Çelik tesisleri ve bizim Türkiye Taşkömürü Kurumu, eski adıyla Ereğli Kömür İşletmeleri'di, bu Türkiye'deki demir çelik sektörünün en önemli kurumlarının kömür taleplerini karşılıyordu. Bu, yaklaşık geçmiş dönemde bu fabrikaların yüzde 50, yüzde 60 kömür taleplerini karşılarken TTK, şu anda yüzde 10, yüzde 15'lere düştü bu tesislerin kömür talebini karşılamada ve dolayısıyla bunun sebebi nedir ve aynı zamanda artık TTK ocaklarından bu tesislere lazım olan kömürü

çıkarmak yerine veya bu talebi karşılamak yerine, enerji santrallerine kömür üreten, yani havzayı bir buhar kömürü havzasına dönüştüren bir anlayış içerisinde görevini yürütmektedir. Bu konuda da sizlerden bilgi rica ediyorum, bunun sebebi nedir?

Gene sizin havzanın geleceğine ilişkin en yetkili ağızlardan kamuoyunda sunulan bir anlayış var: Beş kamu ve beş özel sektörle birlikte TTK Genel Müdürlüğü olarak havzada 10 milyon ton üretim gerçekleştireceğinizi söylüyorsunuz. Beş kamu beş özel sektörle birlikte böyle bir projeksiyonu kamuoyuna sunuyorsunuz 10 milyon ton yılda ve belki bu teorik olarak doğrudur ama bunun uygulanabilirlik yolu en azından termin itibarıyla imkânsızdır. Dolayısıyla bu konuda da bu projeksiyonun gerçekten gerçekçi mi yoksa hayalî bir projeksiyon olup olmadığını bizlere, Komisyon üyelerine ve şahsıma bildirirseniz memnun olurum.

Ben, tekrar hepinize teşekkür ediyorum, gerçekten Türkiye Taşkömürü Kurumu yöremiz için çok önemli bir kurumdur. Başta siz değerli yöneticilerimiz olmak üzere TTK'da çalışan işçi kardeşlerimiz, teknik elemanlarımız, mühendislerimiz, teknikerlerimiz ve sivil memurlarımız hepsi bizim için çok önemlidir. Onların daha güçlü bir kurumda çalışması ve hak ettikleri ücretleri eşit işe eşit ücret anlayışı içerisinde almaları da en büyük temennimizdir.

Yöremiz için verdiğiniz katkı ve desteklerden dolayı sizlere teşekkür ediyoruz, ama kafamızdaki bu soruların cevaplarını da verirseniz memnun olacağımızı belirterek, şimdiye kadar Türkiye ekonomisi için, ülkemiz ekonomisi için yerin altındaki bu "Kara elmas" denilen cevheri ülke ekonomisine kazandırmak için binlerce metre derinlikten çıkartırken hayatlarını kaybeden, şehit olan işçi arkadaşlarımıza da minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz, onlara da Allah'tan rahmet diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, misafir milletvekillerimiz, tabii açıklamalar, yorumları ve sorularını iletiler. Üyelerimiz daha çok önerilerle alakalı sorular sorarlarsa işi biraz daha hızlandırmış oluruz.

Çok teşekkür ediyorum.

İsmail Güneş Bey buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve değerli kurum yöneticileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki, Türkiye Taşkömürü İşletmelerinin, hem Zonguldak ilimizin hem de Türkiye'mizin hem ekonomisine hem de sanayisine büyük katkıları olmuştur. Kurulduğu günden itibaren geriye dönüp baktığımızda, gerçekten de 1970'li yıllara kadar, 75'lere kadar üretimi oldukça artmış, 5 milyon tona ulaşmış yıllık olarak, çalışan işçi de 40.000 civarlarına çıkmış. Buradan itibaren bir düşüş trendine girmiş, aşağı yukarı da 90'lı yıllarda 3 milyon tona, 2000'li yıllarda da 2 milyon tonlara falan düşmüş ve aynı düşme eğrisi bizim hükümetlerimiz döneminde de devam etmiş. Yani geriye dönüp baktığımızda, sadece bu bizim hükümetlerimize ait bir düşme değil, 1970'lerden sonra başlayan bir düşme başlamış.

Aynı şekilde, üretimin düşmesi yanında, işçi sayısında da 44.000'lerden 2000'li yıllarda 19.000'lere, bugün de aşağı yukarı 10.500'lere işçi sayısı düşmüştür.

Tabii burada, bizim taşkömürünü dışarıdan ithalatımız önemli ölçüde artmıştır, buna gerçekten de biz üzülüyoruz. Yani, biz bunu kendi ülkemizde üretilsin istiyoruz, dışarıya döviz gitmesin istiyoruz. Burada tabii ki kömüre olan ihtiyacımız, enerjiye olan ihtiyacımız da had safhada arttığı için daha çok bu ithalat da buna paralel olarak artıyor.

Biz burada bu kurumun ekonomisine baktığımız zaman, işte 2010 yılında 456 milyon, 2011 yılında da 460 milyon TL bir zarar etmiş ve bu zarar yıllar itibarıyla, sayın vekilimizin de ifade ettiği gibi, her yıl devam etmektedir. Burada maliyetlere baktığımız zaman, 2010 yılında ton başına maliyet 409 lira, 2011 yılında da 483 lira ton başına bir maliyet mevcuttur. Bunların da büyük bir kısmını işçilik giderleri oluşturmaktadır. Yani siz burada üretimi, diyelim ki 1,5 milyon tondan 2 milyona çıkarsanız, işçi sayısını da artırsanız, bu, giderler içindeki işçilik maliyetlerini yüzde olarak aşağıya çekmediğiniz müddetçe bunun hiçbir anlamı yoktur. Bu zararınız, diyelim ki şimdilik 1,5 milyon ton kömür ürettiyorsanız, 460 milyon zarar ediyorsanız, bunu ikiye kattığınız zaman zararınız iki kat artacak gibi görünmektedir. Burada bir dezavantajınız şu olabilir: Sadece yeni aldığınız işçilerde eski işçilere göre en fazla, herhâlde yanlış anlamadıysam, yüzde 57 oranında bir ücret ödüyorsunuz. Sayın vekilimiz de eşit işe eşit ücret dedi, orada da tabii bir itiraz oluyor. Burada esas problem şudur: Yani, işçi başına yıllık ürettiğimiz kömür miktarını nasıl artırabiliriz, teknolojiye nasıl yararlanabiliriz? Siz, işte patlatma teknolojilerini falan ifade ettiniz ama, bunların bir an önce devreye girmesi lazım. Bir de, dünyadaki diğer ülkelerde bu kömür üretiminde teknolojiye bizden farklılık var mıdır? Bir de, onların üretimindeki işçilik maliyetleri nedir, bizim üretimimizdeki işçilik maliyeti nedir? Bu sorunu biz nasıl giderebiliriz kısa sürede? Esas onun üzerinde durmamız gerektiğini düşünüyoruz. Yoksa, bu, her

yıl aynı şeyi konuşup devam ederiz ve zararlarımız da artar. Zararlar arttığı için de kömür üretiminde tabii ki biraz daha temkinli davranılıyor gibi bir anlam çıkabiliyor. Ben, daha çok bu konularda somut önerilerin olması taraftarıyım.

Tüm Komisyona teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Ali Sarıbaş Bey buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, çok değerli komisyon üyesi arkadaşlarım; öncelikle 4 Aralık Dünya Madenciler Günü bugün, özellikle TTK'nın denetlenmesinde söylenmesi gereken ve alınması gereken en önemli konulardan bir tanesidir diyorum, çünkü dünya madenciliğiyle birlikte Türkiye'de madenciliğin başladığı bu TTK'dır ve o anlamda da çok anlamlı buluyorum. Tüm emekçilerin, tüm madencilerin günü kutlu olsun.

Evet, şimdi bu birinci soru belki çok belirli noktalarda Genel Müdürümüz toplamış ama, arkadaşlarımızla yerinde yaptığımız denetim içerisinde baktığımızda, TTK'nın oradaki inceleme sonuçlarında sadece belirli üç kalem üzerinden bakarak buradaki TTK'nın giderlerinin düşürülmesi ya da bir başka anlayışla da üretimin artışının sağlanması mümkün değildir.

Şöyle ki: Bu bir reorganizasyon yapılması gereken konudur. Şimdi, özellikle ben, üzerinde çok durulan konulardan bir tanesi, öncelikle işçilikle arkadaşlar konuya girdiler, hep işçilik üzerinde duruyorlar ama, tabii ki TTK'da önemli olan, yer altında teknolojiye çok daha çok emek ağırlıklı bir işte verimlilik söz konusu. Buradan kendilerine sorduğumda bu sonuç çıktı, ama burada dikkat edilmesi gereken, işçilikler konusunda; bir, orada personel konusunda verilen cevaplara bakıyorum, şimdi yer üstünde çalışanlar yüzde 60, yer altında üretimde faaliyet gösterenlere bakıyorum, 2010 yılı, yer altında çalışan 40,66; 2011 yılı, yer altında 39,26; 2012 yılında da 38,13 öngörülmüş. Ama maliyetlerin işçi başına üretim ton/TL olarak sorulduğunda yer altı işçisine göre söyleniyor. Şimdi, siz üreten işçi sayısını, eğer yer altındaki işçi sayısını fazlaştırdığınız, yer üstündeki işçi sayısını teknolojik olarak, donatım olarak hazırlamıyorsanız burada bir yönetim bozukluğu vardır.

İki, devam ediyorum, sadece işçilik konusunda değil, işçiliğin, personelin iyi, verimli kullanılması konusu var. Yine burada aldığım cevaplara baktığımda ve hep teftişleri incelediğimizde şu sonuç çıkıyor: Burada geçmişten bugüne kadar elindeki verimli olan işçi başmühendis kadrolarının özellikle iyi yerlerde boş bulunması ve bunların çalıştırılması ve onlara maaş ödendiği ortaya çıkıyor ve teftiş raporlarında bunlardan hep de diyor ki; bu arkadaşlarımızın yönetimde verimlilikle çalışması gerektiği söyleniyor ve yine muhasebe müdürlerinin ya da muhasebenin ya da ilgili olan yerlerde muhasebe bilgisinin olmadığı yerlerde düz insanlar, lise mezunu olmayan insanlarla idare edilmiş. Böyle bir ciddi bir kurum, böyle bütün, bakın, müessese müdürlüğü ve işletmeler içerisindeki personele bakın, bu bir yönetim bozukluğudur. Muhasebesinde eğer reorganizasyonu tamamlamıyorsa, bunu gerçekten de alımları, bütçesi, planlamasını, ödenekleri olmadığı hâlde, ödeneği olmadan ödeme yapılabiliyorsa, bütçe bilmeyen insanların burada, bu kadar ciddi, bu kadar büyük paraların döndüğü yerde iletişim yapıyorsa, bu işletme mahkûmdur zarar etmeye.

Bakın, bir, muhasebe; iki, verimlilik; üç, siyasetin çok ön plana çıktığı; dört, yer üstünde çalışanların yüzde 60'ının yer üstünde olması, yer altında olmaması.

Gelelim, bu boyutunun dışında, yine verilen sorulara bakalım. En önemli konulardan bir tanesi nedir? Bütün işte özel sektörde, kamuda, devam edersek ihalelerdir. Bakın iyileştirme çalışmalarında hep bahsedilen ihalelerde arkadaşlarımız, çok fazla değil, önemli olan ve kendilerinin öngörmelerine rağmen AR-GE çalışmaları var mı diye arkadaşlarımız sordu, böyle bir kuruluşun AR-GE çalışmalarının ciddi boyutta olmadığı görüldü. Yani bu AR-GE çalışması mutlaka burada yapılmalı.

Yine alt komisyonda sorduğumuz sorular içerisinde, ben değil yine arkadaşlarımızla beraber gittiğimiz, benim sormadığım sorular içerisinde, yine kaçakların önlenmesi. Bir işletmede eğer büyük deliklerle kaçak varsa ve burada ciddi boyutta üretilen kömüre sahip çıkamıyorsanız ve en önemlisi de 33 tane redevanslı sahanız var -bakın 33 tane redevanslı sahanız var- 33 tane redevanslı sahanın kantarlarının TTK tarafından denetlenmediğini yerinde gördüm. Çok dikkatli bir soru. Nasıl düzelecek bu? Bunun düzelmesi mümkün mü? Yok, kâğıt üzerinde hiç mümkün değil, iyi yönetim değil. TTK'nın özel redevans sözleşmelerinde hiçbir zaman böyle bir boşluk yoktur, olamaz. Redevansın parasal, saha içerisindeki redevans miktarlarının alınması, stoklardaki alınmasını bahsetmiyorum; kantarın içerisindeki kuyulardan ya da madenlerin çıktığı diğer çıkıştaki özel redevanslı çıkan kömürlerin hiçbirisi devletin kontrolü altında değil. Kantardan yetkili TTK'nın bir sorumlusu yok. Böyle bir yerde siz nasıl kâr beklersiniz? Sorduğumda da, oraya vereceğimiz üç adamın maliyeti var. Yok böyle bir yöntem. Yani bunun bir şeyi yok, ben de bu konuda kendileriyle de tartıştım.

Şimdi devam edelim. İhale yaptık, en önemli ihalelerden bahsedelim, daha sonra konular geçti ama çok önemli, işletme konusunda olduğu için söylüyorum. Bir tanesi reorganizasyon içerisinde özellikle patla ve patlatanlığa kurulan -yanlış kelime, teknik kelime varsa Genel Müdürlerim düzeltsin- Cardox mudur bir tüp alımı, bunu kendileri öngörmüşler ama kendileri kullanmıyorlar, bunu

denemek üzere HEMA'ya veriyorlar. Efendim HEMA bunda başarılı oluyor ve bırakın ihaleyi, arasındaki ilişkileri, daha sonra o konulara geleceğim ama, TTK böyle bir başarılı üretimdeki kullanması gereken, kendisinin önerdiği şeyi kendisi kullanmıyor. Bunu kullanmıyorsa, burada böyle bir şeyi kendisi -özel sektör başarılı oluyor- veriyor, kendisi kullanmıyorsa ve kendisi bu aldıklarını oraya veriyorsa, burada bir yönetim başlığından, burada başarılı olma şansı var mıdır?

Yine devam edelim. Bir akülü lokomotif alınıyor ve bunun ihalesinde olmasına rağmen, bir türlü çok basit ihale yöntemi başaramıyoruz ve hâlâ üretimin ana konusu olan bunun üretilmesini... Bir türlü ihalede yönetim boşluğundan kaynaklanan ve hâlâ daha düzeltilmeyen ihalede bir sorun var. Böyle bir ocakta bir başarı sağlanabilir mi?

Yine devam edersem, çok basit, römorkörün bir boyanması ve tadilatı olayı, çok basit, çok; 100 milyar liralık bir ihale... Yani bunu bile bir ay içerisinde verilen şeyi dört ay, beş ay, altı ay gibi bekletilmesi söz konusu ve bunun için de kiralık yer tutuyorsun. Yok böyle bir şey, böyle bir yönetim tarzı yok. Onun için devam eder bu zararlar.

Efendim bu konuda siz ne kadar her dönemde bunları yaparsanız da, siz eğer bu reorganizasyonları, bu ihaleleri ve yine mal alırken bir işletmede, özel sektörde özellikle para kazanılır. Siz eğer ülkede rekabet ortamı artırmayan bir malı, hep aynı malzemeyi aynı yerden yüzde 100 artırma yetkisi kullanarak oradan devam ederseniz burada kâr etmeniz mümkün müdür? Bu bir tembellik midir? Bunu niye böyle yapıyorsunuz onu anlamıyorum, ben hiç anlam veremiyorum özel sektörden gelen birisi olarak.

Şimdi, bu yönetme tarzının hepsini toplarsanız, burada TTK'nın üretmesinin mümkünatı yoktur. Özellikle bir yerde kaçak kömürünün içerisinde ocakların hiçbir sınır kontrolü, hiçbir kantar kontrolü olmayan dünyada böyle bir işletme görülmemiştir. Yani yerinde gördüm ya, istediği gibi çıkıyor. Özel sektör kendi ocağında bile bu kadar denetimsiz çalışmaz. Böyle bir anlayış yok. Onun için buradan kesinlikle kâr bekleme şansımız olamaz. Çünkü, reorganizasyonluk bir bütünseldir; girdileri, çıktıları, işletmenin kontrolü, kendi verimliliği, üstteki işçilerin yüzde 60'tan aşağı düşürülmesi, yani yönetim tarzındaki teknik elemanların doğru kullanılamaması, onlara siyasi bakılması, üretimlerdeki kendilerinin, oradaki elemanların muhasebe tekniğinin kullanılmaması, bunlar tamamen TTK'nın bence gördüğüm bir zafiyetidir ve yönetim boşluğudur. Buradan 33 tane -bakın çok ciddi- redevanslı sahası var ve yine aklıma gelmişken sormak istiyorum: Burada çok önemli, özellikle Amasra'da arkadaşım olduğu için söylüyorum, orada büyük bir ciddi yatırım yapılıyor ama ben denetim raporlarında görmedim. Sanki öyle özel bir yeni birisine verilmek anlamı mı taşıyor, başka bir şey mi... Gözlemlerimi söylüyorum, paylaşmak istiyorum, yakında çıkacak karşımıza. Orada çok büyük bir liman yapılmasına rağmen burada kayıtlarda gözükmüyor, bu da enteresan, bu da çok önemli. Onun için ben, bu gözlemlerimi paylaşırken burada şunu söylemek istiyorum: Siz, reorganizasyonu, makineyi değil, bunları, AR-GE'nizi ve çalışmalarınızı, bir işçinin girip çıkmasını bile kontrol edemeyen, hâlâ da denetim raporlarında bunu sürekli alıyorsa... Bakın işçinin denetimini bugünkü 21'inci yüzyıla geldiğimiz bir dönem içerisinde alamıyorsanız burada lütfen bizi oyalamayın. Bunu derhal, burada kangren olan bu yönetim boşluğunu, bu zafiyetine doğru bir şekilde koymak ve bir an önce bunu yerine getirmek lazım. Şunu, şunu, yanlış anlamayın, bizim işte AKP'nin on yılın içerisinde de, on bir yıl içerisinde de böyleydi; hayır, on yıldır buradayız. Bu yönetim, bir yıl içerisinde, altı ay içerisinde neşteri vurmadığı zaman kangren olur ve bu batmaya mahkumdur. Siz on yıldır bu tedbiri almıyorsanız, bunlar çok basit tedbirler görünmesine... Bir işçinin giriş çıkışını organize edemiyorsanız burada bizi meşgul etmeyin. Bu 1'inci maddede, bu kadar çok önemli maddede, bu kadar, işte beş kuyu açtık... Kuyunun içerisindeki ihalenin yapımını gerçekleştirmesini denetleyemiyoruz. Yok böyle bir şey.

Onun için, çok değerli arkadaşlarım, TTK'nın ne İhale Kanunu'na uyduğu, ne alımlarını yaptığı, ne denetimlerini yaptığı ve inanır mısınız, bugüne kadar gördüğüm, çok özür diliyorum, söylemek istemiyorum ama, böyle bir ciddi kuruluşun böyle karşına çıkacağına inanmıyordum ve özellikle de bu kurumu denetlemek üzere bu konuda komisyonda görev almak istedim, çünkü benim için rüya bir müesseseydi, orasını görmek istiyordum, ama gördüm ki, yönetim ve oradaki uygulamaları gördüm, içi çok boş çıktı, hayal çıktı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Trabzon Milletvekilimiz Aydın Bey buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, alt komisyon çalışmasında da görüşmüştük, orada da bazı düşüncelerimizi ifade etmiştik. Ülkemizin kömür ihtiyacının yüzde 15'ini üreten, yüzde 85'ini ithal eden bir durumdayız. Yıllık yaklaşık 250-300 milyon dolar civarında bir zarar, bu durumdan mutlaka çıkılması lazım geliyor.

Şimdi bazı düşüncelerimi yine paylaşmış olacağız. Ben, sizden bir bilgi notu istemiştim, kömür çıkarmada kullanılan makinelerle ilgiliydi, bunu göndermediniz, keşke gönderseydiniz. Çünkü buradaki, orada da ifade ettim, kol kuvvetiyle bu kadar olur. Yani insan enerjisi burada yeterli değil. Siz, işçi sayısını ne kadar artırırsanız da, iki misline çıksanız, en fazla iki misli kömür üretmiş olursunuz, yüzde 15, yüzde 30 eder, problem yine çözülmez. Hâlbuki, bu insanlar bir makine aracıyla bu problemi çöze, altı, yedi kat olur ve belki de ithalata ihtiyaç olmaz.

Bir de bildiğim kadarıyla, kazma, kürek, hilti türü sistem, yeni yeni mekanizasyon uygulamaları deneme aşamasında gibi. Hâlbuki bugün bazı tünel açmada vesair gibi yerde de benzer düşünceler uygulanıyor, oradaki ortama adapte edilebilecek maliyeti düşük sistemlerin buraya uyarlanması da mümkün olabilirdi, bundan sonra da yine olabilir.

Ben, esasta makinelerle ilgili, yani maden çıkarma makineleriyle ilgili bilgi notu istemekteki maksadım, bu bağın güçlendirilerek, belki meslekî formasyonumuzdan dolayı arkadaşlara tavsiye edebilecek olduğumuz bir iki teknik olabilir. Yani, burada görülüyor ki, eğer bir işçi kol kuvvetiyle çıkardığı miktarın altı yedi katı bir makine sistemiyle çıkarsa, bu kurum hem kâra geçer hem de ülke ihtiyacı karşılanır diye düşünüyorum. Bu kapı hâlen daha kapanmadı, yine görüşebiliriz.

Şimdi, yani burada bir zihniyet değişimine ihtiyaç var. Bu şekilde bu kurum yıllar yılı yine zarar eder. Biraz dünyaya bakmak lazım. Yani, kömür çıkarma işleminde işçi başına çıkarılan ton miktarı dünyada nedir, bizde nedir, aradaki fark nedir, bu problem nasıl çözülür, bir mühendislik hizmeti gibi görünüyor. Birincisi bu, mutlaka bu noktanın aşılması gerekir.

İkinci olarak, redevans olarak verilen kömür ocaklarının, bu milletin hakkının alınması, takip edilmesi, bugünkü teknolojide bu zor bir iş değildir. Yani, adamın kamyonunu, taşıyıcısını gördüyseniz size hakkını verir, görmediyse vermez, böyle sistem olmaz. Yani, bir boğaz köprüsünden her geçen aracı anında tespit eden, arkasından yakasını bırakmayan, milletin hakkını alan bir sistem, bir bilgi ortadayken, ne yapalım burası dağ, bayırdır falan demek olmaz. Yani, buradaki sistemin kurulumunu firmalara yüklersin, kontrolünü de sen kendi eline alırsın. Yapmadığın zaman, burada ifade edildi, yıllık şu kadara çıkarma sorumluluğunu veriyorsun anlaşmayla, o zaman şunu dersin: Kardeşim ya bunu sağlarsın, yapmadığın takdirde bu sistem işlemedi mi ben bunun karşılığını alırım, bu mecbur kalır bunu yapmaya. Yani aklımızı bu yönde çalıştırmamız lazım geldiğine inanıyorum.

Ben, tabii kendim, bu kurumu yöneten birisi olsam ne yaparımın cevabı üzerinden konuştum. Mutlak surette buradaki ne kadar kaçak varsa, ne kadar üretim kaybı varsa yöneticilerin sorumluluğundadır. Yani esas itibarıyla benim kendi şahsi düşüncem, devlet memurundan sanayici, işletmeci, üretici, ticaretçi olmaz yani. Ben bunu yaşamış olduğum için, geçmişte de, yani üniversiteye gitmeden evvel devlet kurumlarında, KİT'lerde çalıştım, dolayısıyla sistemi bilirim.

Dolayısıyla, buradaki durumu, evet, yok mu bu KİT kurumları içerisinde genel müdür arkadaşlarımız, yani tanıdıklarımın dolaylı söylüyorum, yakından görünce, böyle görev yapan arkadaşlar yok mu? Var. Yani onların da hakkını yememek lazım, ille hepsi batar değil, ama eğer bir kurum zarar ediyorsa bunun anlamı şu demek: Milletin belli yerdeki vergi vesair yoluyla aldığı kazanımları orada heder etmek demektir. O zaman doğruyu yapacağız. Ne yapıp yapıp bu sistemi biz kurtarmamız lazım. Zarar etmeyecek ülkemiz, bakın yani 3 milyar dolarlık rakamlar ifade ediliyor yıllık, işte size cari açığın kaynakları, demek ki kendi kendimizin ayağına sıkıyoruz. O zaman aklımızı doğru şekilde çalıştırıp bu sistemi düzeltmemiz gerekiyor. Yani, yer altı zenginliklerimiz orada durur, işletmeyi çalıştırmayı bilmemekten kaynaklanan ve ülkeyi zarara sokan, imkânları heder eden bir akıl seviyesi demeyeceğim, yani belki kusurumuzdur, bunu ifade etmek istiyorum.

Ben, bu redevans sistemiyle yapılacak uygulamanın mutlak surette firmalara yükümlülük olarak getirilip, kontrolünün Taş Kömürü Kurumunda olacak şekilde bir düzenlemenin yapılması, aksi hâlde -çünkü bu önemli olduğu için tekrar vurguladım bu cümleyi- taahhüt edilen miktar üzerinden gerekli olan ödemelerin yapılmasını sağlamak. Bunun hukuki yönünü de incelemek lazım gelir. Bundan sonrakilerde mutlak surette bu sistemin oturtulması gerekir.

Benim şimdilik görüşlerim bu kadar, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, henüz daha 1'inci önerideyiz, akşam saat 12.00' de sizi gönderebilirim.

Bülent Belen Bey buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, Sayıştay denetçilerinin önerisine verdiğiniz cevap çok afaki. Arkadaşlar bahsettiler, şimdi verdiğiniz cevapta, toplamda işçilik maliyeti yüzde 67 diyorsunuz, aldığımız tedbirlerle işçi ücretlerini yüzde 57 oranında ücretlendirme yapılmış yeni alınan işçilere ve genelde yüzde 10 tasarruf sağladık diyorsunuz. Şimdi ben merak ettim, yeni alınan işçilere yapılan özel düzenleme nedir bunun cevabını istiyorum bir.

İki, madende, yer altında, yerin yüzlerce metre altında çalışan işçilerin ücretlerini kesmek, ücretlerini azaltmak vicdanınızı sızlatmıyor mu?

Bu uygulamanızdan önceki işçilerin almış oldukları ücret ne kadar? Uygulamayla aldığınız madende yer altında çalışan işçilerin ücretleri ne kadar? Bunu istiyorum, üç.

Bir de, kurumda beyaz yakalı denilen yöneticilerin toplam bir yıllık işçilik maliyetindeki oranı ve miktarı ne kadardır, bunları istiyorum.

Ayrıca, bu kurumun iyi yönetilmediği aşikâr. Zarar eden bir kurum iyi yönetilmiyor demektir. Ben mali müşavirim, mali tablolara bakarım. Yani, siz şunun cevabını verebilir misiniz: Özel sektöre ait olsaydı bu kurum, patronunuz sizinle çalışmaya devam eder miydi? Yoksa iş akdinizi feshedip kapının önüne koyar mıydı?

Kurumda üst yönetim olarak yeni bir organizasyon yapmayı planlıyor musunuz? Yoksa, her yıl olduğu gibi teftişe gelip, işte üretimi bu kadara çıkaracağız diyerek afakî sözlerle burada bir günü geçirip tekrar kurumunuzun başına gitmeyi mi planlıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Mehmet Domaç Bey, İstanbul Milletvekilimiz, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkan çok teşekkür ediyorum.

Yani şimdi ben Genel Müdürün yerinde olmak istemezdim doğrusu burada. Demek ki böyle şeyler oluyor. Sanıyorum, Genel Müdür de bu sıkıntıları çok fazlasıyla çekiyordur. Biz kendi şahsıyla ilgili söylemiyoruz bu sözleri, biz kurumu temsil ettiği için söylüyoruz. Buradaki arkadaşlar da kurumu temsil ettiği için söylüyorlar.

Efendim, bu taş kömürü işletmeciliği konusunda Türkiye’de epey, yıllar önce, çok büyük tartışmalar oldu, belki hatırlarsınız. Dedi ki bir grup: “Yahu burayı kapayalım. Devlet bunlara maaşını aynen ödesin. Daha az para öder, insanlar da buradaki beklentilerini farklı alana çevirirler ve belki, o farklı alanda katkı sağlarlar, iş yaparlar.” Tabii ki bu dışarıdan söylenen bir sözdü. Türkiye’de ekonomistler, yani Zonguldak’ta yaşamayanların... Belki Zonguldak’ta yaşayanlar, bir kısım insanlar da buna katılıyordu ama ifade edemediler, anlatamadılar.

Şimdi, gerçek şu, gerçeği görmemiz lazım: Avrupa’da da bu tür alanların çoğu kapanıyor. Onlar da çok eski, tarihi havzaları -çok eski ve tarihi havzaları onlar- ancak o havzaların büyük bir kısmı kapandı. Bizim de bu havzamız eski ve tarihi bir havzadır.

Şimdi, biz, burada hepimiz görüyoruz ki, çok açık, üretim biçimi eski buranın, üretim biçimi eski, yönetim biçimi eski; üretimi eski, yönetimi eski. E, peki, bu değişmiyor, orayı yönetenler bunu değiştirecek hıza sahip değiller. Biz ne bekliyoruz bundan? O hıza sahip değiller, o kararı verme yetkisine sahip değiller. Verseler de belki on yılda, beş yılda gerçekleşecek. Biz o süreç içerisinde yine zarar etmeye devam edeceğiz.

Burada bir redevans sisteminden bahsediyor arkadaşlar; çağcıl değil, bugüne uygun değil. Üstünde konuştuğumuz zaman boşuna konuşuyoruz. O zaman, bugüne uygun hâle getireceğiz. Bu söylediklerimin hepsini, üretim biçimini de, yönetim biçimini de hepsini uygun hâle getireceğiz. Böyle, kaçaktı, kayıptı, bunlar bugünkü koşullarda olacak şeyler değil ama oluyor Türkiye’de. Peki, ne yapsın Zonguldak ahalisi? Yani Zonguldak ahalisinin 10 bini buradan geçiniyor, ekmek parası. Ama böyle giderse yani 450 milyon lira her yıl zararla giderse, oradaki zararı Türkiye’nin geneli de görür ve bilirse -çoğu görmüyor ve bilmiyor- buna kamuoyu dayanamaz.

Bak, vekilim diyor ki: “Rize’ye ne yapalım?” Rize’nin zararı 45 milyon lira, hepimiz gördük, bilançosu belli ama Rize’nin başka görünmeyen zararı var, onu konuşmadık, burada konuşmadık onu ama 45 milyon. Şimdi 10 katı zararlı bir yerdeyiz, 10 kat zararlı bir yerdeyiz. O hâlde bunu çok net, artık gerçekçi bir biçimde, öyle teknik değil... Yani bu, artık, bu çağa uygun üretim biçimine, yönetim biçimine ve denetleme biçimine sahip olan yer hâline gelecek; gelmezse bu kaynak kayıpları sonsuz şekilde devam edecek.

Arkadaşlar, burada işçilik maliyetleri yüksek olabilir, bunu gönlümüz de kaldırabilir. Bakın, söyleyelim. Neredeki açısından? Yani yerin altındaki insanlar açısından bir ölçüde gönlümüz kaldırabilir ama yerin üstünde çalışan insanların işçilik maliyetlerinin çok fazla olması... Ve öyle bir şey ki yani biz kömürü 192 liraya satarken maliyetimizin yüzde 45’ine satıyoruz, maliyetimizin yüzde 45’ine satıyoruz. Aynı kömür için yüzde 65 işçilik ödüyoruz.

Şimdi, böyle bir durumda artık bunu çok net görmemiz lazım, çok net göreceğiz bunu. Bu insanlar yerin altında çalışıyorlarsa, gerçekten üretimdelerse bunu hak ediyorlardır. Ama bunu bir başka şeyle de değerlendirmemiz lazım. Biz bu maliyetlere

satıyoruz. Bizi bu maliyetlere satmaya zorlayan, ithalata açık olmasıdır Türkiye'nin, Türkiye'nin ithalata açık olmasıdır. Yoksa biz bu maliyetlere bunu satmayız, fiyatları artırırız, vatandaşın çıkarırız bu parayı. Türkiye ithalata açık durumda.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Şimdi de vatandaşın çıkıyor.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi de vatandaşın çıkıyor ama daha genel bir gruptan; daha farklı bir gruptan çıkar o zaman.

Şimdi, açıkça konuşmak gerekirse biz burada bunu çok daha tartışırız, çok daha tartışırız biz bunu. On sene de değil, on beş sene de değil, yirmi beş sene de tartışırız ve sonuçta şu hâle gelir arkadaşlar: 40 bin kişiyle başlayan, 44 bin kişiyle, işçiyle başlayan, nasıl 10 bine inmişse, o 1.000'e iner, 800'e iner ve kendiliğinden böyle bir işletmemiz kalmaz, kendiliğinden. Biz artık bir karar vermek zorundayız. Ya bunu biz bitirmeliyiz veyahut biz güçlendirip onu gerçek rasyonel üretim yapan ve onu piyasa koşullarında satan bir yer hâline getirmeliyiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, sayın bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında arkadaşlarımız birçok şeyi söylediler. Ancak ben şunu düşünüyorum: Yani bu ülkede bu kadar işsizliğin olduğu bir durumda, işçi çalıştırma imkânları varken bunları çalıştırmaktan alıkoyarak, "Efendim, işçi ücretleri fazla." diyerek, öte taraftan işçiye işe almamak, öte taraftan büyük miktarda, 3 milyar doların üzerinde bir ithalat yapmak.

Şimdi, ben öğrenmek istiyorum: Bu taş kömürü ithal eden ithalatçılar kimler? Bugünkü siyasi iktidar ve orada çalışan bürokratlarla ilgisi var mı? İsimlerini istiyorum.

Şimdi, ben Türkiye'yi tanıyorum, AKP iktidarını da çok iyi tanıyorum. Sırf kâr etmek için devletin kurumlarını çöktettiklerini de biliyorum. Şimdi, on bir senedir iktidarda, on bir senedir iktidarda olan bir iktidar eğer bir kurumda iyileştirme yapamıyorsa, bunun bir sebebini araştırmak lazım. Yıkama tesislerini çürütmüşler. Hiç yeni bir yatırım yapmıyorlar, yenileştirme yapmıyorlar. Bir de şunu öğrenmek istiyorum Sayın Genel Müdürden: Acaba dünyada bu sistemde yani bu kadar derinlikte, bu şartlarda taş kömürü üreten ülkeler var mıdır? Bunlar nasıl üretiyorlar ve kaçta üretiyorlar?

Şimdi, inceliyoruz ki birtakım tesisler alınıyor, vagonlar alınıyor, vagonu rakip madenci şirketten alıyor, arızalı vagon alıyor. Yıkama tesisleri çürütülüyor. Yeni işçi alınmıyor, alınan işçiler siyasi amaçla alınıyor, arkasını siyasiye dayıyor, dolayısıyla objektif bir işçi alımı yok. Dolayısıyla zaten böyle çöktürülmüş. Zaten isteniyor ki burada kömür üretilmesin, dışarıdan yandaş müteahhitler bunu pahalı pahalı getirsinler, kazık da vatandaşın cebini girsin. Bütün mesele bu.

Şimdi bu kadar senedir bu şirketi, bu müesseseyi yöneten insanlar var. İşte, biraz önce Rıza Bey arkadaşımız söyledi: Genel Müdür çıkıyor, hemen o sahada bir yerleri birilerine redevansla veriyor, gidiyor, orada çalışıyor. Böyle karakterdeki bir genel müdür oradaki o müessesenin iyileştirilmesi konusunda bir adım atar mı? Atmaz, hayır. Onların amacı orayı batırıp daha ziyade redevansla verdiği sahaları çalıştırmak ve oradaki üretimlerle şey etmek.

Arkadaşlar, yani aslında bu işte çok ciddi bir inceleme yapmamız lazım. Devletimizin kaynakları bol. Bir yerde raporda geçiyor, Sayıştay raporunda. Efendim, "90 milyon tona kadar üretim yapacak kapasite var." deniyor. E, niye yapılmıyor? Niye senede 3-5 milyar dolar dışarıya verelim? O zaman sayın yönetim desin ki: "Efendim, bakın, biz bu müesseseye şu, şu, şu iyileştirmeleri yapmak istiyoruz ama bize şu kadar bir yatırım olanağını verin." Bunları çıksınlar, getirsinler. Bu memleketin bu kaynağını nasıl çürümeye vereceksiniz? Artık doğal kaynaklar kıtlaşıyor, petrol kıtlaşıyor. Doğal gazı senede bu kadar döviz veriyoruz. İşte, bu taş kömürü ithalatına bu kadar döviz veriyoruz. Onun yerine şartlarımızı zorlayalım, teknolojiyi zorlayalım; burada 10 bin işçi çalıştıracağımıza 40 bin işçi çalıştıralım. Hiç olmazsa o 40 bin işçi işsiz kalmaz. Onun aldığı o paralarla memlekette ticari hayat canlanır.

O bakımdan -ben çok da uzatmak istemiyorum- yani öyle bilinçsiz bir yönetim var ki, redevans sahibine verdiği madende devletin redevans hakkının tespiti için, orada redevans sahibinin çalıştırdığı işçilerin verdiği bilgiye istinaden hakkını alıyor. Böyle bir şey olur mu ki? Bunu en basiretsiz bir yönetici dahi yapmaz ya! Yani devletin 3 tane işçisini veya birkaç tane işçisini oraya koyarsın veyahut da işte, orada çıkan kömürlerin satışı, işte, 2010 yılında 100 bin ton kaçak satılan kömür var burada. E, bunlar nasıl şey ediliyor? İşte, arkadaşımız söyledi yani kurulacak bir sistemle bunu pekâlâ önlemek mümkündür.

Yani ben bu sorularımı da sordum. Fazla da uzatmak istemiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tufan Bey, buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Sayın Genel Müdüre değil -onunla ilgili epey konuşuldu, kendisi herhâlde bir açıklama yapacaktır- hiç yorum yapmadan –yorumumu sonuç bölümünde yapacağım- Sayıştay denetçilerine sormak istiyorum: Şimdi, 2009 önerilerinin 1'inci bu öneri, konuştuğumuz öneri. 2010 önerilerinin de en son önerisi. Ne yapacaksınız? 2011'i de atacak mıyız dışarıya? Hiç yorum yapmıyorum. En önemli öneri bu, konuşuluyor. Allah'tan, alt komisyonda almışlar, buraya koymuşlar. "Yorum yapmayacağım." dedim ama bir yorum yapayım, aslını devam eden süreçte yapacağım. Bu, Sayıştayda genel bir alışkanlık hâline geldi. Bir önceki raporlar Allah'tan var, onlardan bakarak takip edebiliyoruz. Bir gizleme niyeti var gibi görüyorum ben. Bunu sormak istedim Sayıştay denetçilerine. Niye 1'inci öneri 25'inci öneri olmuş, en son öneri olmuş?

BAŞKAN – Not alın, cevaplayacaksınız.

Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Aslında birçok konu söylendi ama Mehmet Bey'den önce ben söylemeyi düşünüyordum. Genel Müdüre gerçekten o koltukta oturmak bir zül geliyordur. Bu kadar başarısız bir kurumu burada savunmak, başarı hikâyesi anlatmak çok zor olsa gerek.

Gerçekten, tabii, arkadaşlarımız üretim maliyetleri üzerinde konuşurken buradaki zararın tek nedeninin işçilik maliyetleri olduğu gibi bir izlenim de yaratıldı veya anlaşılıyor gibi.

Sizi kastederek söylemiyorum.

Sadece, tabii, buradaki işçilik maliyetleri bir üretim zararı sonucu değil.

Şimdi, arkadaşlar, biz yaklaşık bir aydır bu kömür madenlerini ve termik santralleri yerinde inceliyoruz. 1980 yıllarında Türkiye enerji tüketiminin yaklaşık yüzde 80'i kömürden karşılanırken bugün yüzde 10 miktarlara düşmüş. Daha çok yüzde 45'ler oranında elektrik üretimi doğal gazdan karşılanır, hatta ısı da doğal gazdan karşılanır duruma gelmiştir. Bu da Türkiye'nin cari açığında önemli bir faktör olarak önümüze çıkıyor çünkü "birincil enerji" dediğimiz zaman petrol, doğal gaz ve kömür geliyor.

Aslında kömürde ülkemiz çok zengin bir ülke değil. 1,3 milyar tonluk bir taş kömürü rezervine sahibiz. Yaklaşık 12,4 milyar ton da linyit kömürüne sahibiz.

TKİ'deki durum burada da karşımıza çıkıyor. Redevanslar, çeşitli yöntemlerle bu kömür üretiminin artırılabilceği düşünülüyor. Bunların hepsi gelip geçici. Bana göre biraz da günü kurtarmak için yapılan uygulamalar olarak düşünüyorum, ki o redevans usulündeki usulsüzlükler TKİ'de de çok önde, çok fazla. Bunları TKİ'de konuşacağız. Şimdi bir iki örnek daha vererek buraya döneceğim.

Bakın, garip bir şey söyleyeceğim. Sizin zamanınızda yapılmadığı için rahat söyleyeyim, hemen karşı çıkacaksınız. Bir Demir Export var. Nerede? Kangal'da. Kömürü tam yirmi iki sene 27 TL'den satmış termik santrale, tonunu 27 TL'den satmış. Sayıştay gitmiş, son on yılda, her gün demiş ki: "İhale yapın kardeşim." Neye göre? "4734'e göre ihale yapın." demiş. Niye demiş? 4734 çıktığında, daha önce yapılan birtakım ihalelerle ilgili o sözleşmeleri bozma yetkisi getirmiş ve ihale yapma yetkisi vermiş. Sonra gitmiş, ihale yapmış kurum, on sene sonra, 4734'ten sonra ihale yapmış, 8,65'ten almaya başlamış.

Şimdi bir hesap ettim, yirmi iki senede 8,65'i düştükten sonra 2 katrilyon fazla para kazanmış eski parayla, 2 katrilyon. Eğer o ihale yapılmamış olsaydı... Ki on sene içinde yapılmış, Sayıştayın bu kadar bastırmasına, KİT Komisyonunun burada sürekli gündeme getirmesine rağmen anca ikna olmuş. Burada Enerji Bakanlığı her seferinde yapılmaması konusunda olur da vermiş, "Yahu, daha da pahalıya kömür alabiliriz." demiş termik santrale ve sonunda ikna olmuşlar, ihale yapılmış. 2 katrilyon lira cebine para koymuş o yirmi iki senede. Dokuz yıllık bir ihale yapılmış, bunu da hesapladığınız zaman, eğer eski fiyattan yapılmış olsaydı, 1 katrilyon lira daha fazla ödemiş olacaktı devlet.

Demek ki bazı uyarıları dikkate almak lazım. Şimdi, ben bu Sayıştay raporunu okudum baştan sona. Kurum, sadece işçilik maliyetleriyle ilişkilendirip de "zarar ediyor" dersiniz yanılırsınız. Ben arkadaşlarıma, Hükûmet kanadındaki milletvekili arkadaşlarıma da: Bu raporu bugün değilse de... Gidin, evde bu akşam okuyun 2010 raporunu, lütfen okuyun. Bir kurum bu kadar kötü yönetilebilir. Bir kurum bu kadar kötü zarar ettirmek için çaba sarf edilebilir. Bunun örneklerini Çan'da gördük, termik santrale elektrik üretimi yaptırılmayarak, arkasında Fernas çıktı. Yine Kangal'a gittik. Bu ihalelerin iptali için, biraz evvel bahsettiğim ihalelerin iptali için, yine

arkasında Fernas'ı gördük. Samimi söylüyorum. Bunları bir yolsuzluk abidesi olarak burada anlatmıyorum. Bakın, arkada bir iki şirket var, Türkiye'nin kanını emiyor, resmen kanını emiyor. Buna hep beraber "dur" demek zorundayız.

Şimdi, kalkıp da 10 bin işçinin, 40 bin işçinin ekmek yediği bir kuruma "Sadece işçilik ücretleriyle zarar ediyor." dersek yanılırız. Ya bu kitabın bir ibretlik okutulması lazım, devlette okutulması lazım şu Sayıştay raporunun, bir kurum bu kadar kötü nasıl yönetilir diye. Satın almasından planlamasına kadar. Bakın, 43'üncü sayfaya bakın. 43'üncü sayfada bir plan yapmışlar, evlere şenlik! Yahu, üretim şeyi tutuyor, bir maliyet, üretilmesi düşünülen kömür tonajları tutuyor ama bütün veriler eksi tarafta. Nasıl bir plandır? Neye göre yapılmış bu plan? Satın alma için yazdığı Sayıştay raporunda şunu söylüyor, diyor ki: "Yaklaşık bedeller konması lazım ihalelere. Bu yaklaşık bedellerin verilen tekliflerle ne düşükle ilgisi var ne yüksekle ilgisi var." Ali Bey biraz evvel örnek verdi, satın almaya birtakım örnekler verdi. 450 milyon TL zarar eden bir kurumun 1 lirası, 2 lirası çok önemli; yapacağı tasarruflar çok önemli. Eğer bunları doğru üretmezsek kurumu, bu kurum her gün biraz daha zarar eder duruma gelir.

Nitekim, Sayın Genel Müdür, sizden önce de zarar ediyordu, 2009'dan itibaren de zarar ediyor, sizin zamanınızda bu zararı önleyecek hiçbir aktivite yok. HEMA'yı iki kurumda da çözemediğiniz, hem Zonguldak'ta hem Bartın'da da çözemediğiniz. Niye çözemiyorsunuz? Her seferinde yönetim kurulu kararlarıyla bunların süre uzatımına onay vermişsiniz. Her seferinde vermişsiniz. Hangi gerekçeyle veriyorsunuz? Sekiz yıldır üretim yapamayan, taahhüt ettiği şekilde üretim yapamayan, devleti zarar ettiren bir kurumu, şirketi korumak bizim görevimiz midir?

Tek tek incelenmesi lazım arkadaşlar. Okuyun, lütfen, sizden rica ediyorum, okumamışsanız, bu Sayıştay raporunu okumanızı rica ediyorum. Türkiye'nin nasıl soyulduğuna, nasıl kötü yönetildiğine hep beraber şahit oluruz diyorum. Onun için de 40 bin kişinin, 30 bin kişinin ekmek yiyeceği kurumlara "Yahu bunlar yönetmiyor, işte, özel sektör gelirse yönetir." mantığıyla bakarsak... Yönetici özel sektörde de yöneticidir, devlet kurumunda da yöneticidir; yeter ki istesin, yeter ki çağı yakalasın, yeter ki çağın tekniklerine uygun üretim yapabilsin, bunu becerebilsin, yatırım planlarını doğru yapabilsin, üretim planlarını doğru yapabilsin, fix masraflarını en aza çeksın derken, ya, bir stokları var, evlere şenlik stok! Baktınız mı, stoklarınızı incelediniz mi Sayın Genel Müdür? Bir kurum yıllık ihtiyacı kadar stok tutar mı? Nerede görülüş böyle şey? Özel sektör...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Satamıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üretim stokundan bahsetmiyorum, sarf malzemesi stokundan bahsediyorum. Büyük meblağlar tutuyor. Bakın, inceleyin tabloları. Özel sektöre gidin, bir aydan fazla sarf malzemesi stoku tutmaz, tutmadığı gibi konsinye stok tutturur. Kime tutturur? Kendisine malzeme temin eden insanlara tutturur bu stokunu.

Şimdi, bunları yapmayacaksınız, bunların hiçbirine bir çözüm getirmeyeceksiniz, burada kalkıp diyeceğiz ki: "İşçilik ücretleri". Evet, doğru, işçilik ücretleri Türkiye'de pahalı. Neye göre pahalı, kime göre pahalı? Mısır'a göre bile pahalı değil. Bakın, size söylüyorum, inceleyin. Bulgaristan'a göre pahalı değil.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yok ya!

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Samimi söylüyorum değil ya, samimi söylüyorum değil. Ben Mısır'da üretim yapan tesislere, 20 defa gittim bizim tesislere.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Mısır'ı çıkarın.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üretim maliyetlerinin bizim asgari ücretle farkı yok. Ha, burada belki biraz daha fazla alıyor olabilir işçilik ücreti.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Mısır'la kıyaslama.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım değerli arkadaşlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sevgili kardeşim, bugün Türkiye'nin getireceği noktayı ben size söyleyeyim mi? Boru konuştuk, komisyona da gittim, bor özelleştiriliyor diye koştuk oralara. Özelleşmedi belki ama başka bir şey yaptılar: Borda işçiliği özelleştirdiler, özelleştirmek istiyorlar. Normal. Peki, size soruyorum: İşçilik ne kadar borda?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Biz karışmıyoruz, o bize karşı konuşuyor.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Sayın Genel Müdürümüze soralım Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, bir sıkıntı yok. Hayır, oradan bana sayın hocam bir soru sorduğu için söylüyorum. Bordaki işçilik ücretleri şu anda nedir? Ben size söyleyeyim: Yüzde 5. Eti Madenin 1,6 milyar dolarlık bir cirosu var, 80 milyonluk işçilik ücreti var.

MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Ama zarar ediyordu, kâr ediyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kâr ediyor, doğru.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Böyle bir yöntemle nasıl gideceğiz Haydar Bey?

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Başkanım, satıyor bize.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Genel Müdüre teşekkür ettim burada, bakın, 80 milyonluk bir işçilik ücreti için borun işçilerini özelleştiriyoruz. Yazık arkadaşlar, yazık. Yani devletteki zararın, devletteki kurumların zararlarının sadece işçiliğe dayandırılmasını doğru bulmadığımı ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Başkanım, bir cümle. Haydar Bey yüzde 10'a düştü dedi kömürün...

BAŞKAN – Söz almak isterseniz veririz ama bitirelim.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yüzde 31'le en fazladır, yüzde 31'dir.

BAŞKAN – Evet, Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

BAŞKAN – Arkadaşlar, birkaç tur...

Pardon.

Soruları bitirelim istiyorum yani tekrar tekrar devam edersek...

Peki, buyurun Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, öncelikle Sayın Genel Müdülden, yapılmış redevans sözleşmelerine ilişkin ihale şartnamesi, sözleşme, sözleşme değişiklikleri, şartname zeyilnameleri dosyasını bize gönderebilirseniz, redevans sözleşmesiyle devrettiğiniz ocaklara ilişkin...

Bir de bu kaçak kömür tespitlerine ilişkin, belgeleriyle birlikte bir bilgi notu gönderirseniz, biz de bu konuda yardımcı olmaya çalışalım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir: İşletmelerin sabit maliyeti vardır. Sabit maliyet, işletme üretim yapmasa dahi katlanmak zorunda olduğu maliyete verilen isimdir. Şimdi, kuruma baktığınızda, kurum, verimli kömür ocaklarının birçoğunu redevans usulüyle özel sektöre devrediyor ve -özel sektör kâr ettiği sürece yaşayan bir kurumdur- bu şirketler kâr ederek devam ediyor ama kurumun elinde kalan sahalara baktığınızda, genelde ya verimsiz ya işletmekte zorlanan sahalar ve aynı işçi sayısı ile devam etmek zorunda kalıyor. Bu anlamda, işçilik maliyetleri maliyetler içerisinde yükselirken de kurumun zararı sürekli artmış görünüyor. Onun için, bu kuruma sadece elde kalan değerleriyle bakarsak çok anlamlı bir yere varamayabiliriz.

İkinci meseleye gelince, evet, genel müdürün görevi, dardını bütün kamu kurumlarına anlatmak ve bu sıkıntılı hâli çözmesini sağlamaktır ama bu, sistem problemimize bakmanın önüne engel teşkil etmemelidir. Sonuçta bunun hesabını vermesi gereken, hukuken, genel müdürdür ama bize düşen de bütün sistemdeki eksiklikleri görebilmek.

Mesela, işte -çok da sevdiğim muavinim gelmiş Hazine Müsteşarlığından- şimdi Hazine Müsteşarına dönüp soralım: Yatırım finansman karamanesinde sürekli yüzde 10 işçilik koyuyor ama kurumun bundan daha fazlaya ihtiyacı var. Kurum bu sefer mecburen taşeronlaşma yoluna gidiyor yani bu taşeronlaşmanın altına baktığınızda, Hazinenin politikalarının çok etkin olduğunu göreceksiniz.

Şimdi, sayın hocam dedi ki: Bir bakış açısı. Evet, işte, zaten temel farkımız, bakış açısıyla ilgili, buradan kaynaklanıyor. Biz ücret ve emek sektörünü önceleyen bir partiyiz. Şimdi, baktığınızda, burada çalışan 10-15 bin tane işçi var. Gerçekten şu kurumun, mesela, redevans sözleşmelerine bir bakalım, kaçak kömür meselesine bir bakalım, aslında bir nevi maden satışı anlamına gelen devirlerine bir bakalım, HEMA olayına bir bakalım, Soma Kömür olayına bir bakalım; buradaki kayıpları bir maliyetlendirelim, dönüp sonra işçilere bakalım. Gerçekten emeğin veya işçiliğin bu kurumlar üzerine çok yükü yok. Bir sistem olarak problem bütün kurumun üzerine yığılıyor, o kurumun da gözlerinin sürekli emekçilere çevrilmesi sağlanıyor.

Şimdi, bu kurumun çapraz sübvansiyon meselesine bakmamız lazım. Bu kurum bir tek mi üretici anlamında? Hemen hemen tek bir kurum. O zaman fiyatlandırma politikasında devlet bir şey yapabilir mi? Evet, yapabilir. İşte, Çatalağzı Termik...

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Dünyayla rekabet... Nasıl yapacak fiyat konusunda?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İşte, yönetim becerisi buradan kaynaklanıyor.

Mesela dünyayla rekabet eden tarım sektörünü Avrupa Birliği nasıl koruyor? Rekabet var değil mi orada? Koruyor. İşte, bu ulusal çıkar meselesi hâline geliyor. O zaman şunu yapabiliriz: Mesela, biz kaçak kömür üretimine “dur” diyebiliriz. İthalde Dünya Ticaret Örgütünün izin verdiği maksimum noktaya kadar vergi koyabiliriz bu kömürlerimizi kullanma açısından. Bir sürü yönetsel önlem var, bir sürü hukuki önlem var. Çapraz sübvansiyona engel olabiliriz. Mesela, Çatalağzı Termik Santraline veya Demir Çelik Santraline satılan kömür fiyatlarına müdahale edebiliriz. Bütün bunlarla da bu kurumun zararını yavaş, yavaş, yavaş ortadan kaldıracaktır. Mesela enerji KİT’leri arasındaki çapraz sübvansiyon... İşte, ben hep Sayıştaya söylüyorum, toplam bir enerji sektörünün toplu olarak incelenmesi hâlinde bütün bu sorunu göreceğiz. Mesela BOTAŞ korkunç zararda, Elektrik Üretim Anonim Şirketi’nde 1,4 milyar lira kâr var; bir çapraz sübvansiyon operasyonu yapılıyor. İşte, EÜAŞ santrallerine verilen doğal gazda yüzde 37 zam yapılıyor ve EÜAŞ’ın elinden kâr alınıp işte, zarar etmiş BOTAŞ’a yazılıyor. Benzer bir süreç bütün bu enerji KİT’lerinde söz konusu.

Ben, Türkiye Taşkömürüyle alakalı, baktığımda, gördüğümde, yani Türkiye Kömür İşletmelerine göre aslında daha iyi bir kurum ama Enerji Bakanlığının, genel, o sorunlu yapısı ne yazık ki bu kuruma da sirayet etmiş.

Bize düşen görev, iktidarıyla muhalefetiyle, önce bu sorunlu alanları hep birlikte tespit etmek, ondan sonra bu sorunlu alanlara yönelik çözüm önerilerini getirmek, eğer bir suç varsa da bunun hesabını sormak.

Ben hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Başka soru kalmadı mı?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bir tek saptama yapacağım sadece.

BAŞKAN – Evet, kısa bir saptama Ali Sarıbaş Bey’den.

Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben genel reorganizasyondan bahsederken, sadece bütçenin iyi yönetilmesindeki zararlardan bahsederken çok önemli noktaları vurgulamıştım ama şurada arkadaşlarımızın konuşmasından şunu anladım: Bir yeri özelleştirmek ya da bunu kâr marjından çıkarmak anlamında tek noktadan vurmanın doğru olmadığını, bunun bütünsel olduğunu, daha açıklamak gerekirse reorganizasyonda bunun olması gereken bir yönetim biçimi olduğunu, bu yönetim biçiminin sadece buradaki genel müdürden kaynaklanmadığını da belirtmek istiyorum. Burada hedef bu değil. Yani arkadaşlar biraz yanlış... Burada işçi maliyetleri de değil, biraz bu yönetim tarzının, oradaki arkadaşların...

Yönetimde şu var, bakın: Maliyet, buradaki sistem şuradan... Kişi başına ton/TL verimlilik olarak bakılıyor yani üretimdeki emekçi arkadaşın. Ama, bakın, görüyorsunuz ki siz işçiyi yer altına indiremiyorsanız, işçinin sabah çıkışı... İşçilikte “verimlilik” diye bir esas vardır. Verimliliği yönetim yapar. Yine, kontrol... Siz yönetimde, yönetim biçimi reorganizasyonu yaparken kaçakların tıkanmasıdır yani girdilerin azaltılması sorunu vardır. Siz girdilerinizi eğer redevanslı sahalarda... Ben siyasete sokmak istemiyorum ama oradaki gördüğümü söylüyorum, çok net: Kömür, kara para demektir. Her gördüğünüz yerde, kömürün olduğu yer, çok özür dileyerek söylüyorum, kaçakçılık ve hırsızlığın çok bol olduğu yer demektir. Bu, dünyanın her yerinde budur. Burada yönetimin zafiyeti şudur: Siz eğer verdiğiniz redevans sahası... Redevanslar kötü bir sistem değildir. Redevans, iyi denetlediğiniz sürece, çok iyi sistemlerden bir tanesidir. Yani nasıl arsayı hissedar olarak başkalarına konutta devrediyorsanız, iyice alıyorsanız, burada da ton başı TL’nin üretimden alınması kadar rahat ve denetlenebilir bir olay yoktur. Ben bunu savunanlarımdım. Ancak, çok net: Burada çok suistimalin olabileceği açık. Siz, sahadaki üretimin, sürekli, saha içerisindeki üretimin, çok kolay olan, bugün maden mühendisliği diye... Her an teknik elemanlarla ne kadar kömürün çıkarıldığını kantarın dışında bir de kontrol etme şeyine sahipsiniz yani bu, bugünkü teknolojiye, maden mühendisliğinde var. Eğer siz hâla daha burada müfettiş raporlarına rağmen bunu oluşturmadıysanız, siz kantarın başında, bakın, çok önemli, size ne veriyorlarsa, bu kantarın dışında, kantara giren kömürlerin dışında, kamyonların dışında siz bunu denetleyemiyorsanız... Yerinde gördüklerimizden bahsediyorum. 33 tane sahanız var, bakın arkadaşlar, 33 tane redevans sahası var ve hepsi de kârlı saha. TTK Taşkömürü çok önemli, pazarı çok önemli. O kadar basit değil.

Sadece işçilik maliyeti değil burada, girdilerin düşürülmesi var. Siz mal alımlarında, ihalede rekabet yaratıp maliyetinizi düşüremiyorsanız, bunların hepsini “işçilik” diyerek “özelleştirme” adı altına sokamayız. Yani bir başka tarafa çekmenin anlamı yok ve iş yerindeki verimliliği siz artıramıyorsanız bunun yükünü sadece işçilere yükleyemezsiniz çünkü madencilikte üst kademede modernizasyon yapabilirsiniz ama burada, altta çok fazla yapma şansınız yok. Ama üstte insanlar geziyorsa, üstte denetim yapamıyorsanız, üstte kontrolü yapamıyorsanız, üstte yüzde 60 işçi çalışmıyor, altta yüzde 40’ı çalışıyor, üretimde ise burada, bir sistemde kartını basmayı kontrol edemiyorsanız, sizin 500 tane mühendisinizden 450’si kızkakta duruyor, siyasi anlamda bakıyorsanız,

onlar deneyimli mühendis, burada muhasebe müdürü yani lise mezunu olmayan birisi milyonluk, trilyonluk bir muhasebe sistemi verip de hâlâ buraya bir atama yapmıyorsanız, burada yönetim... Sadece buradaki arkadaşların kabahati değildir.

Ben bunu şöyle söylüyorum: Burada siyasi bir boşluk vardır. Yönetim yukarıdan aşağı gidiyordur. Bu, on yıl içerisinde giderilemeyecek bir olay değildir, bu, bir ay içerisinde dönüştürülecek bir olaydır. Kararı hızlı bir şekilde... Bugün iktidarda "Biz çok hızlı karar veriyoruz, çok iyi yönetiyoruz." demenize rağmen, TTK'da bunu görmediğinizi ifade etmek istiyorum. Yani bu çok basit işlemlerin tıkanmasının bir yönetim boşluğu... Yani siyaseti de kullanmak istemiyorum ama siyasi iktidarın buradaki zafiyeti ve yönetim tarzının yanlışlığını vurgulamak istiyorum. Dünyanın hiçbir yerinde, kamu kuruluşunda bu yok, bor madenlerinde bu yok. Yüzde 5 işçilik... Bakın, bor madenlerini, çok gittik, inceledik, orada bunu da devlet işletiyor, TTK'yı da devlet işletiyor ama burada farklı bir şey var, farklı sorunlar var. Bu sorunları söylemek istemiyorum, başka yerde söyleyebilirim ama burada, lütfen... Yönetim kurulu ve özellikle diğer bakanlıktaki arkadaşlar... Burada ciddi bir yönetim bozukluğu vardır ve kamu bunu işletmiyor demek değildir, kamunun çok güzel işletilen yerleri vardır. Burada başka bir şey var, bunu söylemek isterim, zihniyetin oraya yaklaşmadığı, kömürün, paranın rant olduğu, birilerinin cebine gittiği anlamını taşır. Bunu da çok gözlemek, söylemek istemiyorum ve özellikle HEMA şirketi ve bazı özellikleri çok önemlidir.

Daha geçen gün, on beş gün önce, gene yeri gelince söyleyeceğim, basında var: "Ben oraya 500 kilometre büyük tüneller yaptım." ondan sonra "Limanlar yapıyorum." diyor ama gelin, görün ki devlete bir şey vermiyor, kontrolü yok. Buradan da on yedi ay, daha sonra feshedilmesi gereken, daha sonra dokuz ay on altı gün uzatılması gereken ve burada "idare maslahat" dediğimiz ve görevi kötüye kullanmalar varken hâlâ yönetim bunları idare ediyorsa ve kalkıp da "Türkiye'nin en büyük enerjisini ben buraya kuracağım." diyor, buraya... Yeri geldiğinde söylemek istiyordum ama burada Genel Müdürüme de sormuştum: "Orada, termik santral sizin sahanızda mı?" "Evet." "Sizin sahanız söz konusuysa size müracaat etmiş mi?" "Yok." "Oradaki sahaya ilgili çalışma olmasına rağmen niçin müdahale edilmiyor?" "Yok." "Kamuoyu, tüm Türkiye paylaşıyor. Niçin yok? Burada niye siyasi otorite yok? Niye AKP buraya müdahale etmiyor?" demek zorunda bırakmayın beni çünkü burada gerçekten tüm kamuoyu biliyor.

Onun için, TTK'nın üzerinde hassasiyetle durmamız gerektiğini ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, Komisyon üyelerimizin yönettiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektiren sorular varsa onlara, tutanaklar elinize ulaştıktan sonra on beş gün içerisinde cevap vermek durumundasınız.

Şimdi, öncelikle, Sayıştay Temsilcimiz, size yöneltilen soruyu aldınız mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet.

BAŞKAN – Evet, size söz veriyorum, cevaplayın.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, bizim raporlarımızın dizaynında yani önerinin 1'inci öneri olması veya 25'inci öneri olmasının hiçbir önemi yoktur. Bu, KİT Komisyonu Raporu'nda da devamlı aynı öneri 1'inci öneri olmuştur yani ne bir fikir ne önem sırası dikkate alınmadan, dizaynına göre sıralanmıştır. 2010 yılında 25'inci öneri 2009'da 1'dir, 2011'de de 1'inci öneridir, 2011 raporumuzda da 1'inci öneridir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, soruları cevaplayın lütfen.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Milletvekili Necati Özensoy Bey "Beş yıldır aynı şeyleri konuşuyoruz. Yeni bir çalışma var mı bu konuda?" dedi. Sayın komisyon üyelerinin de ifade ettiği gibi, bizim ticari maliyetteki payımız, işçilik payımız yüzde 65'ler civarında. Yüzde 10 civarında da memur giderlerimiz söz konusu. Diğer sabit giderleri de üst üste koyduğunuzda bizim sabit giderlerimiz yaklaşık yüzde 90'lar civarında. İşçi yoğun, emek yoğun çalışan bir müesseseyiz. Jeolojik yapımızın getirdiği bir durum bu, yoksa Türkiye Taşkömürü Kurumu Türkiye'de madencilik mektebidir, mühendisleri, teknikerleri, işçileri bu konuda son derece yetkindir. Geçtiğimiz yıl 30-35 arkadaşımızı özel sektör kendi işletmelerinde çalıştırmak üzere istihdam etmiştir. Bu yüzde 90'lık sabit giderler üretimi artırmadığınız zaman, yeterince işçiyi istihdam edemediğiniz zaman zarara dönüşüyor. Böyle bir kısır döngümüz var. Biz de yönetime geldiğimizde "Verimliliği nasıl artırabiliriz?" düşüncesiyle –sendika, biliyorsunuz, işin bir tarafı- sendikaya bir teklifte bulunduk, dedik ki: "Bundan önce çalışan işçilerimiz mevcut ücretlerini almaya devam etsinler, özlük haklarında bir değişme söz konusu olmasın ancak bundan sonra istihdam edeceğimiz işçilerle üretilen kömürü paylaşalım. Yani bizim günlük randıman ve verim rakamlarımız her gün takip ediliyor,

önümüze geliyor. Yeni işe girecek 'kazi yedeği' dediğimiz bir üretim işçisine kişi başına üretimin yüzde 40' ını ücret olarak verdim. İşçi usta olduğunda yüzde 45' ini alsın ve nezaretçi olduğunda da üretilen kömürün yüzde 50' sini alsın." Bu durumda biz kişi başına 1.050 kilo üretim seviyesini yakaladığımızda kurum başa baş noktasına geliyordu fakat tabii, sendika bu işe yanaşmadı. Hâlen bu konudaki görüşmelerimiz sürüyor. Burada hedefimiz otokontrolü sağlamak, verimliliği sağlamak ve üretim seviyelerini kişi başına 1.050 kilogramlara çıkarıp kurumu zarardan kurtarmak. Bu konuda ben, yine, kendilerine geniş bir yazılı açıklama da göndermek istiyorum.

Ali İhsan Bey norm kadromuzu sordu. İstanbul Üniversitesine yaptırdığımız bir çalışma, yer altı 12 bin, yer üstü 2 bin olmak üzere 14 bin kişilik bir norm kadroyla bizim 3-3,5 milyon ton kömür üretebileceğimiz şeklinde bir çalışma var yani biz de onu norm kadro olarak şu anda benimsemiş bulunuyoruz. Ancak, bu norm kadro, tabii, değişken bir yapı arz ediyor. Sizin hazırlıklarınız, elinizdeki çalışabileceğiniz rezervler bu sayıyı belirlemede son derece etken oluyor. Tabii, işçi açığının azaltılması için biz müracaatlarımızı yaptık, yapmaya da devam ediyoruz. Önümüzdeki günlerde de olumlu bir sonuç alınacağını umuyoruz.

Soma ile yaşanan sorunları sordu. Biz daha ziyade kurumun -kurumun içinde bulunduğu zarar yapısı itibarıyla- yatırım yapmadığı, yapamadığı "bakir" dediğimiz alanları, bizim hiç kazma vurmadığımız, kurumun hiç üzerinde çalışma yapmadığı alanları özel sektörün ilgisine açtık. Büyük sahalar için bu söylediklerim geçerli. "Küçük redevansçılar" dediğimiz sahalar da kurumun işletmeye değer görmediği, rezervi neredeyse tükenmek üzere olan fakat bir kıymet ifade ettiği için, bir ekonomik değeri olan, kaçakçılığı da önlemeye yönelik, 1988 yılında başlatılan bir uygulamadır. Bu büyük sahalardan, bizim hiç yatırım yapmadığımız, kazma vurmadığımız sahalardan birisi de Zonguldak'ta bulunan Bağlık-İnağzi sahasıdır. Bu sahayı Soma AŞ açık ihale sonucu en yüksek fiyatı vererek aldı. Saha 1970'li yıllarda MTA tarafından yapılan sondajlarla bir miktar çalışılmış. Biz şartnamemizde dedik ki: "Alacak firma iki yıl bu sahada -isterse bir altı ay daha biz ilave süre verelim- her türlü jeolojik etüdü yapsın, sondajlarını yapsın, jeofizik etütlerini yapsın, bir fizibilite çalışması yapsın ve çalışmanın sonunda bu sahada mümkün ve muhtemel olarak adlandırdığımız rezervlerin olmadığına dair bir rapor getirirse karşılıklı el sıkışalım, teminatını alsın, gitsin." Firma bu etüt zamanında, bu etüt süresinde 2 tane desandre girdi. Aslında desandre "Yer altı eğik, eğimli yol." demektir madencilik dilinde. Etüt süresinde onu girmemeliydi bize göre ama firma "Ben gireceğim, burada kömürü bulacağım." dedi. Daha sonra bir Alman firmasıyla jeolojik etütler ve sondaj etütleri yapmak üzere anlaştı. Sanıyorum, 2 firma arasında oluşan bir mutabakat neticesinde de firma desandre çalışmalarını durdurdu. Firma Bağlık-İnağzi'ndan falan vazgeçmiş değil, hâlen o iki buçuk yıllık etüt süresini kullanmaya devam ediyor.

Bartın Milletvekili Sayın Muhammet Rıza Yalçınkaya, "Yedi senedir HEMA, sözleşme gereği yapması gereken üretimi yapmamıştır." HEMA'ya 3 seferde, işte, toplam otuz beş-kırk dört ay gibi bir süre verildiğinden bahsetti. Bizim sözleşmemizin 18'inci maddesi bu konuyu düzenliyor. Firmadan kaynaklanmayan sebeplerle firmaya yönetim kurulu kararıyla ilave süreler verebiliyoruz.

Biliyorsunuz, madencilik yatırımları, özellikle derin kuyu madenciliği son derece meşakkatli ve zor bir iş. Bir madenci yatırım yapmak için aşağı yukarı 22 devlet birimiyle muhatap olmak zorunda ve bunlardan olur almak durumunda. Bu konuları belgeleriyle bizim önümüze koydu, getirdi. Aslında toplam yüz yirmi ayın üstünde süre istedi firma bizden ama biz toplam bunlara kırk dört ay süre verdik ve bizim verdiğimiz sürelerin çoğu da bir savcılık, mahkeme süzgecinden geçti. Şu anda, Türkiye'de ilk defa, 8 metre çapında ve 700-750 metre derinliğinde kuyular açılıyor Amasra'da ve üretim süreci başladığında da, sanıyorum, 8-10 bin kişinin çalışacağı Türkiye'nin büyük işletmelerinden biri kurulacak.

Yani bizim HEMA'ya verdiğimiz süreler sözleşme gereğidir, bir kamu zararı söz konusu değildir çünkü HEMA'nın başlangıçta ihaleyi alırken bize verdiği redevans bedeli her yıl enflasyon oranında artmaktadır. Başlangıçta 7,15 lira olan redevans bedeli şu anda 15 liralara ulaşmış durumdadır yani şuna benzetebiliriz: İşte, paranızı bankaya yatırmışsınız, faiz alıyorsunuz gibi bir durum söz konusu. Önümüzdeki yıl da HEMA'nın süresi doluyor. Taahhüt ettiği üretim 500 bin tondur. Bu zaman zarfında bunu üretip üretmemesine bakmaksızın, üretmese dahi biz HEMA'dan bize taahhüt ettiği redevans bedelini alacağız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdiye kadar aldınız mı?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Önümüzdeki yıl doluyor, 2013'ün Ocak ayında doluyor.

Sayın Vekilim, 2013 Ocak ayında da alacağız biz taahhüt ettiği üretimin karşılığını.

Şimdi, yine, Sayın Vekilimin "Demir çelik endüstrisinin ihtiyacına dönük neden üretim yapılmıyor? Santral yakıtı üretiyorsunuz." gibi bir sorusu oldu. Son yapılan yeni lavuarlarla demir çelik sektörüne verdiğimiz oran yüzde 21'lerden yüzde 28'lere çıkmıştır. Bu, elektrik üretiminde kullandığımız bizim santral yakıtı, lavuarlamanın, kömürün yıkanmasının doğal bir sonucudur yani yıkadığınız zaman mutlaka öyle bir ürün çıkar, o da 3.300 kaloridir. Zaten zamanında da bu kömürü değerlendirmek üzere Çatalağzı Termik Santrali Zonguldak'ın hemen yanına kurulmuştur.

Şimdi, İsmail Güneş Bey “İşçilik maliyetleri dünyada nasıl, biz de nasıl?” sorusunu sordular. İşçilik maliyetleri Avrupa ülkelerinde yüksek. Geçen yıl Almanya’da bir ziyarette ben “Kaça mal ediyorsunuz bu kömürü?” dedim. 154 euro civarında bir maliyet rakamları var. Yalnız onlar, tabii, tam mekanize çalıştıkları için hemen hemen bazı ocaklarında işçi dahi yok. Bir ocak gördük Almanya’da, yer üstünden bin metre aşağıdaki ocağı yukarıdan kontrol ederek üretiyorlar, ürettiklerini sevk edebiliyorlar. Tabii, burada jeolojik...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Size bir soru sormuştum.

Kusura bakmayın Başkanım.

O konuda da cevabınızı alayım, müsaade isteyeceğim.

Sizden önceki TTK Genel Müdürü Rifat Dağdelen...

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Bize öyle bir bilgi gelmedi. Ben eski genel müdürün nasıl davrandığını da inanın, bilmiyorum.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Şu anda, şirketin enerjiden sorumlu genel koordinatörü olduğunu basında çıkan haberlerde okuyoruz ve aynı şekilde orada görev yapıyor ve sizin Amasra Müessese Müdürlüğüne ait birimleri de kurumdan izin almadan geziyor, denetliyor. O konuda ben bir görüşünüzü almak istemiştım Sayın Genel Müdürüm.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Vallahi, onu bilemiyorum, o konuda bir şey söylemek istemiyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, 2009 yılında bu söz konusu genel müdürün görev yaptığı bir dönem var mıdır içlerinde? Neden gelmemiş?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Rapor gönderdik Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Rapor gönderdi. Burada, bizde var.

Evet, Sayın Genel Müdür, devam edin lütfen.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Şimdi, bizde jeolojik yapı gerçekten çok sıkıntılı. Dünyada bizim niteliğimizde kömüre sahip ülkeler bu kömürleri çalışmıyorlar yani olayın sosyal boyutu da bana göre öncelikli olarak bu havzanın çalışmasında çok önemli bir etken çünkü Batı Karadeniz Bölgesi’nde çok önemli bir ekonomik potansiyel oluşturuyor Türkiye Taşkömürü Kurumu ve 1848 yılından beri de bu böyle olmuş. Bizim jeolojimiz çok karmaşık. Havza 2 tane büyük dağ hareketi – orojenez dediğimiz- geçirmiş. Almanya’da bir ocakta, aşağı yukarı onların taban yolları 1.200 metre. Taban yolu kömür içinde sürülen galeri demektir, tünel demektir. Kömürün dışına hiç çıkmadan dümdüz 1.200 metre gitmişler. Bir ocakta 830 metreydi taban yolu. “Niye burada 830 metre gidiyorsunuz, 1.200 metre değil, her ocağınızda böyle de taban yolunuz?” dedim. “Tanrı öyle istedi.” dedi Alman mühendis. Fay gelmiş, 830 metrede kesmek zorunda kalmışlar, kömürü bir başka yere fay atmış ve ben on bir yıl da ocak mühendisliği yaptım, 150 metre dümdüz taban yolu sürebildiğimi hatırlamıyorum yani böyle son derece zorlu şartları olan bir havzada çalışıyoruz. Dolayısıyla, bizde mekanizasyonun olmamasının sebebi bilgi eksikliği değil, havzanın şartları buna izin vermiyor. Nasıl Zonguldak’ın dağlarında traktörle tarım yapamıyorsanız, yer altında da mekanize sistemleri uygulayamıyorsunuz. Ha, buna rağmen biz bu işten yılmadık, aradık. İşte, bir sistemi Amasra’ya uygulamak istiyoruz. Elimizi taşın altına koyduk. Orada başarılı olmayı umuyoruz. Yüzde 100 de başarılı olacağız diye emin de değiliz çünkü son derece değişken bir tabakalaşma söz konusu. Bu da bizim emek yoğun olmamızı getiriyor ve maliyetlerimizi artmasına sebep oluyor.

Şimdi, Sayın Ali Sarıbaş, Sayın Vekilim, yer üstü ve yer altındaki işçiliklerle ilgili söylediklerinizi düzeltmek istiyorum izninizle. Bizim yer üstünde 1.772 işçimiz var. O bahsettiğiniz sizin 8.000 işçi yer altında çalışıyor ama bunların 3.229’u kazmacı yani yer altında bizim kazının dışında da pek çok sanatımız var: Motorcularımız var, tamir taramacılarımız var, elektrikçilerimiz var, tulumbacılarımız var, emniyetçilerimiz var. Günde 3 vardiya sürekli numuneler alırlar, iş güvenliğini kontrol ederler, biliyorsunuz, metan gazı bizim çok büyük bir derdimiz, sıkıntımız. Dolayısıyla, bizim yer üstünde 1.770 işçimiz var. Onların takibini de “PDKS” dediğimiz elektronik ortamda takip ediyoruz. En son yine bir sistem Gelik’te uygulamaya başladık, işçilerimizin lambasına çip takıyoruz ve yer altında algılayıcılar vasıtasıyla işçilerimizin nerede, yer altında hangi konumda olduğunu da bundan sonra takip etme imkânını bulacağız. Gelik’te ilk olarak başladık, daha sonra bunu bütün havzaya yaygınlaştıracacağız.

Şimdi, biliyorsunuz, başmühendis atamaları veya işte muhasebeci atamaları görevde yükselme sınavlarıyla oluyor. Bizim işçilikte olduğu gibi mühendislikte de özellikle 90’lı yıllarda doğru düzgün alım yapılmadığı için ara kademede müthiş bir boşluğumuz var. Şu anda hakikaten başmühendis ve işletme müdürü yapacak arkadaş bulmakta zorlanıyoruz. Sınava giriyorlar, sınava giren insan

bulmakta zorlanıyoruz. Dolayısıyla, bu sıkıntılardan dolayı bazı başmühendislikler, şube müdürlükleri boş kalmıştı, 2011 yılında yaptığımız sınavla bunları da tamamladık.

Tabii, bu kantar meselesi...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ücretler mi düşük? Niye zorlanıyorsunuz?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Hayır, alım hazinenin iznine bağlı Sayın Vekilim yani olay o.

Ücretler de düşük ayrıca yani özel sektöre göre.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, biraz daha hızlı gidelim, vaktimiz sınırlı.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Kardoks konusunda, Sayın Milletvekilim, kardoks biz, evet, uygulamaya başladık. Kardoks dediğimiz olay, karbondioksit gazının bir ısıtıcı vasıtasıyla ısıtılarak, bir tapasının patlatılarak, kömür ortamına ani basınç vermesiyle kömürün parçalanması ve dolayısıyla üretimin sağlanması esasına dayanıyor. Bunun ısıtıcı dediğimiz kısmı İngiltere’den ithal ediliyordu ve 6 sterline mal oluyordu kuruma. Bu çok pahalı olduğu için biz bu işi durdurduk. O arada HEMA bizden bu sistemi alıp denemek istediğini söyledi, HEMA da daha sonra yine ısıtıcı pahalı geldiği için uygulamayı durdurdu, şu anda onlarda da böyle bir uygulama yok. Biz TÜBİTAK’la bir çalışma başlattık, bir ortak proje başlattık bu ısıtıcının Türkiye’de daha ucuza imal edilip edilemeyeceğini araştırmak üzere. O çalışma da sona yaklaşmak üzere. Neredeyse üçte 1 fiyatına TÜBİTAK bunu başardı. Bizim sahalarımızda, Makine Kimya Endüstrisinde yapılan denemelerde de başarılı sonuçlar alındı. Isıtıcıyı ucuza mal edebilirsek bundan sonra biz ocaklarımızda bu kardoks sistemini uygulamayı düşünüyoruz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Tek kullanım mı?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet, tek kullanımlık bir tüp, ani ısınmayla karbondioksit gazı ortama yayılıyor. İş güvenliği konusunda da bizi rahatlatacak bir durumu var çünkü ortamı soğutuyor ve alev çıkarmıyor. Biz metan gazıyla hep kucak kucağa yaşadığımız için, o konuda da bizi rahatlatacak bir boyutu var.

Sayın Milletvekilim Aydın Büyükoğlu “Randımanlar dünyada nedir, biz de nedir?” sorusunu sordu. Dünyaya kıyasla bizde randımanlar çok düşük gerçekten. 90’lı yıllarda 400-450 kilogram olan kişi başına randımanlar, şu anda, biz de 600-700 kilogram arasında seyreliyor ancak dünyada 2-2,5 ton civarında bir rakam söz konusu. Fakat az önce ifade ettiğim gibi, bizim damar yapımıza sahip damarları dünyanın hiçbir yerinde hemen hemen artık çalışmıyorlar.

Bülent Belen, Sayın Vekilim, işçilik maliyetinin yüzde 10 azalmasının sebebi; 2000 yılında alınan işçilerin ücretinin yüzde 50’sini vermek üzere 2006 ve 2009 yılında işçiler alındı. Yani, 2000 yılında 100 lira alan işçi, 2006 ve 2009 yılında 57 lira ücretle işe başladı. Dolayısıyla, bu da bizde yüzde 10’luk bir iyileşme sağladı ama bizim az önce ifade ettiğimiz teklif kabul edilseydi bin kiloda bizim işçimizin eline 3.200-3.300 lira net maaş geçecekti ve biz bin kilolarda da zarardan kurtulacaktık. Bu konudaki çalışmalarımız da, yine sendikayla görüşmelerimiz de devam ediyor.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – 2000 yılındaki işçilerin ortalama ücreti ne?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Evet, 2000 yılındaki işçimizin bize maliyeti 6.274 lira, eline de 4.200 lira civarında net maaş geçiyor. 2006 ve 2009’da işe başlayan işçilerimizin maliyeti de 4.450 lira, bunların eline de 2.800 lira civarında bir maaş geçiyor.

Sayın Başkanım, diğer soruları yazılı olarak cevaplandırmak istiyorum.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, 1’inci öneri ile ilgili başka soru sormak isteyen arkadaşımız?

Değerli üyeler, 1’inci önerinin gereği yerine gelmemiş, gelememiş, bunun gündemde kalmasını ve izlemeye devam etmemiz gerektiğini... Evet, gündemde bunu tutuyoruz.

1’inci önerinin, 2009 ve 2010’da da aynı öneri var, 2’sine aynı işlemi yapıyoruz ve gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Birleştirdik.

Değerli arkadaşlar, devam edelim mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yazık yani bunu usul hâline getirmeyelim, bazen üçe, dörde kadar devam ettiriyorsunuz, bu, insan haklarına aykırı.

BAŞKAN – Hayır, sordum yani, bakınız...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya Başkanım, sordun da şimdi...

BAŞKAN – Yani, sorduğumuz için böyle cevap almamız gerekirdi ama...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Daha önceki şeylerden devam ettiremeyiz zaten, yemek saati, yemek yiyip geliriz. Ne olur yani?

BAŞKAN – Hani sorduğumuz için hatalı duruma düşürdün bizi, sabah girişte de öyle yaptın.

Değerli arkadaşlar, 2009’ dan çıkardık, 2010’ da gündemde bıraktık. Bunu da oylarınıza sundum.

Tekrar sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14.30’ da toplantımıza devam etmek üzere ara veriyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.59

İKİNCİ OTURUM

5 Aralık 2012 Çarşamba

Açılma Saati: 14.33

BAŞKAN : Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ : Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ : Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP : Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

(Oturum, Başkan Vekili Ahmet Yeni tarafından açıldı)

----0-----

BAŞKAN – Değerli üyeler, toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

2009 yılının 2'nci önerisi, 2010 yılının 6 numaralı önerisiyle aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağım.

2009 yılının 2'nci önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMCİLCİSİ - Öneri 2:

22.06.2007 tarihli ihale kapsamında alımı yapılan ve Mart 2008 tarihinde teslimine başlanan akülü ocak lokomotifleri ve donanımlarını devreye alma çalışmaları esnasında başlayan ve sonrasında devam eden sorunların iki yıldan fazla bir süredir giderilemediği, bu nedenle 200 saatlik performans testleri tamamlanarak geçici ve kesin kabullerinin yapılamadığı, ocaklarda sürekli ve verimli bir şekilde çalıştırılmadığı görüldüğünden, gerek ihale süreci gerekse sonrası gelişmeler yönünden konunun Kurum Teftiş Kurulu Başkanlığınca incelenmesi,

BAŞKAN – Evet, cevabı alalım Sayın Genel Müdür.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – 2008 yılında teslim alınan PHS akülü lokomotiflerin arızalarının giderilmesi ve 200 saatlik performans testlerinin tamamlanıp devreye alınması için üretici firma ile yazışmalar devam etmektedir.

Sürekli kart arızası veren ve Kozlu Müessesesinde çalışan “Rüzgâr” adlı lokomotif kart arızalarının araştırılması ve elde edilen bilgilerle diğer lokomotiflerin bu sorunlarının çözülmesi için firmaya gönderilmiştir.

Amasra Müessesesindeki 6 tonluk lokomotiflerin kablo başlıkları yeniden imal edilmesi için firmayla mutabakata varılmıştır.

“Rüzgâr” adlı lokomotif 20/07/2011 tarihinde onarımı tamamlanarak Kozlu Müessesesine, yeniden imal edilen Amasra Müessesesine ait 6 tonluk lokomotif akü başlıkları 07/06/2011 tarihinde Amasra Müessesesine teslim edilmiştir.

Firma, 19/09/2011 tarihinde arızalarla ilgili bir elemanını Kurumumuza göndermiştir. Gelen firma elemanı Kozlu ve Amasra Müesseselerindeki 6 ve 9 tonluk lokomotiflere yeni versiyon bir program yüklemiştir. Bu program yüklemesinden sonra Kozlu Müessesesinde fazlaca görülen kart arızaları azalmış, Amasra Müessesesinde hata mesajları ile ilgili sorunlar giderilmiştir. “Rüzgâr” adlı lokomotif bir miktar güç kaybı ile çalışabilmektedir. Uzman eleman; Amasra Müessesesindeki kablo başlıkları konusunda uzman olmadığını belirterek kablo başlıklarının montajını yapmamıştır.

Kablo başlıkları konusunda, bilahare uzman bir elemanın geleceğine ve “Rüzgâr” adlı lokomotifteki güç kaybı sorunlarının elde edilen bilgilerle fabrikalarında değerlendirileceğini bildirerek kurumumuzdan ayrılmıştır.

Geçen zaman içinde PHS firmasıyla yapılan yazışmalar neticesinde 11/11/2011 tarihli yazılarında; 19/12/2011 tarihinde Kurumumuza sorunların çözümü için bir ekip göndereceğini bildirmiştir.

PHS lokomotiflerinin son durumu:

9 Tonluk PHS AE-30 model lokomotifler:

Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesine temin edilen 4 adet lokomotiften 3 adedinin geçici kabulü 13/07/2012 tarihinde yapılmıştır, 1 adet lokomotif geçici kabul aşamasındadır.

17 Tonluk PHS AE-90 model lokomotifler:

Armutçuk Taşkömürü İşletmesine 2 adet, Kozlu Taşkömürü İşletmesine 6 adet olmak üzere toplam 8 adet temin edilen lokomotiften, Armutçuk Taşkömürü İşletmesinde kullanılan 2 adedinin geçici kabulü 13/07/2012 tarihinde, Kozlu Taşkömürü İşletmesinde kullanılan 4 adedinin geçici kabulü 07/08/2012 tarihinde yapılmıştır.

Kozlu Taşkömürü İşletmesindeki 2 adet lokomotiften 1 adedi için garanti kapsamındaki eksik malzemeler beklenmekte, diğeri işletmede gördüğü darbe nedeniyle hasar gördüğünden yedek parça siparişi yapılacaktır.

12 lokomotiften 10 tanesinin geçici kabulü yapılmıştır, 2 tanesi için firmaya süre verilmiştir. Firma verilen süre zarfında eleman göndermemiş, eksiklerini gidermemiştir. Kurum, sözleşmeyi feshederek teminatını irat kaydetme yoluna gitmiştir iki lokomotif için.

Arz ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Söz almak isteyen...

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, verilen cevap burada yazılı olmayan bir cevap. Yani burada bizim önümüze gelen cevapta çok kısa bir açıklama var.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – 2010’u okudum Sayın Vekilim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 2010’da da o yok.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Var, var Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle Kamer Bey...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 6’ncı öneri.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Neyse... O 6’ncı öneri değil mi?

BAŞKAN – 2010’daki 6’ncı öneriyle aynı işleme tabi tutacağımız için...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, bu lokomotifler Labris diye bir firmadan alınıyor değil mi? Labris firması, bu da madencilik şirketi.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Hayır, yurt dışı Sayın Vekilim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yurt dışından getiriyor ama o alıyor.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Bu aracı firma.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aracı yapıyor.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, siz hiç cevap vermeyin. Not alın, sonra cevap verin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 3 milyon 437 bin euroya alınmış bunlar bu Labris firmasından. Bu da maden şirketi işleten bir firma. Yani düşünebiliyor musunuz, bir maden şirketini işleten firmadan bir mal alıyorsunuz, kasten size kusurlu mal satıyor ve siz aynı sahada maden üretiyorsunuz. Dolayısıyla üç sene, dört sene sizi oyalıyor. Ondan sonra öte tarafta da kendisi bu işi üretiyor. Yani bu çok açık seçik bu kuruma karşı yapılan bir ihanettir ki yani bu motorlar zamanında eğer bozursa niye anında değiştirmiyorsunuz? Yani orada o kadar işçi çalışıyor, o kadar senede 450 milyon liralık bir zarar var ama motor getiriyorsunuz arızalı, çalıştırmıyorsunuz, yok efendim, yazı yazıyorsunuz... 2012’de demişsiniz ki: “Bakanlığa, Teftiş Kuruluna yazı yazdık.” Bakanlık Teftiş Kurulu raporu da vermiş. O rapor da aslında bize bildirilseydi daha iyiydi yani neler yapılmış, neler yapılmamış diye. O bakımdan, yani müessese, gördüğüm kadarıyla, tamamen kasıtlı olarak batırılmaya çalışılan ve bu suretle elde edilmeyen üretimin, dışarıda birtakım hatırlı kişilerin ithal yoluyla getirdiği kömür kanalıyla, Türkiye’de, buradaki imalat eksikliğinin o yolla karşılandığı görülmektedir. Bence burada, bu ihalede büyük yolsuzluklar var. Bu konuda da bir soruşturma açıp bu ihaleyi bu duruma yani şartlara uygun lokomotif vermeyen firmayı... Bir defa, teminatını niye zamanında irat kaydetmediniz? Yani aradan üç dört sene geçtikten sonra hâlâ yeniden bahsediyor. Ben gerçekten burada bir iyi niyet görmedim. Sayıştay da bu konuda bize çok açık bir ifade yani işin özünü özetlerse, o konuda daha tatmin olacağıma inanıyorum. Çünkü idarenin verdiği bilgiye güvenmiyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Şimdi Sayıştaya söz veriyorum.

Bu iş özetler misiniz? Kim özetleyecek?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, bu lokomotifler 2007 yılında ihaleyle, yurt dışı ihale kapsamında alınıyor. Alındıktan sonra, teslimat süresi sonrası bunlarda birtakım sorunlar baş gösteriyor deneme çalışmaları esnasında. Bu sorunlar giderilemediği için geçici kabulleri yapılamıyor bunların. Geçici kabullerinin yapımı yaklaşık, işte, beş yıl sonra, 2012’de...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ya, olur mu beş yıl sonra?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani bu süre zarfında firmayla yazışmalar sürüyor. Firma da bu konuda aslında çok kötü niyetli de davranmıyor. Tamir etmeye çalışıyor ama anladığımız kadarıyla bizim de, 2 tanesi hariç diğerlerindeki sorunlar giderilmiş, geçici kabulleri yapılmış fakat 2 tanesi de sözleşmesi feshedilerek iade edilmiş.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, nasıl firma iyi niyetli? Beş sene süründürmüş. Kendisi maden üretici bir firma. İthalatı bu yapıyor. Ondan sonra beş sene oyalamış, maden üretmiyor, bozuk lokomotifleri veriyor, ondan sonra da “Bunlar iyi niyetli.” diyorsunuz. Normal ihale şartlarına göre lokomotif gelmediğine göre ihalenin feshedilmesi lazım, çalışan lokomotif getirmesi lazım.

BAŞKAN – Necati Özensoy Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu alınan malzemelerle alakalı, madencilik yapan bir firma aracılık yaptığı ifade edildi. Bu madencilik yapan firma bu malzemeleri kullanıyor mu? Kullanıyorsa onlarda da aynı tür arızalarla mı devam ediyor bu lokomotifler?

Bir de, bu geçici kabulden sonra mı ödemeleri yapıldı bunların? Bunu soruyorum.

Bir de, yine, burada ifade etmişsiniz, “17 tonluk ‘Rüzgâr’ adlı lokomotif bir miktar güç kaybı ile çalışabilmektedir.” diye cevap vermişsiniz. Bu miktar ne kadardır? Bunu da aynı şekilde, başlangıçtaki şartlara uygun olarak mı geçici kabulü yapıp ödemesi yapıldı? Bunu da soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Efendim, iyi günler.

Bununla ilgili, arkadaşlarım yeteri kadar konuştular. Burada ihale bir bütündür. İhalenin sözleşmelerine bir taraf uymuyorsa mutlaka ihale koşulları yerine getirilmemiş demektir. Burada da zaten amaç odur. Sonuçta diyor ki kurum: “Teftiş Kurulu Başkanlığınca incelenmesi önerilmiştir.” Çok net ifade. Bu anlamda da, burada kamunun zararı, bu konudaki yapılamayanlar neyse onun bir an önce feshedilmesi ve gerekli işlemin yapılmasıdır. Çok hızlı ve çok uzun sürmüş bu süreç çünkü. Burada oldukça yerine getirilmeyen taahhütler vardır, sözleşmeyi getirmeyen vardır. Yerinde yönetimin istikrarlı durmaması... Ben bu konuyla ilgili -her şey yazılmış- sadece buraya katılan, ihalenin başlangıcından itibaren -CD ortamında olur bundan sonra isteyeceklerimiz, yazılı verebilirsiniz- bu ihaleye katılan firmalar, sözleşmeler, bundan sonraki süreç içerisindeki ne kadar kalmıştır ve şartnamesinin bir suretini gönderirseniz, uzatma koşullarını da eklerine koyarsanız sevinirim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, başka soru yok. Soru olarak aldıklarınızı cevaplayın lütfen.

Buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Şimdi, efendim, bu lokomotifler zaman zaman arıza yapmakta iken devrede idi ve çalışıyordu. Arıza yaptığı zaman tespit edilen arıza firmayla görüşülerek giderildi. Yani sürekli arıza yapar hâlde değil bu lokomotifler ve bunların iki yüz saatlik bir deneme süresi sonunda kabul edileceği de şartnamede yazılı. Bu iki yüz saatlik deneme süresini başarıyla geçen lokomotifler hâlen hizmette ve çalışıyorlar. Bizim epeyce de yükümüzü çekiyorlar. Yer altında biz nakliyat işini lokomotifler vasıtasıyla yapıyoruz.

Sayın Vekilim Kamer Bey’in ifade ettiği firmanın kömürcülük yaptığını ben bilmiyorum, kömürcü değil firma.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, “maden firması” diyor. Burada diyor zaten, Sayıştay Raporu’nda öyle diyor.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Yurt dışından firmaların temsilciliğini yapıyor. Bizim ihalelerimize yurt dışındaki firmalar adına giriyor. Bu firmanın çalıştığı ya da çalıştırdığı bir ocak yok, lokomotif de yok dolayısıyla. Biz bu lokomotifleri sıfır aldık ve çeşitli aşamalardan sonra 10 tanesini kabul ettik, geçici kabullerini yaptık. 2 tanesi testleri geçemedi, bu 2 lokomotif için de sözleşme gereği sözleşmeyi feshettik, teminatını irat kaydettik.

Bir de, lokomotif konusunda biz gerçekten kurum olarak sıkıntı çekiyoruz. Şu anda dünya madenciliği, yer altı madenciliği yer altı nakliyatını bantlarla yapıyor. Biz, tabii, öteden beri bu işi lokomotiflerle yaptığımız için dönüşümümüz de pek mümkün olmuyor. Son iki yıldır da teklif alamıyoruz. Bu lokomotifler de son derece hesaplı alınmıştır. Aslında sağlam, yıllarca bize hizmet edecek kalitede lokomotifler. Fakat o kart arızalarından dolayı epey bir sıkıntı yaşadık. Sonunda sıkıntılar giderildi ve geçici kabulleri yapıldı.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Güç kaybıyla ilgili...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Tamir edildi o, daha sonra yapıldı. Tam kapasite çalışıyor.

BAŞKAN – Peki, gereği yerine geldi mi? Bu 2'nci öneri, 2010/6.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, biz bu geçici kabul sonrası bunların performanslarını takip etmek durumundayız, önümüzdeki yıl çalışmalarını.

BAŞKAN – Yani bunu o zaman 2010'da izleyelim.

Değerli üyeler, 2009'un 2'nci önerisini 2009'dan çıkarıyoruz. 2010 yılında izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Yani gereği yerine henüz gelmemiş... Evet, edilmiştir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 6'ncı öneriyle birleştirelim bunu.

BAŞKAN – Aynı mahiyette zaten.

2009/3'üncü öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – **Öneri 3:**

Raporun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – **Cevabı** alalım.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Kurum, diğer öneri ve temennileri yerine getirecektir.

BAŞKAN – Değerli üyeler, isterseniz tamamını 2010 sonunda konuşalım.

2009'un 3'üncü önerisinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle 2009 yılına ait iş ve işlemleri görüşmüş olduk.

Şimdi, 2010 yılına ait, değerli üyeler, yedi öneri bulunmaktadır.

7'nci öneri 2009 yılının 1 numaralı önerisiyle aynı mahiyettedir ve 2009 yılına ait görüşmelerde bunu karara bağlamıştık.

Şimdi, **2010 yılının 2'nci önerisini** okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz ederim.

Öneri 2: Ana üretim birimi olan lavvarlarda hizmet alımı konusunda oluşacak risklerin üretimin durmasına, kuruluşun gayri faal duruma gelmesine yol açabileceği göz önüne alınarak, özellikli bir iş olan lavvar hizmet alımında sürenin 5 yıla sınırlı olmasından kaynaklanan sorunların ortadan kaldırılması amacıyla, ilgili mevzuatta gerekli düzenlemenin yapılabilmesi için bir an önce yetkili merciler nezdinde girişimde bulunulması ve sürenin asgari 15 yıl olacak şekilde ihale edilmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, biraz özet bir **cevap** alalım.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Kurumumuzda 2004 yılından itibaren tüvenan kömürlerin hizmet alımı yolu ile yıkattırılması için yapılan ihaleler 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na uygun olarak şartnameler hazırlanarak gerçekleştirilmektedir. Bu ihalelerden ilki "Kozlu ve Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesi Tüvenan Taş Kömürlerinin Yıkattırılması İşidir". Bu iş ile ilgili ihaleye çıkılmadan önce işin süresinin en az on yıl olmasına ilişkin gerek Bakanlığımıza gerekse Hazine Müsteşarlığına müracaatlarda bulunulmuş, ancak beş yıllık süre için izin alınabilmiştir. İhale süresinin kısa olmasından dolayı karşılaşılabilecek problemlere çözüm getirmek amacıyla sözleşmenin 10/2 maddesinde işin süresi "Bu sözleşme kapsamındaki hizmet alımı sözleşme süresinin dolmasını takiben idarenin hizmet alımında ödenek tahsis etmeye yetkili Hazine Müsteşarlığı tarafından yeniden beş yıllık izin verilmesi durumunda taraflar bir araya gelecek ve yeni oluşacak koşullarda anlaşılması hâlinde beşer yıllık dilimlere uzatabileceklerdir." şeklinde düzenlenmiş ve bu maddeye göre de firma ile 19/02/2010 tarihinde bir araya gelinmiş ancak anlaşmaya varılamamıştır.

Ayrıca, daha sonraki ihaleye çıkılan Amasra TİM taş kömürlerinin yıkattırılmasına ilişkin ihalede de aynı maddeye yer verilmiş ve kazanan firma ile sözleşme imzalanmıştır. Deneme çalışmaları 10/09/2012 tarihinde tamamlanmış, yüklenici firma başarısız bulunduğundan sözleşmenin feshi sürecine gidilmiştir. Benzer şekilde "Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi Tüvenan Taş Kömürlerinin Yıkattırılması Ve Katı Atıkların Yayılması" işinde Acarlar firması ile sözleşme imzalanmış ancak Kamu İhale Kurumunun 30/04/2012 tarih ve 2012/MK-136 sayılı Kararı gereği firma ile yapılan sözleşme 31/08/2012 tarihinde feshedilmiş ve ihaleye kaldığı yerden devam edilmiştir. Ayrıca aynı firma ile yıkama işlemlerinin kesintisiz sürdürülmesi için 01/09/2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere on sekiz aylık bir süre için doğrudan temin yapılmıştır.

Diğer taraftan, 2010 yılında "Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi Tüvenan Taş Kömürlerinin Yıkattırılması İş" ve "Üzülmüş Taşkömürü İşletme Müessesesi Tüvenan Taş Kömürlerinin Yıkattırılması İş" ihalelerinde benzer maddeler yer almasına rağmen Kamu İhale Kurumu tarafından bu maddeye istinaden ihaleler iptal edilmiştir. Daha sonra yapılan "Üzülmüş Taşkömürü İşletme Müessesesi Tüvenan Taş Kömürlerinin Yıkattırılması İş" ihalesinde işin süresi beş yıl olmuş ve yüklenici firma ile 05/12/2011 tarihinde sözleşme imzalanmış, montaj süreci devam etmektedir.

Daha sonra ihale süresinin uzatılmasına yönelik talebimiz 27/07/2011 tarih ve 9717 sayılı yazımızla Hazine Müsteşarlığına bildirilmiştir. Nisan 2012 tarihinde yapılan KİT Alt Komisyonu toplantısında alınan karar gereği, hizmet alımı süresinin on beş yıl olmasına ilişkin talebimiz 04/07/2012 tarih ve 9000 sayılı, 19/07/2012 tarih ve 9787 sayılı yazılarımızla Bakanlığımıza iletilmiştir.

BAŞKAN – Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Şimdi, bu ÇATES, lavvar artı kömürle çalışan bir santral. Bu lavvarlardan çıkardığınız o ÇATES'e uygun kömürlerle ÇATES'in ihtiyacını karşılayabiliyor musunuz veya ne kadarını veriyorsunuz? ÇATES, özel sektörden mi bunu yine almaya devam ediyor? Bunun oranlarını merak ettim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Gene burada beş yıllık sürenin on beş yıla çıkarılmasıyla birlikte, uzun süreli tesis kurarak burada işletmenin kömürün yıkanması konusunda... Bence doğrudur, katılıyorum ancak burada bir çelişki yumağı görüyorum. Tabii, tesisler kuran, tesislere bu hizmet satın alınırken, devam eden işlerin gene baştan, bütün, önemli konunun 2009, 2010'da da görüldüğü üzere, aynı firmaların süre uzatımına gitmesi doğru mudur? Sözleşme maddelerinde var mıdır? Ya da diğer Üzülmüş gibi -ki iki üç tane saydınız- orada ihale iptal edilmiş, yeniden ihaleye çıkmıştır. Bu mu doğrudur? Yani bence İhale Kanunu'nu doğru uygularsak oradaki son söz... Saydığınız sıradaki işletmelerinizdeki doğru yöntem olduğunu biliyorum. Bu anlamda da uzatma yaptığınız yani sözleşmesini uzattığınız, koşullarını yenilediğiniz, beş yıldan sonra on yıl daha ilave ettiğinizin doğru olup olmadığını ve hangi firmalarla bu süreyi uzattınız? Onlarla ilgili bir sözleşmeniz ve hangi firmalarla aynı koşullarda olmadığını, sözleşme tutarlarını bana iletirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Şimdi, efendim, benim burada merak ettiğim şu: Şimdi, TTK kömürü sürekli olarak üretiyor. Bu ürettiği kömürleri niye kendisine ait olan yıkama tesisleri olmuyor da bunu başka yerde kir alıyor, kiralama yoluyla yapıyor? Yani bu devam eden bir faaliyet. Üretim devam ettikçe çıkan kömürlerin her hâlükârda yıkanması lazım; bu lavvar dedikleri. E, şimdi, niye kendiniz böyle bir tesis kurmuyorsunuz da hep dışarıya ihale suretiyle birtakım firmalara bu yıkama işini veriyorsunuz? Benim anlamadığım bu.

Ayrıca da yani niye önceden böyle beş yıllık bir süreyle yıkamak için firmalarla taahhüd giriliyor? Beş yıl sonra da bu zaten devam edecek. Yani o sözleşme yenilenmediği zaman, o zaman üretilen kömür yıkanmayınca satılmayacağına göre böyle bir çelişki var. Yani idare niye bunu zamanında hall etmemiş; ben bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, kurumdaki yönetim zafiyeti burada da ortaya çıkıyor. Çok uzun zamandır tabii lavvar tesislerinin -lavvarı burada öğrendik hep beraber- bir yıkama ünitesi olduğunu biliyoruz fakat kurumda uzun süre yatırım yapılmadığı için bu lavvar tesislerinin performansı ya da verimliliğinin çok düşmesi nedeniyle ve kullanılmaz durumda olması nedeniyle hizmet sözleşmesiyle dışarı yaptırılmaya çalışılıyor. Anladığım kadarıyla lavvar tesisinin de maliyeti 5 milyon TL civarında. Ama yaptırılan sözleşmelerde... İki yıllık sözleşmeye giriyor vatandaş ve düşünün bir yatırım yapıyor, 5 milyon TL. İki yıllığına bu ihaleye giriyor ve bu 5 milyon TL yatırım bedelini çıkartıyor, artı, bir de para kazanıyor. Bu işten para kazanıyor ama TTK bu yatırımı yapamayacak kadar bir zafiyet içerisinde.

Yani arkadaşlar, dedim ya daha önce konuşmamda, üretim maliyeti sadece işçilik bedeli değildir. Bazı arkadaşlarımızın kafası sadece işçilere takıldığı için başka şeyleri düşünmüyor bu alanda. İşte lavvar tesislerinin de hizmet olarak dışarıdan alınması, kömürün redevans usulüyle alınması, satın almada, biraz evvel bahsedilen lokomotiflerin sadece Türkiye'de bir temsilci dinlenerek satın

alınması, bu işi yapan dünyadaki diğer ki “dünyadaki diğer” derken elektrik üretiminin yüzde 96’sını taş kömüründen karşılayan ülkeler var ve aşağı yukarı aynı maden şartlarına sahip. Hani “Avrupa terk etti.” derken bunda yanılıyoruz çünkü Avrupa’da da bu işi yapan... Amerika’da elektrik enerjisinin yüzde 50’si kömürlere dayanmaktadır. Bunun için de iyi değerlendirmek lazım. “Herkes bu işi bırakıyor, biz de bırakalım.” ya da “10 bin işçiyi, bin işçiyi çıkartırsak yavaş yavaş bu kurum ortadan kalkar.” mantığıyla yürürsek kurumu bu hâle dönüştürmüş oluruz. Yani kurumun, gerçekten, geleceği planlanmıyor. Yapılan planlar da hayali planlar olmuş. “2,5 milyon ton kömür üreteceğim.” demiş işte 1,7 milyon ton kömür üretebilmiş. 2012’de “5 milyon ton kömür üreteceğim.” demiş, “1980’li yıllara ulaşacağım.” demiş.

BAŞKAN – Haydar bey, bunları konuşmuştuk, biliyorsunuz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama lavvarı da, bunu da değerlendirmemiz lazım. Eğer lavvarı sadece tek başına değerlendirirsek... İhale yaptılar, ihalede bir şey yok. İhaleye 3-5 şirket girmiştir, tamam normal ihale yapılmıştır ve sonuçlanmıştır. Bunların tabii ki yatırım maliyetlerini çıkartabilmek, daha çok kazanabilmek için bu sürenin uzatılmasını talep ediyorlar. Onlar haklılar, süreyi uzatalım, bütün işleri özelleştirelim, Ahmet Bey, doğru olan bu mu? Yoksa biraz evvel kurumun niçin zarar ettiğini böyle açıklamak mı daha doğru?

Evet, sevgili arkadaşlar, her yapılan konuşulan şeyde bir eksiklik ortaya çıkıyor. Bu eksiklikleri gideremezsek... Biz burada bir yol da gösterelim diyoruz ama anladığım kadarıyla on yıldır Necati Bey söylüyor -siz biliyormuşsunuz Ahmet Bey, Necati Bey son beş yılı biliyor.- hiçbir şey değişmiyor bu kurumda, anladığım kadarıyla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, sorular varsa bu aldıklarımın arasında, konuşmalar arasında onları cevaplayın lütfen.

Buyurun, Sayın Genel Müdür.

Biraz daha hızlı gidelim Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – ÇATES’in ihtiyacının tamamını karşılayamıyoruz. Yaklaşık 1 milyon tonunu biz veriyoruz ÇATES’in, 600 bin ton civarında da ÇATES açık ihaleyle kömürü özel ocaklardan temin ediyor.

Lavvarı ihale etmemizin sebebi, eski lavvarlara sahiptik, 1950’li yıllarda yapılmış, devasa büyük tesislerdi bunlar ve verimli yıkama yapamıyorlardı, ton başına yıkama maliyetimiz 8 dolardı. İhaleyle, ilk ihalemizde bu işi biz 2,45 dolara yaptırmaya başladık. Ancak lavvar işi hakikaten, özellikle bizim kömürümüzün 0,5 altı küçük taneli kömürünü yakalamak, bayağı bir teknoloji isteyen, ileri teknoloji isteyen bir uğraş. Dolayısıyla, beş yıllık süre koyduğunuz zaman ciddi firmalar gelip size teklif vermiyor, çünkü yapacakları yatırımın beş yılda geri dönmeyeceğini düşünüyorlar. Dolayısıyla, biz, bu beş yıllık süreyi, on beş yıla çıkarmak üzere girişimimizi yaptık Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bülent Bey, söz vereyim size.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Şimdi, bu cevap yazısında Hazine Müsteşarlığının on yılı kabul etmediğini, beş yıllık süre tanıdığını şey yapıyor. Hazine Müsteşarlığından arkadaşlar var, bu konuda bir izahta bulunurlarsa iyi olur.

BAŞKAN – Evet, kim izah edecek?

HAZİNE MÜŞTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT KARADAYI – Şimdi, bu konuda bize talep iletili Enerji Bakanlığı üzerinden. Biz de Enerji Bakanlığına cevaben “Bu analizi yapabilmemiz için, birtakım senaryolar üzerinden bize bazı bilgiler göndermeniz gerekiyor.” diye bilgi talebinde bulunduk, henüz bize dönüş olmadı bu konuda.

BAŞKAN – Anlayamadık kim, kime bilgi vermedi?

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Şimdi, Sayın Başkan, burada Sayın Genel Müdür cevap versin olmazsa. Yani burada diyor ki: “Hazine Müsteşarlığı aracılığıyla müracaatta bulunduk. Ancak beş yıllık süre için izin alınabilmiştir.”

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – 2004 yılında dediğiniz doğru. On yıl için müracaat ettik, beş yıl uygun görüldü. Son geldiğimiz noktada on beş yıl için istiyoruz, o konuda birtakım bilgi talebi oldu Hazine Müsteşarlığının, o bilgiyi gönderdik, Hazine Müsteşarlığı on beş yıllık konuyu değerlendiriyor.

BAŞKAN – İlavesi mi var Hazinenin?

HAZİNE MÜŞTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI LEVENT KARADAYI – Sayın Başkan, bize henüz bilgi ulaşmış değil, yeni gönderilmiş, gelir gelmez değerlendirmeye alınacaktır.

BAŞKAN – O zaman gereği yerine gelmeyen bir maddedir bu, arkadaşlar.

2'nci önerinin de izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir, izliyoruz.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 3-

Kurumun içinde bulunduğu finansman darboğazı da dikkate alınarak, TTK Ereğli Kömür Havzası Amele Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı'na işverence ödenecek payın, 151 sayılı Kanun'da değişiklik yapılarak mükerrer sosyal güvencenin kaldırılması için ilgili merciler nezdinde girişimlerin sürdürülmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, buyurun, **cevap** verelim.

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Önceki yasama döneminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna girişi yapılan "Ereğli Havzaı Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" sonuçlandırılmamış olduğundan hükümsüz sayılmış olmaktadır. Bu defa aynı konuda hazırlanan yasa tasarısı taslağı, 2/11/2011 tarih ve 5356/14300 sayılı yazımız ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir. Kanun tasarısının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüş olup Başbakanlığın 5/3/2012 tarih ve sayılı yazısı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bildirilmiştir. Şu anda Meclisin gündeminde Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, 3'üncü önerinin de izlenmesini istiyoruz hep beraber, oylarınıza...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aslında kanunun çıkarılması lazım.

BAŞKAN – Ama, henüz daha Mecliste...

Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, efendim şöyle: Yani, Amele Birliğine, TTK'dan yüzde 1 şey veriliyor, kanuna göre bağışta bulunuyor. Yani bu hükümetin politikası isterse bağışta bulunur isterse bulunmaz. Sayıştayın bunu öneri olarak getirmesi bana göre yerinde değil, gerek de yok. TTK kendine bağlı Amele Birliğine, sivil toplum örgütüdür, böyle bir yardım yapması bence yerinde bir yardımdır. Hükümet isterse bir kanunla kaldırabilir yani. Oraya giden paralar da bilmiyorum nasıl sarf ediliyor ama bence sosyal amaçlı bir dernektir. Bu sosyal amaçlı derneğe yapılan bir bağışın burada Sayıştayın "Bunu kaldırın." demesi bence yerinde değildir.

Ben önerinin tümüyle kaldırılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Kamer Bey gibi düşünen arkadaşlarımız varsa söz vermek istiyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, 3'üncü öneriyi izleme...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Onun gibi düşünüyoruz da konuşmak zorunda değiliz.

BAŞKAN – Hayır, ama şimdi ona göre bir karar oluşturacağız ya.

Evet, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Kamer Bey'in söylediği konu doğru ama burası "Bir pay ödenmek zorunda." diyor. Yasa gereği ödeniyorsa kanununda değiştirilmesi lazım. Sayıştay bence bilgi versin bu konuda. Kamer Bey "bağış" diyor. Sanki isteğe bağlı gibi, Sayıştay denetçileri de...

BAŞKAN – Kanunla.

MEHMET GELDİ (Giresun) –... "Kanunla düzeltilmesi lazım." demiş. Bilgi versinler.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kanun gereği bunu yapmak zorunda, kaldırmak istiyorsa hükümet kaldırsın, Meclisten kaldırsın. "Zarar ediyor." diyor.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 3'üncü önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 4'üncü öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 4-

TTK'ya ait Armutlu Römorkörünün tamir, bakım işinin ihale süreci firma ile ilişkiler ve işin gecikmesi nedeniyle römorkör kiralanması sonucu 175 bin 430,28 lira ek gider yapılması hususunun TTK Teftiş Kurulu tarafından incelenmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, son durumu alalım. Raporlar size verildi ve ne yaptınız, son durum?

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – TTK'ya ait Armutlu Römorkörünün bakım, onarımının gecikmesi ve süre uzatımı verilmesi hususunda, Teftiş Kurulunca hazırlanan müzekkerede "5001-15.000 groston arasındaki

gemilerden baş pervanesi olmayan veya çalışmayanlar için 2 römorkör kullanma zorunluluğu olduğundan, 2'nci römorkör olarak Ereğli Demir Çelik Fabrikaları Türk anonim şirketinde bulunan "Gülüç" isimli römorkörün 07/09/2010 tarihinden itibaren, günlük 1,500 dolar artı KDV ile önce 30 günlük kiralandığı, sonra da işin uzaması nedeniyle kira süresinin 12/11/2010 tarihine kadar uzatıldığı ve toplam 175 bin 430,28 TL kira ödendiği, ek sürenin 08/10/2010-12/11/2010 tarihlerini kapsadığı ve ek kira ücretinin 94 bin 140,38 TL olduğu, Armutlu Römorkörünün muayenesinin bitiş tarihinin 27/08/2010 olduğu, sürenin kısa tutulması için Zonguldak ve çevresinde TTK Yönetmeliğine uygun olarak pazarlık usulü ve teklif alınmasının uygun bulunduğu, ihalenin iptali durumunda daha fazla kira ödenmesinin gerekeceği, olayda herhangi bir kurum personelinin kastı ve kusurunun bulunmadığı, herhangi bir personel hakkında işlem yapılmasına gerek olmadığı" denilmiş ve makamca da onaylanmıştır.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, kuruluşun böyle daha büyük kapsamlı bir römorköre ihtiyacı her zaman var. Yani, bunun biz sadece ihaleye verilen firmanın süresinde, taahhütlerini yerine getirmeyip ekstra bir masraf çıkardığı için kuruluşa, buna dikkati çekmek için yazdık. Takdir, komisyonundur tabii.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Evet, söz almak isteyen var mı?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Burada özde yatan şu, tabii çok net, ihaleyi alan -detayına girmiyorum ama- iptal edileceğini duyduğu zaman bir günde geliyor dilekçesini veriyor ama ona tebligat yapılacağına yedi-sekiz gün içerisinde adam bulamıyor, yani yüklenici firma. Çok enteresan bir yapı. Yani bir de ehli bir adam olmadığı konusunda burada raporda görüşler var. Bence özünde ihalelerin yapılmasındaki sözleşme şartları ve seçimin ehli kişiye verilmesi konusunda sıkıntı var. Bence belirli bir noktada bu ihale sözleşmesi feshediliyordu. Burada kiralamadan dolayı bir kamu zararı var. Bu kamu ihalesi yapılmasına rağmen zamanında teslim edilmemesinden zararı var. Bunları arkadaşlar göz önüne almışlar. Buradaki kamu zararı konusunda niçin-neden olduğunu, yetkililerin, buradaki imza sahiplerinin soruşturması yapılmış mıdır, ne yapılmıştır, neden bu hâle gelmiştir? Bu sorumluğu yani "Bir şey yaptım, ettim." demekle kapatamazsınız. Kamuda şu anda insanlar, içeride yatıyor, Türkiye'nin her yerinde bütün belediye başkanları ufacık bir sözden dolayı mahkemelerde sürünüyor. Onun için bu bir ihaledir ve bu anlamda dikkatli olunması gerekir ve bundan dolayı da bu paranın tahsilatından bahsediliyor bildiğim kadarıyla kitapta, arkadaşların, Sayıştayın yazdığı. Burada bir kamu zararı vardır ve bunun takibini eden de yine ilgililerdir, bu soruşturmanın yapılmadığı ve ihalenin feshedilmediği konusunda net tavır vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun lütfen.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, bu ihale basit olabilir, ucuz da olabilir ama satın alma departmanının 4734 bağlı çalışmadığı, satın alma prosedürüne, devlet kamu ihale kanunlarına bağlı çalışmadığı diğer örneklerde de var, burada da gözüküyor. Bir sözleşme yapılıyorsa, ihaleyi firma 150 bin lira kazanmış, bir sözleşme yapılmış ve bu işi yirmi günde bitireceğini taahhüt etmiş, iş yetmiş beş günde sonuçlanmış ve yirmi gün süresince römorkör ihtiyacı olduğu için de kiralama yöntemine gidilmiş günlüğü 1.500 dolardan. Buraya kadar her şey normal gözüküyor tamam. Ama, firma elli beş gün sonra bitirmiş, sözleşmesine baktığınızda bir gecikme cezası konmamış sözleşmeye, yani, bu firma bir sene sonra da bitirebilir, Hemada olduğu gibi, iyi niyetli arkadaşlar süre uzatımına gitmişler, iyi niyetle süre uzatımına gidilmiş ve elli beş gün sonra bitmiş.

Şimdi, 150 bin lira yapılan ihale, 164 bin TL'ye çıkmış, bir 55 bin TL daha fark oluşmuş, bu firmaya ödenmiş paşa paşa. Ama, kurum bir de 175 bin TL de römorkör kira bedeli ödemiş. Yani, yirmi günden sonraki elli beş gün, kime? İlgili firmaya rücu ettim. Firma iflas edebilir, belki de çok büyük bir firma değil, onu mu kolladılar bilemiyorum ama burada bir gerçekten kamu zararı var.

BAŞKAN – İşte, soruyu yöneltirsek cevabı alırız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de sözleşmede gecikme cezasının konmama nedenini öğrenmek istiyorum? Yani "Kamudaki çalışan arkadaşların burada kusuru yok." derken bu bir kusur değil midir, bu bir kamu zararı değil midir? Hesapladığınızda, üst üste koyduğunuzda nereden baksanız, 100-200 bin TL bir zarar oluştuğu görülüyor. Yani bunu "Bir kamu zararı oluşmamıştır ya da arkadaşların kusuru değildir." ile geçiştirmek doğru mudur Sayın Genel Müdür?

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür cevapları alalım.

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Bu Armutlu Römorkörü 16 ton çakeri olan bir römorkör Sayın Başkanım. Bizim limanımızda en az 30 ton çakerli römorkörlerin çalışması gerekiyor. Dolayısıyla, biz bu Armutlu Römorkörünü tali işlerde, zaman zaman ihtiyaç olduğunda kullanmak üzere tamir ettirdik. Biz Ereğli'den o römorkörü, Armutlu olsa dahi kiralamak durumundaydık. Nitekim şu anda Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğünden 2 adet 30 tonluk römorkör, iki-üç yıldır

kiralanıyor ve bu yıl yine 40 ton çakeri olan bir römorkör de satın alma programımızda var, şu anda ihale aşamasında. Biz şu anda hem Zonguldak Limanının hem de Eren Limanının hizmetlerini görüyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdür.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir ilave yapayım.

BAŞKAN – Sonsuz ilave... Tabii bekliyoruz, Sayın Haydar Bey, hani işi de iletmek de istiyoruz bugün.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İlerleyeceğiz. Biz, şimdi görüşlerimizi Sayıştay raporlarına göre açıklıyoruz. Ya ben bu kitabı okuduğumda anlamıyorum ya Genel Müdür doğru söylemiyor. Eğer, bu römorkör 175 bin TL'lik bir kira bedeli ödenerek...

MEHMET GELDİ (Giresun) – 275 bin.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onu karıştırmıyorum... Eğer, ihtiyaca binaen varsa ve bu römorkörle ilişkili değilse niye burada römorkör ihalesiyle ilişkilendirilmiş. Ya siz doğru söylemiyorsunuz -ben suçlamak istemiyorum kimseyi- ya da Genel Müdür doğru söylemiyor.

BAŞKAN – Sayıştay cevaplasın.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayıştay... Onu soruyorum. Bu gerçekten Genel Müdürün dediği gibi mi? Yani, o römorköre ihtiyacı vardı, kiralandıysa mesele yok, o zaman bizim soracak sorumuz da yok. Ama bu römorkör tamir, bakıma alındığı için diğeri kiralanmışsa o zaman sorabiliriz Genel Müdüre. Yani, biraz evvel sorduğum soruyu yinelerim, hangisi doğru?

BAŞKAN – O zaman Sayıştay cevaplasın.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bu süre zaten bu römorkörün, -diğer kiralan- Denizcilik İşletmelerinden kiralan römorkörlerle ilişkili olmadığını gösteriyor efendim. Yani bu Armutlu Römorkörü tamir edilinceye kadar kiralanmış.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İlişkili diyorsun, ilişkisi mi yok diyorsun, var mı diyorsun?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Daha sonra yıllık olarak 2 adet römorkör kiralanmaya başlandı Denizcilik İşletmelerinden. Biz öyle tahmin ediyoruz efendim, detayını bilemiyoruz.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür. Arkadaşlar...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Arkadaşlar, bir: İhaleyi alan arkadaşın bu römorkör tamir, bakım, boyama işlerinden anlamadığı, çekemediği çok açık yazıyor raporlarda. Böyle bir kişiye verilmiş, ortada adam bulunmuyor zaten, bu çok yanlış.

İki: Bu süresi içinde bitmeyince, tabii ki işletmenin ihtiyacı var, yani römorkör ihtiyacı var, bu süre içerisinde kiralamış, çok doğal, mantıklı. Siz de öyle ifade ediyorsunuz yani çok net ifadeniz. Yani yapmayın lütfen! Biz okuduğumuzu anlıyoruz, Türkçe de biliyoruz. Bu çok doğal da bir şey, işletmede doğal dır. Ama, özünde ihalenin yanlışlığı firma seçiminden başlayarak gelen bir sonuç var. Siz buraya bunu söylemişsiniz. Yani, kısacası şu: Kamuda ihale sizin yasalarla yönetilen bir yerde 4734 ve diğeri ihale yasaları olmak üzere doğru, ciddi bir şekilde ihalenin yapılmadığı, bundan kamu zararı... Mutlaka iş yürüyecek ve sözleşme yapacak. Yani, "Ben attım imzayı bitirmedim, 1 tane daha kiralayalım, yarın bu olmadı 1 tane daha kiralayalım." Yok böyle bir çiftlik! Yani o anlamda söylüyor arkadaşlar. Yoksa, küçük bir para; doğru ama özünde ihaleye ve yasalara uygunsuzluk var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, ilave edeceğiniz bir şey var mı?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 2010 yılının 4'üncü önerisinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ -Öneri 5-

Kömür kazı işinde kullanmak amacıyla 1996 yılı ve sonrasında alımı yapılan, ısıtıcı aparatı fiyatının pahalı olması ve diğeri gerekçelerle kurumda uygulaması durdurulan, ısıtıcının düşük maliyetle yurt içinden temini hususunda Makine Kimya Endüstrisi ve TÜBİTAK ile ortak proje yürütülürken rödvans karşılığı işletmecilik yapan bir firmaya 09 Ağustos 2007 tarihinde bir tutanak ile denemek üzere verilen 173 adet CARDOX tüpü ve diğeri malzemelerinin, yaklaşık üç yıl geçtikten sonra, firmaya malzemeleri ile birlikte 100 adedinin satılması ve CARDOX sisteminin kurumda uygulaması durdurulurken firmanın bunu kullanabilmesi hususlarının TTK Teftiş Kurulunca incelenmesi.

BAŞKAN – Hukukçular hani "ezcümle" diyorlar ya Sayın Genel Müdürüm, bize biraz ezcümle yani sonuçlu bir şeyler söyler misiniz? Yani uzun hikâye bölümünü değil, son durumları lütfen.

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Sayın Başkan, sabahki oturumda da ifade ettim, Hema da şu anda bunu kullanmıyor, çünkü bunun ısıtıcısı çok pahalı. Dolayısıyla maliyetler artıyor, istediğiniz faydayı elde edemiyorsunuz. Biz bunu gidermek için TÜBİTAK ile bir ortak proje çalışması başlattık. Kaya ve kömür kırma amaçlı yüksek basınçlı gaz püskürtme sistemlerinin geliştirilmesi projesi, TÜBİTAK tarafından TARAL 1007 programı kapsamında yürütülmektedir. Proje 01/01/2011 tarihinde başlamıştır ve süresi on sekiz aydır. Projenin hedefi, sıvı karbondioksitli patlatma sisteminin yurt dışından temin edilen ısıtıcı kartuşlarının yurt içinde ucuz fiyatla üretilmesidir. Projede son aşamaya gelmiş olup ısıtıcıların yurt içinde üretiminden sonra kurumumuzda uygulanmaya başlanacaktır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunun olayla ilgisi yok, siz şu 173'ü açıklayın.

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Geliyorum, Sayın Vekilim.

Söz konusu firma da sıvı karbondioksitli patlatma sisteminin ısıtıcı kartuşlarının pahalı olması nedeniyle sistemi kullanmamaktadır. Teftiş Kurulunun tetkiki neticesinde firmaya denemek için verilen tüpler ile sarf malzemelerine ilişkin olarak; 173 adet CARDOX tüpü kira bedeli, 7 adet şarj başlığı ve 7 kalem sarf malzemesi niteliğindeki diğer malzemelerin satış fiyatının, gecikme faizleri ile birlikte 21/04/2010 tarihi itibarıyla 154 bin 744 TL artı 59 bin 616, 62 TL, toplam 214 bin 361, 15 TL olduğu ve bu miktarın, borcun tahsil edildiği tarihteki gecikme faizleri de dikkate alınarak firmadan tahsil edilmesi konusunda çalışmalar devam etmektedir.

BAŞKAN – Parayı aldınız mı?

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Almadık henüz Başkanım ama istedik.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bunu tam anlamadım.

BAŞKAN – Kamer Bey, soru soruyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, zaten Sayın Genel Müdürün konuşmasında bu tüplerin pahalı olduğu, Makine Kimya ve TÜBİTAK'la bu konuda bir yeniliğe gittiğini söyledi. Bizim burada anlamadığımız, “173 adet tüpü ve bazı malzemelerle bir firmaya verdik.” diyor, bunlar kaldıktan sonra bunları tekrar yani o firmadan mı satın alması burada öngörülüyor yoksa o firmaya satılması mı öngörülüyor? Bu anlaşılıyor yani bu 214 bin lira TTK'nın alacağı bir firmadan mı var yoksa TTK buraya mı ödeyecek? Ben anlamadım yani. Diyor ki: “Üç yıl geçtikten sonra firmaya malzemeleri ile birlikte 100 adedinin satılması...” hangi firmaya, bu Hemaya mı satılıyor?

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet.

KAMER GENÇ (Tunceli) – “CARDOX Sistemlerinin kurumda uygulaması durdurulurken firmanın bunu kullanabilmesi hususunun TTK Teftiş Kurulunca incelenmesi.”

Yani, siz “Biz, Hemaya 173 adet tüpü ve malzemelerini satalım mı?” diyorsunuz. Yani burada anlaşılıyor bu.

BAŞKAN – Cevaplayacak.

Ali Bey buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Efendim, burada 2 konu var. Bir tanesi bu teknolojinin yani kullanılması konusunda hemfikirler. Bu çıkıyor sonuçta, bunu deneme ya da öyle veya böyle.

Ama sonuçta diyoruz ki: “Bu para ya da şey, bunu sonuna kadar bu firma kullanmış ve kullanmak istemiş, dava açsa da verin” anlamında. Demek ki firmanın işine gelmiş. Bittikten sonra para istenince de pahalı olduğunu söylemiş. Ben Türkçe böyle anlıyorum.

Ancak şunu söyleyeyim: -tabii firma, bunun nasıl olacağının denenmesi açısından- Bunu Türkiye'de imal ederek, fiyatının daha düşürülerek kullanılabileceği hususunu özellikle, Genel Müdürümüz altını çizerek söylüyor, doğrudur. Ama konunun burada Sayıştay tarafından alınmasının o yönüyle değil, daha çok bir kamunun, orada, kamuda iş yapan bir firmanın hiçbir işlem yapılmadan bunları kullanması, kullandırılması ve paranın ödenmemesi konusu var. Bu konudaki sıkıntının... Sayıştayın özünde durmak istediği konu bu. Ben, birinci şık, o, tabii ki mutlaka konusunda araştırılacaktır, doğrudur ama bir özel sektör bedava bulmuş, pahalıymış, çok da ucuzmuş, önemli değil, çünkü para vermeyeceğine göre bunu kullanmış ve güzel gelir elde etmiş. Bu konuda paranın tahsilinde ya da vermesinde ya da oraya kadar süreç içerisinde bu sorumsuz davranışlar neden yapılmıştır, niçin yapılmıştır? Bunun peşinde Sayıştay. Bu paranın tekrar kamu zararı olarak görülmesidir ve bunun takip edilmemesidir, yani yönetme biçimindeki aksaklık ve sorumluluk içerisindeki kavramdan kaynaklanıyor. Ben bu konuda gereğinin yapılmasını yanındayım, taraftarıyım.

BAŞKAN – Necati Bey, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Tabii, bunlarla alakalı burada bu firma denemek için sizden talepte bulundu siz de bunu denemek üzere verdiniz ama bu deneme esnasında tabii ki burada sarf malzemeleri var, işte bu tüplerin kira bedelleri var. Dolayısıyla, nasıl bir anlaşma yaptınız ki verdiniz yani bunu denerken elbette bu tüpler bedava değil veya işte bir anlaşma yaptınız mı yapmadınız mı, bunu denemek için de olsa verirken? Bununla ilgili bir açıklık yok burada, bir ifade yok. Dolayısıyla, böyle bir anlaşma yapılmış olsaydı, arada bir sözleşme yapılmış olsaydı, muvazaalı bir konu hâline gelmezdi, bir.

Bir de ben merak ettiğim için soruyorum, bu tüpler hani pahalı olarak niteleniyor. Bu TÜBİTAK tarafından yapılan çalışmalar içerisinde üçte 1'e indirilmesi de gayet güzel bir şey. Merak ettiğim için soruyorum, o kullanımlık miktarla ne kadar kömür alabiliyorsunuz yani ne kadar kömür indirebiliyorsunuz o gaz püskürtmeyle?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Haydar Bey buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir satın alma veya işte yine bir satın alma işleminin zafiyetini hep beraber burada görüyoruz. Yine ufak diyebilirsiniz, rakam küçük diyebilirsiniz ama öyle işlemler yapılmış ki bu şirket için, bu şirket, bu kurumu ele geçirmiş. Yani diyoruz ya bazı şirketler Enerji Bakanlığını ele geçirmiş, bu şirket de, Hema da bu kurum ele geçirmiş. Nasıl ele geçirmiş? Çok basit örnek, bırakın rödovansı, sahaları veya oradaki yaptığı hileleri, uzatmaları aynı iş burada var: 05/07/2007'de denemek üzere 121 adet uzun, 52 adet de kısa tüp talebinde bulunuyor. "Denemek üzere" diyor, tamam. "Denemek üzere veriniz." diyorlar ama bir de tutanak yapıyorlar, diyorlar ki: "Eğer bunlardan zayı olursa birim fiyat üzerinden size bunu ödetiriz." Buraya kadar tamam, doğru, denemek üzere. İki yıl sonra 22/6/2009'da şirket, bunların denendiğini -Genel Müdürün dediği gibi değil, pahalı olduğu için üretimden vazgeçtik falan yok.- üretimde başarılı olduğunu, bunları kiralamak istediğini söylüyor. Kurum cevap veriyor, diyor ki: "Kiralama olmaz, satın alma olacak, satacağız bunları." Bunlarla ilgili diğer kurumlara yazıyor, resmî kurumlara. Satabilirsiniz deniyor ve süreç devam ediyor. Süreç devam ederken bu sefer Hema diyor ki: "Ya öyle şey olur mu, kaç yıldır sizin stoklarınızda bulunuyor bunlar. İşte bunların bir amortisman bedeli var, yıpranma payı var." Aklına gelen her türlü şeytanlığı söylüyor ve birkaç defa da hesap yapılıyor, rakamlar, başlangıç itibarıyla bildirilen birim fiyatlar birkaç görüşmeden sonra aşağı çekiliyor.

Bakın, arkadaşlar, adamlar bunları kullanmış, kullanmaya devam ediyorlar. 2007'den bu yana yaklaşık dört-beş yıl geçmiş, kurum bu cihazları oraya satamamış ve hâlen vatandaşların elinde. Kim bu şirket? Hema. Hâlen kömür üretimi yapamayan Hema ve defalarca ödetilmiş.

Şimdi, yine şeyin başında Genel Müdür bana bir cevap verdi, dedi ki: "500 ton üretimi tahsil edeceğiz." O 500 ton üretim 2012 yılının üretimi değildi, 2011'de yaptığınız sözleşmeye göre 2011'de tahsil etmeniz gereken paraydı. 13 liradan ton başına tahsil etmeniz gereken paraydı. Bu parayı ödedi mi? Bunu da soralım.

Bu nasıl bir şirket Ahmet Bey? Bunun yöntemi ne, biz bir öneride falan bulunabiliyor muyuz, bunun için bir önerge hazırlayabiliyor muyuz arkadaşlar? Yani siz tanıyor musunuz bu şirketi bilmiyorum. Taşkömürü işletmelerini ele geçirmiş, kurumların binalarını kullanıyor, sanki kurum içinde bir devlet işletmesi gibi çalışıyor. Tüm malzemeleri, sadece bu tüpleri kullanmıyor, sarf malzemelerini de kullanıyor. Genel Müdüre söyledim "Bir senelik stok niye tutuyorsunuz?" diye, herhâlde Hema'ya kullandırmak için tutuyorlar bir senelik stok. Adamların ihtiyacı var bu işi yapabilmek için. Arkadaşlar, gerçekten, eğer burada yetimin hakkını yemeyeceksek, milletin malını düşünüyorsak bu kurum hakkında ne yapılması gerekiyorsa, nasıl bir önerge, nasıl bir soruşturma yapılması gerekiyorsa lütfen yapalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, bu açıklamaları yaptınız da biz de istiyoruz ki Genel Müdüre sorular sorun müşahhas bilgili, belge...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bunların hepsi birer soru zaten benim söylediklerimin.

BAŞKAN – Anlıyorum da bilgi, belge, evraklı bir şey sorun, tüm heyet bunların cevabını alsın, alamıyorsa şimdi, daha sonra yazılı alalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hepsi burada var. Hiçbir sorunumuz yok, devletin memurları yazmışlar.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi bu 173 adet cihazı denemek üzere verdiğiniz bu şirket herhangi bir maden ocağı işletiyor muydu? Bu konuda bilgi istiyorum ve bu deneme süresi içerisinde bu şirketten bu cihazlarla ilgili herhangi bir ücret alındı mı? Ayrıca

satışı yapılan 100 adet cihazın satıldığı şirket bu Amasra'daki sahayı verdiğiniz şirket mi? Yani parasını ödemeyen bir şirkete Amasra'da tekrar niye bir saha veriyorsunuz, niye bir imkân sağlıyorsunuz? Diğer arkadaşların söylediği gibi, sanki bu, Hattatlar TTK'yı ele geçirmeye çalışıyor gibi bir görüntü var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, öyle görünüyor ki tabii, eski TTK Genel Müdürü orada şu anda çalıştığı için tamamen... Tabii, arkadaşlarımız da onun zamanında o Genel Müdürle beraber çalıştığından dolayı ne de olsa bir hatır gönül işi var yani o yıllarca burada amirlik yapmış, şimdi, onun için, o hatır gönül işi olarak bazı TTK'ya ait olan malzemeler orada kullanılıyor, parası alınmıyor.

Şimdi, ben sormak istiyorum Sayın Genel Müdüre, yani zamanında bu tüpler satın alınmış, niye kullanmadınız imalatla? Kullansaydınız madem. Getirmişsiniz, parasını vermişsiniz, pahalı da olsa onları kullanarak üretim yapsaydınız. Yani pahalı da ama parayı da vermişsiniz, bunları zamanında ithal etmişsiniz, getirmişsiniz niye kullanmadınız da... Pahalıysa zaten... Atacak da hâliniz yok, o pahalı hâliyle de kullanın, hiç olmazsa belli bir miktarda üretim yaparsınız. Onun için, yani kullanmamanızın nedeni ne?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben, tabii, konuya açıklık getirilmesi açısından isteyeceğim belgelerle ilgili...

Burada bir dönem, bundan önceki patlamalarda dâhil olmak üzere başlamak istiyorum. Tabii, şimdiki Genel Müdürümüz değil. Bugün hesap vermesi gereken ve burada Komisyonda olması gereken o Genel Müdürümüz herhâlde Rifat Dağdelen. Şu anda... Doğru mu? Bu, bugün bizde de, Komisyonda, raporda bulunması gerekiyordu ama şöyle bir bakarsam geriye dönüp bu işlemlerin hepsinin bu şirketle ilişkilerinin başladığını yani Hema Endüstri A.Ş. ile ilgili, sahanın ortak kullanılması, malzemelerin ortak kullanılması, sahanın içerisinden kantarların ortak kullanılması –devam ediyorum, ben bu kadar detaya girmek istemiyorum ama- onunla birlikte, sanki... Böyle olduktan sonra herkes müteahhitlik yapar yani hiç paraya da gerek yok.

Yine onun döneminde 2005, 2006, 2008 yıllarında da devam eden davalar var. Şu anda gündemde yok ama hâlâ devam eden davalar var ve özellikle Hema şirketinin bunun çerçevesinde, kendi, devletin kuruluşu kapılarını açmış, oraya talimatı birileri vermiş, uygulamaya, diğer maddeleri okuduğunuzda çıkıyor. Saha kullanımı, kantar kullanımı, malzeme kullanımı, yer kirası, saha emniyeti açısından kullandığımız personel giderleri yani bunların hiçbirisi verilmiyor, aynı şekilde bu tüp paraları... Yani bu kadar güzel bir çiftlik olamaz ama tabii bu yönetimde değil.

Şimdi, buradan bağlamak istiyorum, soruşturma buraya gitmeli bence. Arkadaşlar, sorum şu: Rifat Dağdelen 2531 sayılı Yasa'ya göre en az üç yıl sonra kamuya iş yapan bir yerde çalışamaz. Çok net yani çok net koyuyorum. Burada, bilgilerin sahibi, kullandır yani dönemi içerisinde çiftlik gibi kullandır, bunları al, aklanma ve yine suç işlemeye devam ediyorsunuz, 2531 sayılı, üç yıl içerisinde... Hele, özellikle, kamunun dışında özel sektörde çalışamaz, kendi iş yeriyle iş yapan bir firmada en üst düzeye getiriliyor. Burada şunu net ortaya koymak lazım: Burada bir organizasyon varsa o organizasyonun içerisine girmek istiyorum. Soru şu: Bu Genel Müdür orada çalışıyor mu? Bunun için, buradaki yetkili arkadaşlarımız burada, suç duyurusunda bulunması gereken bütün kamu kuruluşu buradalar. Bakın, burada bir ağ var, şebeke var, net söylüyorum. Onun için, bunun üzerine gidilmelidir. Buradaki Genel Müdürümüz onu aklamak zorunda değil, buradaki arkadaşlarımız onu aklamak zorunda değil. Onun meyvesini yiyen kişinin burada hesap vermesi gerekiyor. Bu da, bu tüp paraları da onun parasıdır ve onun imzasıdır. O sözleşmeleri burada yaptıysa, 2006 yılından devam eden mahkemeler de dâhil olmak üzere –Sayıştayımız da burada, daha sonra söyleyeceğim- o arkadaş mutlaka... Bu vebali buradaki arkadaşlar sürdürmemelidir. Onun için, bu sözleşmeyi yapan o insanın kurum olarak, bir: Bu sözleşmenin, bu Genel Müdürümüz Rifat Dağdelen zamanında Hema'yla ilişkili tüm soruşturmaların belgelerini istiyorum. Bununla ilgili kaç yılında, ayrıldıktan sonra firmaya geçtiğini –siz bilemezsiniz ama biz biliyoruz kamudan- kaç yılında ayrılmıştır? Ondan sonra, ayrıldıktan sonra bu firmayla ilişkileri... Sizi ziyarete gelmiş midir? Bu özel bir soru değil, doğrudur, girer kapıdan çünkü. İlişkiler devam ediyor mudur, sizinle görüşmeleri? Çok net. Ve yine, bununla ilgili devam eden, Hema'yla ilgili soruşturma ve sözleşmelerde kendi imzası olan tüm, hepsini istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Rifat Dağdelen üç günlük raporu bize göndermiş. Burada, raporun üstünde de Hema Endüstri A.Ş.'den de çekilmiş. Burada böyle.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Tamam, bu kadar basit.

BAŞKAN - Bu arkadaşımız, bu Sayın Genel Müdür orada çalışmaz gözüküyor ancak bununla alakalı tabii, savcılığa da suç duyurusunda bulunabiliriz hep beraber yani bunu buradan da zaten söylüyoruz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Tabii, bulunalım. Böyle şey olmaz.

BAŞKAN – Ancak orada çalışıp çalışmadığını biz bilmiyoruz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Basında yazıyor.

BAŞKAN – Şimdi, basın yazıyor da resmen orada çalışıp çalışmadığını Sayın Genel Müdür biliyor mu onu soralım ayrıca?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Bize resmî bir bilgi ulaşmadı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Soru sordum, cevaplayacaksınız.

Arkadaşların sorusu var.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Sayın Başkanım, ben de... Gerçi siz de sordunuz bu Genel Müdürle ilgili, hakikaten Hema'da çalışıyor mu? Bir de başka bir soru sormak istiyorum. Bu Hema şirketinin Türkiye Taşkömürü Kurumuyla ilgili yaptığı işlemlerde ciddi bazı sıkıntılar gözüküyor, Sayıştayın raporlarında da. Şunu sormak istiyorum: Bir iş yapılıyor, bir ihale alınmış, ondan sonraki aşamalarda da değişik ihaleler –herhâlde- alınmış ve uyuşmazlık durumu söz konusu olmasına rağmen gene bu şirketle devam edilmiş. Hangi tarihlerde bu tür bir uyuşmazlık Hema'yla hasıl oldu? Ve o tarihten sonra olan sözleşmelerin de ben de tarih ve bilgilerini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, ben de bu Rifat Dağdelen sizden ayrıldıktan sonra -ki Ali Bey çok güzel bir soru sordu Hema Endüstri A.Ş. ile sizin aranızda resmî imzalar var mı, yok mu? Bunları çok kısa zamanda, sözleşmelerde, herhangi bir yerde, oraya geçtikten sonra sizinle böyle bir yazışmaları var mı, yok mu, imzasını taşıyan? Onları çok kısa zamanda Komisyonumuza bekliyoruz, biz ilgili arkadaşlarımıza bunu vereceğiz.

Evet, cevapları alalım.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Bize herhangi bir resmî başvuru yok Rifat Bey'in orada çalıştığına dair. Beni de kendisi hiç ziyaret etmedi. Emekli olduktan sonra da zaten hiç ziyaret etmedi, hiç görüşmedik.

BAŞKAN – Bizim sorumuz net, sizi ziyaret edip etmediğini...

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Kardoks ile ilgili teknik bilgi vermek istiyorum ben Sayın Başkanım.

Kardoks, bir metrelik bir demir boru düşünün, kenarında bir plaka var, boruya kıyasla daha az dayanıma sahip ve içine dışarıdan, tanklardan 2 kilogram civarında karbondioksit gazı dolduruyorsunuz dışarıda. Isıtıcıyla ateşliyorsunuz, ısıtıcı, ani genleşme söz konusu oluyor, karbondioksit gazını ani genişletiyor ve o plakayı patlatan o basınçlı gaz, kömürün içine zaten sondajla yerleştirilmiş Kardoks tüpü kömürün içinde patlıyor. Bu patlama neticesinde de kömür parçalanıyor, biz kömürü üretmiş oluyoruz. Bu, tabii, damarın kalınlığına göre üretim miktarı değişir. Yani “Şu kadar ton bir patlatmada kömür üretiriz.” demek çok mümkün değil, damar kalınlığı 2-3 metreyse farklı bir miktar çıkar, 1 metreyse farklı bir miktar çıkar. Ortalama 10-15 tona kadar kazılabilir bir patlatmada.

Bir de, Hema firmasının bizde 2 sahası var. Bir tanesi hâlen üretim yaptığı Armutçuk bölgesindeki saha, eksi 300 üzeri, bizim çalışmadığımız, terk ettiğimiz rezervleri almak üzere orada faaliyet gösteriyor ve orada şu anda fiilen üretim yapıyor. Diğeri de hazırlık yaptığı Amasra bölgesindeki saha. Orada yaklaşık 400 milyon ton kömür var, bakir bir alan, ilk defa Hema kazma vurdu ve biz Hema'ya verdiğimiz süreleri sözleşmenin 18'inci maddesi gereğince veriyoruz. Sabahki oturumda da ifade ettim, verdiğimiz bütün süreler yargı süzgecinden de geçti. Hema şu anda orada madencilik yatırımları yapıyor. 2013 yılının Ocak ayında da hazırlık süresi bitiyor. Hazırlık süresinde taahhüt ettiği 500 bin liranın karşılığı redevans bedeli 2013 yılının Ocak ayında gerçekleşiyor ve biz onu o tarihten itibaren alacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 5'inci önerinin gereği yerine getirilememiş daha para tahsil edemediği için.

İzlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Benim cevaplarım gelmedi. Verdiğimiz sorulara cevap vermiyor ki yani.

BAŞKAN – Ayrıca, cevap alınmayanlara da yazılı cevap bekliyoruz.

6'ncı öneriyi okutuyorum ancak 2009 yılının 2 numaralı önerisiyle aynı mahiyette olduğu için 2009 yılına ait görüşmelerde bunu karara bağlamıştık ama yine okuyalım.

“22 Haziran 2007 tarihli ihale kapsamında alımı yapılan ve Mart 2008 tarihinde teslimine başlanan akülü ocak lokomotiflerde devreye alma çalışmaları esnasında başlayan ve sonrasında devam eden sorunların üç yıldan fazla bir süredir

giderilemediği, bu nedenle 200 saatlik performans testleri yapılarak geçici ve kesin kabullerinin yapılamadığı, bir bölümünün ocaklarda sürekli ve verimli bir şekilde amacına uygun çalıştırılmadığı görüldüğünden, lokomotiflerde tespit edilen sorun ve arızaların en kısa sürede giderilmesi ile eksik olan yedek parçalarının temin edilmesine yönelik olarak üretici firmanın uyarılması, gerektiğinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda iade seçeneği de dâhil olmak üzere, bu alıma ilişkin sözleşme ve şartnamelerine noksan ve kusurlu işlere ilişkin hükümlerinin uygulanması.”

BAŞKAN – Evet, izlemeye almıştık.

7’nci öneriyi okutuyorum:

TTK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI BURHAN İNAN - Raporun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap alalım:

Raporun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Değerli üyeler, sabahdan beri zaten birçok soru sorduk, konuştuk hepinize çok teşekkür ediyorum.

7 numaralı önerinin de izlenilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Hep beraber izliyoruz.

Bu kadar soru-cevaptan sonra soru kaldı mı bilmiyorum ama soru sormak isteyen arkadaşımız varsa...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Genelli ilgili mi?

BAŞKAN – Bütün sabahdan beri hep genel konuştuk Haydar Bey biliyorsunuz.

Biz tamamen... Biz kesinlikle sınır koymadık, bütün geneli ve özeli konuştuk ama yine eksikler varsa söz veriyorum.

Buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Biraz önce ifade edildi geçmişte yapılan soruşturmalar, geçmişte bazı öneriler vardı, o önerilerin akıbetini ben –işin doğrusu- bilmediğim, öğrenmediğim için burada sormak istiyorum. Bir öneri, daha önce -ben yanlış hatırlamıyorsam- Demir Madencilikle ilgili hatta yargıya da sirayet eden bir konu vardı. 20 bin ton kömürün oradaki öneride redevans ödenmediğiyle alakalı bir konuydu yani bu da ÇATES’deki ilgili firmanın kestiği faturalarla TTK’ya ödediği redevans bedellerinin arasındaki farktan tespit edildiğiyle alakalı arada bir sıkıntı oluşmuştu, bu, yargıya da zannediyorum yine, taşındı. 20 bin tonluk redevansı firma ödedi bildiğim kadarıyla ama yargı süreci de yine bu şekilde devam ediyordu. Ben o zaman alt komisyonda şunu da ifade etmişim: Aslında, bu konunun iki türlü araştırılması gerekirdi çünkü bu firma sadece ocaklarından gönderdiği 20 bin tonu TTK’ya redevansını ödemedi göndermiş de olabilir, bu da bir soruşturma yoludur ancak başka bir şekilde yani hiç göndermediği hâlde naylon fatura da kesmiş olabilir yani kantarlarda birtakım oynamalarla 20 bin ton fazlalık bir fatura da kesmiş olabilir. Dolayısıyla, ocağından böyle bir kantarla belki taşınmadığı için de bu şekilde bir durum söz konusu olabilir diye ifade etmişim ama Sayıştay veya o günkü YDK bu konuyu bu şekilde dikkate almadığını biliyorum. Ben bu soruşturmanın akıbetini merak ediyorum. Bitti mi, bitmedi mi? Yargı süreci, TTK redevansını alıp sadece o konu bitti mi veya redevans iade mi edildi? Bunu merak ediyorum çünkü o öneri gündemden de kalktı, herhâlde konu halledilmiş olması lazım, bir şekilde doğru veya yanlış. Bunu sormak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, son cümleleri alıyoruz arkadaşlar.

Buyurun Ali Bey.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, Zonguldak ilimizde 17 Mayıs 2010 tarihinde meydana gelen ve tüm ulusumuzu derin üzüntüye boğan kazada ölen 30 maden işçisinin geride kalan yakınlarına kurum tarafından ne kadar tutarda ve hangi şekilde yardım yapıldı? Alt yükleniciye ait yaptırımların uygulanıp uygulanmadığının bildirilmesini istiyorum.

Yine, İş Kanunu’na baktığımızda, 4857 sayılı İş Kanunu niteliğinde baktığımızda, özellikle Sayıştayımızın cevaplamasını istiyorum, Sağlık personelinin istihdam edilmediği nedeniyle kurumun cezalı duruma düştüğü anlaşılmaktadır. 2010 yılı, sayfa 23 ve 213’te bahsediliyor. Kurumun bu konuda bir cezai muhatap olup olmadığı, ödenmiş bir cezasının sonunda rücu edilip edilmediği kurum yetkilileri tarafından sorulmuş mudur, incelenmiş midir? Sayıştayımızın bu konuda bize açıklık getirmesini de istiyorum.

Ama en önemli konulardan bir tanesi, tabii, bu 2008 yılından devam eden Demir Madencilik firmasının MİGEM yani fiş, kantar fiş, sevk fiş, hâlâ günümüzde geçerli olan, bakın 2008’den beri devam ediyor, bu denetimlerin, yargı safhasında olduğu bahsediliyor Sayıştay raporlarında. Konuya değinerek sürecin devam ettiği ifade edilmiştir. Yargı süreci hâlen devam etmekteyse,

önerinin komisyon gündeminde bekletilmesi gerekmez mi? Yargı süreci sonuçlandıysa neticesi ne oldu? Ve bu konuda da net bir bilgi... Çünkü 2005 yılından beri devam eden, 2008'de de soruşturmada geçen bir konu. Bu anlamda sorumu devam ettirmek istiyorum. En önemli konulardan bir tanesi de, bence kömür alımlarında 2005 yılında denetim raporunda olan, 2004-2005 yıllarında devam eden, yani bunlar da dikkat ederseniz hep eski Genel Müdürümüzün dönemlerine giriyor bildiğim kadarıyla. Bununla ilgili -kısa konuşmak gerekirse, detaylarını girmiyorum- orada sonuç itibarıyla, yine 2010 yılı raporunda yargılamanın devam ettiği belirtilmektedir 68 ve 69'uncu sayfalarda küçük bilgi hâlinde. Yargılamanın sonuçlanıp sonuçlanmadığı, sonuçlanmış ise sonucunu, sonuçlanmamış ise hangi aşamada olduğu konusunu bize bildirirseniz, net bilgi alabilirsek bu konuda da bizlerin aydınlatılmasını ben özellikle rica ediyorum.

Bir de, çok önemli konu, Hema Şirketiyle ilgili devam eden ve 2010 yılında da öneriler kısmından kalkan ve Hema'yla ilgili, Genel Müdürümüz az önce söyledi ama bana... Hema'nın dört tane bizde sahası var: Bir tanesi bir bölgede, bir tanesi büyük saha olarak -az önce söylediniz bana verdiğiniz bilgi notunda- 4 tane.

Şuradan bakarak söyleyeceğim, okuyorum: 4 tane sahanın... Kandil'de eksi 300 üzeri ve Alacaagzı sahası. Alacaagzı kuvars kumu sahası, Kirenli kuvars kumu sahası -devam ediyorum- yine, Amasra'daki o dediğiniz büyük saha, Amasra B sahası olmak üzere 4 tane Hema'nın devam eden işi var ve bunlarla ilgili bu dönemde özellikle az önceki topladığımız, benim de diğer konuda sorduğum sorular içerisinde Hema'yla ilgili sözleşmeler hangi genel müdürlük tarafından, yönetimde kimler vardı, hangi genel müdür zamanında ihale edilmiştir? Ve bununla ilgili, uzatma sürelerinin altında imzaları olan ve Hema'nın özellikle 3 kez süre uzatımının yani arama safhasındaki, kuyuların yapılma safhasındaki sürelerin sözleşmelerinin ve arama safhasındaki taahhüt ettiği redevanstaki ücretlerin ödenip ödenmediği kurumumuza, bununla ilgili bize bir bilgi ya da CD ortamında da olabilir, gönderebilirseniz sevinirim. İnşallah bundan sonraki dönemde, bu tür, özellikle tabii, sonuçta şunu söylemeye çalışıyorum, burada bir cümleyi özellikle vurgulamak istiyorum: Bir dönem, burada -siyasi boyutunu tespit etmek istemiyorum ancak yönetim ve siyasi boyut olmadan kimse cesaret edemez. Bu kadar büyük bir...- siyaset, bürokrasi ve özel sektör iş birliğinin net bir örneğini burada görüyorum. Ben de özel sektörden gelen ve kamuda da bulunan bir insan olarak söylüyorum. Bütün her şey, özellikle bu şirketlerin çok sıcak ilişkileriyle değildir, bu boyutları da vardır, koruma altındadır. Ama az önce Başkanımızın da ifade ettiği gibi, bir insan ne kadar cesaretlidir, ne kadar da şey... Telgrafının masrafını bile o firmadan çekerek buraya gönderiyorsa, az önce öyle algıladım, bu bir cesarettir. Bu, yasayı dinlememektir. Bu, yetimin hakkını, bu insanların burada parasını rahat rahat yiyip bilgilerine veren ve özellikle o kadar imzaları attığı ve kamuda büyük çiftlik gibi kullandıran o insanın yanına kalmaması gerektiğini diliyorum ve bu konuda da gerekli her türlü araştırmanın, onunla ilgili imzaların... Ben özellikle rica ediyorum çünkü bu, büyük bir olaydır, küçük bir olay değildir, büyük bir cesarettir; cesaretin arkasında mutlaka -kendine çok fazla güven olduğuna göre- birileri vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, ben de arada, müsaade ederseniz soru sorayım. Bu, Hema Endüstri A.Ş. gerçekten sizin alanınızda böyle cirit atıyor mu, bilabedel sizden bir şey alıyor, kullanıyor mu veya siz ona kullanıdırıyor musunuz? Bunları öğrenmek istiyoruz.

Ayrıca, yönetim kurulu üyelerimizden arkadaşlarımız...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Şirkette ilgisi olan var mı acaba? Onu da bilmiyorum tabii.

BAŞKAN – Hayır, şöyle: Bu Rifat Dağdelen'in Hema'da çalışıp çalışmadığını bilen var mı arkadaşlar içinizde?

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Ben sorayım, bitireyim de müsaade ederseniz... Ben size sonsuz söz veriyorum.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Yok, o konuda bir bilgi aldım da onu söylüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TTK YÖNETİM KURULU ÜYESİ ARİF HİKMET CESUR - Yani Sayın Başkanım, resmî bir bilgi değil tabii ki, şimdi konuşmalardan sonra İnternette araştırdığımda Bartın'da çıkan bir gazetede, bir ay kadar önce, 4 Kasım 2012 itibarıyla Hema'da işe başlayacağına ilişkin bir haber var. 4 Kasım tarihli gazetede çıkmış. Kurumdan da bildiğim kadarıyla 2010 yılı başında ayrılmış.

BAŞKAN - Neyse, yani çalışmaz.

TTK YÖNETİM KURULU ÜYESİ ARİF HİKMET CESUR – Yani 2013 yılının başında üç yıl olacak. 2531 sayılı Kanun'a göre üç yıl dolmamış.

BAŞKAN - Dolmamış...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Dolmaz, daha 2013'te dolacak.

BAŞKAN – Tamam, yani bu arkadaşımız, yıllarca genel müdürlük yapan birisi bu kadar konuları da biliyor olması lazım diye düşünüyorum.

Evet, Haydar Bey, son cümlelerinizi alıyoruz.

Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, önce tutanaklara geçmesi için söylüyorum. Mehmet Bey’e bir söz vermiştik biz, Ceylanpınar’da göçerlerin problemini çözmek üzere, hatta komisyon başkanı da o sözü vermişti, bunu söylemek zorundayım.

BAŞKAN - Ama şimdi konumuz farklı.

HAYDAR – Bir dahaki Komisyona gelirken hazırlıklı gelin. Mehmet Ağabey’e verdiğimiz sözü yerine getirelim diyorum, bu bir.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Doğrudur Sayın Başkanım...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şirket gerçekten Hema’yla birlikte adı anılır duruma gelmiş. Yani, TTK artı Hema. Kurumun binaları kiralanmış, hatta aynı güvenlikten yararlanıyorlar. Giren çıkan belli değil, bu kurumun personeli mi yoksa Hema’nın personeli mi? Yani orada bir, şirket içinde şirket oluşmuş.

BAŞKAN – “Oluşmuş mudur?” diye sorulmuş da arkadaşımız cevap versin Sayın...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben okuduklarımı yorumluyorum, soru sormuyorum ki.

BAŞKAN - Anlıyorum da soru sorun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O zaman Sayıştaya sorayım ben “Oluşmuş mudur?” diye.

BAŞKAN – Kime sorarsanız sorun. Bakın, serbestsiniz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Genel Müdür “Oluşmadı.” diyecek bana çünkü burada, kitapta öyle yazıyor.

Yine, personel idarelerine baktığımız zaman, personel yönetimine baktığımız zaman 86 kişinin, geçmişte çok deneyimli, müşavir, teknik personel, teknik müdür seviyesindeki 86 kişinin kullanılmadığını ve bunlara sadece maaş ödendiğini görüyoruz. “Bu doğru mudur Sayın Genel Müdür?” diye ilave edeyim o zaman. Tabii, olumluları kimse söylemez, olumsuzlukları söylemek zorundayız, bizim görevimiz de bu ki, şirketin daha iyi idare edilmesi, kârlı bir kuruluş hâline dönüşebilmesi içinde bunları söylemek zorundayız.

Satın almadan çok örnek verdik. Satın alma kurumu, bence tamamen baştan yenilenmeli. Yani personeliyle, oradaki tüm insan profili değiştirilmeli. Kamuda biraz zordur bu işler ama benim kişisel önerim, Genel Müdür başarılı olmak istiyorsa bütün satın alma personeli değiştirilmeli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na göre de satın almanın gereği yerine getirilmeli.

Niye söylüyorum ben bunu? Bakın, Zonguldak ili Bolu iline çok yakın. Türkiye’de “orman” denildiği zaman aklımıza Bolu gelir ama maden direklerini vatandaşlar 300 km-500 km ötedeki illerden alıyorlar. Tabii, bu orman işletmesiyle ilişkilere de bağlı. Üretilir mi? Bana göre üretilir. Burada nedir? 3 milyonluk lojistik maliyeti var. Bu, düşürülebilir en basit örnekten yola çıkarken. Bu bile –Sayıştay raporlarına baktığımızda- üç-beş senedir devam ediyor. Bir kurum, bu kadar basit bir olayı beş senede çözemiyorsa biz bunu ne konuşacağız? Seneye geldiğinizde yine maden direğini mi konuşacağız burada? “Niye almadınız, niye Bolu’dan temin etmediniz mi?” diyeceğiz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Daha orada nakliyeciler var canım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tabii, birileri var mutlaka. Niye temin etmiyorsunuz? İnşallah gelecek yıl bunu konuşmayız burada, Sayıştay da böyle bir rapor vermez. Çünkü biz 2010’dan gidiyoruz.

En önem verdiğim şeylerden bir tanesi de stoktur. Bu stoku, daha önceki konuşmamda söyledim. Kurumun iyi yönetilmediğinin açık ifadesidir stokların, sarf malzeme stokunun yüksek olması. Onlar nereden yerler Mehmet Ağabey? Sen ticaretten bilirsin. Cepten yer, değil mi stoku bulunduran insan?

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Zarar yazar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – “Zarar yazar.” diyorsunuz.

Yine, dünyanın ilk önce çözdüğü PDKS dediğimiz Personel Devam Kontrol Sistemleri ki, artık Türkiye’de “Ben bilgisayarın tuşuna dokunuyorum.” diyen herkes bunları yazmaya başladı ama bu kurumdaki personelin mevcut ve namevcut durumlarının, izinlerinin, her şeyinin kontrol edilebileceği bir sistemin doğru çalıştırılmaması ya da eksik çalıştırılması ya da bunun kontrol edilmemesi bana göre büyük bir yetersizliktir diye düşünüyorum.

Kaçak kömür ocakları, redevanslı şirketlere terk edilen alanların verildiği söyleniyor...

BAŞKAN – Haydar Bey, Ali Bey bile gidiyor! Sizi bekliyoruz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Hayır, yok, yok. O devam etsin.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bekleyin, bekleyin. Bunu söyleyeceğim.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bekliyorum, bekliyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, redevans sahalarının bulunamadığı, kaçak redevans sahalarının işler bittikten sonra ihbar edildiği, oraya yapılan baskınlarda da kömürün çıkartıldığı, ne ekipman ne de eleman olmadığı görülüyor orada. Yahu arkadaşlar, 21'inci yüzyılda yaşıyoruz ve uydudan, daha vatandaş temelini atmaya başlamadan, kepçeyi getirip temel kazısı yapmadan kaçak bina inşa ettiğini fark ediyoruz artık. Eğer biz, bu redevans sahalarını izleyemiyorsak, buradaki kaçak kömür üretimini izleyemiyorsak yine bir yönetim zafiyeti var demektir, teknolojiyi kullanmıyoruz demektir. Yine, fiber optik kablolarla döküyoruz her tarafı. Fiber optik kabloların amacı şudur: İnternet'e hızlı ulaşım için yapıyoruz ki burada görüntü aktarımı da çık hızlı oluyor. Bu sahaları görüntüleyebilirsiniz, bunda da bir sıkıntı yok. Yani şimdi, buradaki kaçağı önlemek, üretim maliyetlerini düşürmek için hiç gayret sarf etmemişsiniz Sayın Genel Müdürüm. Yaptığınız bir şey varsa, böyle bir gayretiniz varsa bunu bize söyleyin. Sorum bu: Böyle bir gayretiniz var mı, maliyetleri düşürmek için veya kaçağı önlemek için?

Yine, bir başka problem: Kantar. Biz, Çan'a gittik, Çan'da güzel bir sistem kurmuşlar. Kömürü çıkartıyor redevansçı şirket, geliyor, otomatik kantarlara giriyor. Otomatik, insan yok. Bilgisayar sistemine bağlı, yeşil ışığı yanıyor ve terk ediyor sahayı, gidiyor kömürünü boşaltıyor. Şimdi, Çan bunu yapmış, becermiş, Türkiye'nin en eski kömür işletmelerinden biri olan Zonguldak'ta kömürün ne kadar çıkartıldığını, sadece redevansçı şirketlerin beyanına bırakmışız. E, ben, nasıl istersem o kadar çıkartırım yani gönlüm ne kadar size beyan etmemi istiyorsa o kadar veririm. Bu insanların hepsi orada para kazanmak, kâr etmek amacıyla gelmişler, yöntemi ne olursa olsun. Şimdi, bu da bir yönetim zafiyeti. Bunun için ne öneriniz var Sayın Genel Müdürüm? Kantar olayını nasıl çözeceksiniz? Sorunun biri de bu.

Rezerv tahmini. Rezerv tahminini yapamıyorsunuz, yapamadığınızı HEMA'ya vermiş olduğunuz kömür işletmesinde gördük. Yine Sayıştay raporlarında, rezerv tahmini yapmışsınız, insanlar ihaleye girmişler, eşit şartlarda yarışmışlar, demişler ki: "Burada 400 milyon ton kömür var, 200 milyon ton kömür var." A şirketi, B şirketi, C şirketi ihaleye girmiş, buna göre birim fiyatlar vermişler, HEMA talep etmiş, "Bu kadar kömür yok." demiş ihaleyi aldıktan sonra. Bizim kurum da ona ayak uydurmuş, "E, doğru söylüyorsun, bir üniversitenin görüşünü isteyelim." demiş. Üniversite, işte orada şu kadar, kurumun tahmin ettiği kömür rezervinin altında bir rezerv bildirmiş, rezerv bildirince de HEMA hemen üzerine atlamış demiş ki "Siz bizi yanılttınız, burada bu kadar kömür rezervi yok, onun için de süre uzatımı, gereğinin yapılması." diye hemen mahkemesine soruşturma açılmasını talep etmiş.

BAŞKAN - Sorunuzu alabilir miyiz Haydar Bey?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki, bu iyi bir yönetim midir Sayın Genel Müdür? Soru bu.

BAŞKAN – Peki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, son bir soru sorayım o zaman. Eski Genel Müdürle ilgili bir şey söyleyeyim de. Gitmeden önce yine bir kıyak yapmış HEMA'ya. On gün önce bir alandaki, ocaktaki süresini on yedi ay on gün uzatmış. Gitmeden önceki son genel kurul toplantısında, on yedi ay dokuz gün veya on gün süre uzatması yapmış, son kıyağını da böyle yapmış HEMA'ya.

Şimdi, ben bir soru sorayım, kapatıyorum o zaman: Redevans firmalarından kaçak veya kayıt dışı üretim yapan firma var mıdır, varsa kimlerdir? Eğer bunun tespitini yapmışsanız -hiç yaptığınızı zannetmiyorum ama- nasıl bir cezai yaptırım uyguladınız?

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum tüm arkadaşlara.

İlave soru kaldı mı arkadaşlar?

Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, yaklaşık üç yıldır genel müdürlük yapıyorsunuz. Yani genel müdür olduğunuz tarihten bugüne kadar yapmayı planladığınız projelerin kaç tanesini yapabildiniz? Yapamadıklarınızda sıkıntılar veya engeller nerelerden kaynaklanmıştır? Birinci sorum bu.

İkinci sorum: Sizden önceki Sayın Genel Müdür Rifat Dağdelen sadece dağları delmekle kalmamış Taş Kömürü İşletmesini de delmiş anlaşılan. Az evvel, HEMA şirketler grubunun benim seçim bölgemde, Tekirdağ'da da fabrikası var, orada üst düzey yönetici bir arkadaşı aradım. Bu emekliye ayrılan genel müdürle ilgili bilgi sordum. Bana arkadaşımın dediği: "Bir ay Amasra'da danışman olarak çalıştığını." Zannedersen sonra ayakları suya değdi, yaptığının yasaya aykırı olduğunu anladı, yasal olarak ayrılmış ama raporunu

hâlen o şirketin faksından gönderdiğine göre bu illiyet bağı kurulur ve Sayın Başkan, bununla ilgili de burada karar alalım, savcılığa suç duyurusunda bulunalım, elde belge de var. Bu ispat edilebilecek bir şeydir. Ben, hukukçu değilim ama zannedersem onlar geçerlidir.

Bir de ayrıca, bu HEMA şirketler grubu ve HATTAT şirketler grubuyla ilgili yasal süreler ne kadarsa, ne kadar geriye gidebileceksek, yapılmış bütün sözleşmelerin birer suretini istiyorum,.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Aslında, arkadaşlarımız tabii, çok şey söylediler de, TTK, öyle bir kurum hâline gelmiş ki maalesef kamu menfaatini götümeyen, yönetimi elinde bulunduran arkadaşlar, bir kamu personeli sorumluluğu içerisinde hareket etmeyen, devletin menfaatini gözetmeyen, maalesef çok laçka bir yönetim hâline gelmiştir. Şimdi, arkadaşlarımız tam söylediler ama bu alımlarda, mesela, birkaç tane müesseseniz var, o birkaç müessesede yapılan, onlarla ilgili olarak yapılan alımların bir merkezde yapılması bence daha isabetlidir çünkü her müessese için ayrı ayrı alım yapınca parçalı alım yapıyorsunuz, fiyatlar değişik oluyor. Bu isabetli bir davranış biçimi değildir. Dolayısıyla, bütün müesseselerinizde tek bir alım merkezi kurulmak suretiyle bir alım yapılmasının daha isabetli olacağına inanıyorum.

Burada, 2010 raporunda belirtildiğine göre, 100 bin ton kaçak kömür var, bir defa satılıyor piyasada. Yani bu kadar teşkilatınız var. Neden bu kaçak üretim önlenemiyor? Bu rantlardan yararlananlar kimlerdir, bunların arkasında kimler var? Bu redevans hakkından dolayı şu anda size borçlu olan redevans sahibi işletmeler var mıdır, bunlar hangileridir? Arkadaşlar söylediler, ben de söyleyeyim, bunların da isimlerini istiyorum. Aslında arkadaşlar çok şey söyledi de, ben de fazla uzatmayayım. Ben bu iki şeyi vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, 100 bin ton kaçak kömür var mıdır? Ben de soruyorum, Kamer Bey'e ilave olarak. Kifayeti müzakere yapabilir miyiz?

Mehmet Bey, sizin sorunuz mu var?

MEHMET GELDİ (Giresun) – Geneli üzerinde konuşmuyor muyuz?

BAŞKAN – Geneli üzerinden konuşuyoruz ancak...

Evet, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Zaten ben pek konuşmadım.

Şunu söyleyeyim öncelikle, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Sayın Genel Müdür ve sayın yönetim kurulu üyesi arkadaşlar, burada çizilen tablo, geçmişteki hesaplar -kendi sunduklarınıza göre- arkadaşların söyledikleri biraz önce, Sayın Haydar Akar'ın biraz önce dile getirdiği husus, HEMA'yla olan ilişkiler... Yani bunların sorumlusunun sadece Sayın Rifat Dağdelen olduğunu düşünmüyorum çünkü bu işlemlerin yapıldığı... Yani bu ilişkiler geçmişten beri başlıyor, Sayın Genel Müdür bu kurumda 1990'dan beri çalıştığını ifade etti ve Genel Müdür Yardımcısı, Uzman, Müşavir, Yönetim Kurulu Üyesi, birçok kademedede bulunmuş, diğer arkadaşlar da bulunmuş.

Yani bizi en fazla üzen şu: Bu kurum yani kömürde dünyadaki fiyatların artışından dolayı yüzde 60'a yakın artışlar olmuş - sunduğunuz 2006'ya göre mukayese ediyorum- ama bizim giderlerimiz, zararımız da yüzde 30 artmış. Yani, üretim miktarı düşmüş, düşmüş olabilir. Nedenleri? Yani biraz önce bir gerekçe söylediniz: "İşte efendim, bizim kömür kaynaklarımız, damarlarımız uygun değil." Peki, ek bilgiden okuduğum kadarıyla, işte, metan gazından tut diğer gazlarla ilgili, enerji üretmeyle ilgili ihale yapmışsınız, gayet güzel talipler de çıkmış. Bugün, teknolojiler değişti, gelişti, buna göre oradan enerji üretebileceğini düşünerek, bu kadar, "Nerede enerji vardır, nerede yoktur?" hesabını yapıp da firmalar teklif verip ihaleye girebiliyorsa herhâlde biz de galerilerin daha sağlıklı olabilmesiyle ilgili, daha sağlıklı taban yollarının açılmasıyla ilgili çalışmaları yapabiliriz. Ama ben şunu söyleyeyim: Yani nedense bir şey göremedim yani Sayın Genel Müdür ve ekibini de ortak ediyorum çünkü bir duyarlılık göremedim. Bize, bir dahaki toplantımızda buraya gelirken, yani geçmişten beri alın şöyle bir on yıllık, yirmi yıllık kurumu, "Ne yapabiliriz, neler geliştirebiliriz, bu kurumu nasıl kârlı hâle getirebiliriz?" yani bir iddianızı ortaya koyun. Biz burada daha önce de böyle yine bir kuruluş daha gördük.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yirmi yıla ne gerek var? On yıl işte, on yıldır iktidarsınız, Allah aşkına yani.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Kurumun zararlarının ne kadar yıldır olduğu belli. 10 yıllık olsun fark etmez.

Sayın Genel Müdür üç yıldır Genel Müdür olduğu için... Yıllara bağlı olarak da durum meydanda.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Millet öyle anlamaz, doğruyu bulmanın yoluna bakmamız lazım.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Ortaya bir hedef koymanız lazım: “Şu kadar zarar ederken şu kadar azalttık; şu kadar iyileştirme adımları attık, şu kadar teknoloji yenilemesi yaptık, şu kadar şunu yaptık.” Ama ben, maalesef baştan beri izliyorum, en ufak gayretli bir tavır göremedim, onu söyleyeyim. Bir tiyatro gibi bir olay anlatıldı biraz önce, o tiyatroyu sizler de izlemiştiniz. Kusura bakmayın yani, savcılığa suç duyurusunda bulunulması doğru, bulunmalıyız ama Sayın Genel Müdür ve yönetim kurulundaki arkadaşlar da üzerine düşenleri bunca zamandır ne yapmışlar? Bu tiyatroyla ilgili ne yapmışlar?

BAŞKAN – Var mı o tiyatro, bilmiyoruz ki arkadaşlar? Cevap almadık ki daha.

Hep tiyatrodan bahsediyoruz, bir sürü yorumlar, sorular ama cevapları almadık.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Ben en azından şunu söyleyeyim: En azından bir dahaki toplantıda, yani hesaplarını görüştüğümüz dönemde, bu şekilde tatmin edici bir çalışmayla ve hedeflerle gelmelerini arzu ederiz. Böyle olmadığı takdirde... Yani bu şekilde maalesef, kuruma sahip bir Genel Müdür karşımızda göremedik, onu söyleyeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, Komisyon toplantımızda, komisyon üyelerimizin yönettiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere toplantı tutanaklarının tarafınıza tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı cevap vermeniz gerekmektedir. Tüm milletvekillerimiz ne istediye bunlar daha sonra çözülecek, size gönderilecek ve yazılı cevap bekliyoruz. Ayrıca, şimdi cevap vermek durumunda olduklarınız varsa onları alalım ve toplantımızı da nihayete erdirmiş olalım.

Buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bizim, HEMA’yla ve diğer redevansçılarımızla ilişkilerimiz karşılıklı imzaladığımız mevzuat çerçevesinde yürümektedir. Yani ben, “HEMA’nın orada cirit attığı” şeklindeki bir yoruma kesinlikle katılmıyorum. Sabahki oturumda da ifade ettim, bütün yaptığımız iş ve işlemler yargı süzgecinden de geçmiştir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yargıya mı taşındı?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet, savcılığa suç duyurusunda bulunuldu, gerekli kovuşturmalar yapıldı, işlemlerin uygun olduğu sonucu çıktı.

Sizin sorunuz Necati Bey, 20 bin ton kömürün redevansının ödenmediği konusu. Biz o parayı firmadan aldık fakat firma olayı mahkemeye taşıdı, hâlen son duruşması 12/12/2012 gününde olmak üzere yargı süreci devam ediyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bunlarla ilgili suç duyurusunda bulunulmuş mu, ceza davası açılmış mı?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Ceza davası yok, açılmadı.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Başkanım, eksik bir şey bırakmayalım da. Sayıştayın o günkü önerisinde Rifat Dağdelen’e, o günkü Genel Müdüre, bir de niye suç duyurusunda bulunmadığıyla alakalı da bir soru vardı orada. Yani Rifat Dağdelen’in, yani niye... Oradaki önerilere bakabiliriz, yani şimdi tam şeyi hatırlamıyorum ama 2008 önerilerinde olması lazım. Yani, Rifat Dağdelen suç duyurusunda bulunmadıysa da bu kurumsal bir şeydir, yani bu redevans bedelini yani 20 bin tonluk bir redevans bedelinin ödenmediği veya başka bir şekilde soruşturulması gereken bir şeyle ilgili hâlen suç duyurusunda bulunmadıysa bu konuda kurumun bir girişimde bulunması lazım diye düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, biraz daha hızlandırın lütfen.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet, “Bu ölenlerin yakınlarına, 17 Mayıs 2010’da meydana gelen kazada şey ödendi mi?” diye bir soru soruldu. Ölenlerin yakınları kurumumuz ve Yapı-Tek şirketi aleyhine tazminat davaları açtılar, davalar devam ediyor.

Sayın Vekilim Haydar Bey 86 müşavirden bahsetti, şu anda bizde 12 müşavir çalışıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 86’nın tümünün müşavir olduğunu söylemedim.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – 34 kişiye de görev verdik Sayın Vekilim, bu şekilde yani 34 kişiyi de değerlendirdik, görev verdik.

Alımlarımız tek elden yürütülmektedir, Sayın Kamer Genç’in sorusuna cevap olsun diye söylüyorum. Satınalma Daire Başkanlığı bütün müesseselerin yıl içindeki taleplerini alır, değerlendirir ve tek elden alımları tek ihaleyle yaparız.

İzin verirseniz diğer soruları da yazılı olarak cevaplandırmak istiyorum.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü...

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ HÜSEYİN TORUN – Sayın Başkan, bize yöneltilen bir soru vardı.

BAŞKAN – Hemen cevaplayın da şey olmasın.

Evet.

SAYIŞTAY UZMAN DENETÇİSİ HÜSEYİN TORUN – “İş yerlerine hekim olmaması nedeniyle ceza kesilmiş midir?” Evet, kesilmiştir ve maalesef her sene devam ediyor bu. Bunun sebebi de Zonguldak’a maalesef doktor getirtilmiyor Sayın Genel Müdür, defalarca Hazine’den müsaadesini aldı, Bakanlığa yazdı, bir sürü talepler oldu, bunlar da işe başlamadan geri dönüyorlar. Ha, bunun iş müfettişlerinin yazdığı 80 bin lira, 100 bin lira zararlar önemli değil. Niçin önemli değil? Kamu parası tabii, önemli fakat bunun getirdiği arkasındaki daha büyük zararlar var. İşçi, normal hak olarak gördüğü hastaneye gitme hakkı nedeniyle çok sık hastaneye gidiyor ve bunun bir müessesedeki rakamlarını vereyim kısaca: Üzülmez Müessesemizde 14 bin yevmiye, bir senede. Orada ortalama 900-1000 kişi çalışıyor, bunun 500 kişisi aşağıda çalışsa yani o kadar vardiyanın birisi tamamen devreden çıkıyor yani. Bunun üretim kaybı ve bunlara ödenen paralar çok daha büyük rakamlara çıkıyor. Bunun için, bu konunun öncelikle ve acil olarak çözülmesi gerekir. Bütün müesseselerde aynı şey söz konusu maalesef.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, **2009 yılına ilişkin** bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Taşkömürü Kurumunun 2009 yılı bilançosu ve 341.410,08 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu.

Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2009 yılı bilançosu ve 37.013.912,87 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2009 yılı bilançosu ve 44.451.561,12 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2009 yılı bilançosu ve 122.891.340,31 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2009 yılı bilançosu ve 91.015.182,09 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Üzülmez Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2009 yılı bilançosu ve 90.393.538,81 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünün –müesseseleri dâhil- 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarını ibranıza sunuyorum: İbra edenler... İbra etmeyenler... 2009 yılına ilişkin bilanço ve netice hesapları ibra edilmiştir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin **2010 yılına ilişkin** bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun **sonuç** bölümlerini okutuyorum:

Türkiye Taşkömürü Kurumunun 2010 yılı bilançosu ve 153.285,31 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2010 yılı bilançosu ve 38.356.286,68 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2010 yılı bilançosu ve 61.215.560,22 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2010 yılı bilançosu ve 169.892.872,42 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2010 yılı bilançosu ve 93.575.444,34 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu.

Üzülmez Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2010 yılı bilançosu ve 93.181.586,55 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünün ve müesseselerinin 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarını ibranıza sunuyorum: İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Sayın Genel Müdür, son bir cümleliz varsa onu alalım.

Buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet, Sayın Başkanım, Komisyonun yapıcı önerilerine ve eleştirilerine huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum, ibranın hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğünün 2009 ve 2010 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şeker Kurumunun 2010 yılına ait faaliyetlerinin denetim görüşmelerini yapmak için 12 Aralık Çarşamba saat 10.30’da toplanmak üzere toplantımıza son verirken, Türkiye Büyük Millet Medisi Başkanı Sayın Cemil Çiçek, Komisyon üyelerimizi Perşembe günü saat 09.00’da Türkiye Büyük Millet Medisi bahçe restoranda kahvaltılı bir toplantıya davet etmiştir, tüm üyelerimiz davetlidir.

Toplantımız bitmiştir. Hepinize çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.24